Ἡμεῖς δὲν ἐδημιουργήσαμεν τὰς ἠθικὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας ἀναπτύσσει σήμερον ὁ Ἑλληνισμός. Αὗται ἦσαν μέσα του, ἦσαν ἐν μέρει εἰς λήθαργον, ἐκοιμῶντο. Ἡμεῖς τὰς ἀφυπνίσαμεν, τὰς ἐσυντονίσαμεν καὶ τὰς ἐθέσαμεν πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἑπομένως τὸ ἔργον τὸ ἰδικόν μας ἦτο ἕως ἐκεῖ. Τὸ ὑπόλοιπον καὶ τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖται, εἶναι ἔργον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Καὶ δι' αὐτὸ ἔχει τὴν ἀξίαν του, διότι ἔργα ἑνὸς ἀνθρώπου δὲν ἔχουσιν ἀξίαν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Ἡ Νεολαία

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 19 (122)
9 ΦΕΒΡΟΥΑΡ. 1941 - ΣΤ΄

'Η Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)
Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπό τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καί τό ἐκπροσωπεῖ, ἀναπληρούμενος ὑπό τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. — ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ
ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδός Λεωχάρους 19
Ἀριθ. Τηλεφ. Διευθύνσεως 32-094
» » Ἐποπτείας Συντάξεως 34-425
» » Ἀρχισυντάκτου 593-830
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικόν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδός Λεωχάρους 19
Ἀριθ. Τεύχ. 19—8 Φεβρουαρίου 1941
ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν	καί μή μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	16(	200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	»	80	100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ	»	40	50

ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρ. Ἀγγλίας 1
Ἀμερικῆς Δολ. 6
Αἰγύπτου Λίρ. 1
Διά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου καί Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας), Σχολικάς Ἐφορείας καί ἐπιχειρήσεις ἐν γένει ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300
ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἤ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν

Διά πᾶσαν πληρωμήν πρέπει νά λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τήν ὑπογραφήν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου καί τήν σφραγῖδα τῆς Ε. Ο. Ν.

Αἱ συνδρομαί ἄρχονται τήν 1ην ἑκάστου μηνός

'Από τό ξεχείλισμα τοῦ 'Ελληνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ

ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΑΣ

Τήν Ἑλλάδα πού τόσον ἀγάπησες
καί γι' αὐτήν λαχταροῦσες νά ζήσης,
στά οὐράνια τώρα πού πέταξες
ἀπροστάτευτη μήν τήν ἀφήσης.

Στόν Οὐράνιο Πατέρα σάν φθάσης
τῆς Ἑλλάδος Πατέρα χρυσέ,
εἶμαι πές Του ἡ Μεγάλη λαμπάδα,
πού ἡ Ἑλλάδα ἀνάβει γιά Σέ.

Μήν ξεχάσης τά δόλια παιδιά σου,
Λατρεμένε ΜΕΓΑΛΕ ΠΑΤΕΡΑ,
καί τό ἔργο σου ὁρκιζόμεθα ὅλοι
θά τό δῆς τελειωμένο μιά μέρα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΖΩΤΙΑΔΟΥ
Φαλαγγίτισσα Ὁμαδάρχης
15ου Ὑποτομέως

ΕΝΑ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Τό ἀκόλουθο γράμμα ἐστάλη ἐκ Γαστούνης πρός τόν ἐνταῦθα ἰατρόν κ. Διον. Πεπελάσην ἐκ μέρους τοῦ νεαροῦ ἀνεψιοῦ του Διαμαντῆ, ζητοῦντος παρ' αὐτοῦ τήν ἄδειαν νά καταταχθῆ ἐθελοντής νοσοκόμος, ἡ ὁποία καί τοῦ ἐδόθη.

Ἐν Γαστούνη τῇ 20ῃ Δεκεμβρίου 1940

Σεβαστέ μου Θεῖε,

...Ἡ Πατρίδα μας ἡ Ἑλλάδα, ἡ χιλιοτραγουδημένη χώρα τοῦ ἥλιου καί τῆς ὀμορφιᾶς, ἡ χώρα τοῦ ἀνθρώπου πού ἡ μοίρα τοῦ ἔταξε γιά σκοπό ἕνα καθημερινό ἀγῶνα γιά τήν ἐπικράτησι τῶν πιό εὐγενικῶν ἰδανικῶν, τοῦ δικαίου καί τῆς λευτεριᾶς, ἕνα ἀγῶνα γιά τή διατήρησι καί τήν καλλιτέρευσι μαζί τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου, ἡ χώρα πού σ' αὐτήν κανείς αἰσθάνεται πιό ἔντονα, πιό συγκλονιστικά τόν μεγάλο καί θεϊκό προορισμό του, μᾶς ἐκάλεσεν ὅλους, νέους καί γέρους, παιδιά καί κορίτσια, μορφωμένους καί ὄχι, στόν σκληρό, ἀλλά ἔνδοξο ἀγῶνα της.

Καί τότε ἄλλοι πῆραν τό ὅπλο, μέ βαθιά ριζωμένη τή φλογερή πίστι καί μέ εὐγενικό ἐνθουσιασμό, ἄλλοι τό χαρτί καί τήν πέννα, ἄλλοι ἄδειασαν μέ δάκρυα περηφάνειας τό παχύ ἤ ἀδύνατο πορτοφόλι τους στ' ἅγιά της χέρια καί ἄλλοι τέλος πῆραν μαλλί καί βελόνα. Καί μέ μιά λέξι ὅλοι, καί ὅλαι, κάτι κάνουν γιά τό μεγαλεῖο τῆς γλυκειᾶς μας Πατρίδας.

Μά ἐγώ ὅμως τί ἔκανα; Τίποτα! Ναί τίποτα! Ἀγαπημένε μου θεῖε, εἶμαι σχεδόν 20 χρονῶν παιδί, εἶμαι στήν ἡλικία ἐκείνη πού ὁ συναισθηματικός της κόσμος εἶναι πολύ λεπτός καί εὐαίσθητος, στήν ἡλικία ἐκείνη πού τό φιλότιμο λίγο κέντημα θέλει γιά νά ξεπροβάλη ὑπερήφανα...

Κι' ἔτσι τώρα αἰσθάνομαι τόν ἑαυτόν μου πολύ μαχηλά, τόν θεωρῶ μικροσκοπικόν καί ταπεινόν, μ' ἕνα λόγο τόν συχαίνομαι κυριολεκτικά.

Μά θά μοῦ πῆτε: παιδί μου, ἀφοῦ ἡ Πατρίς δέν σ' ἐκάλεσε καί δέν σέ ὑπεχρέωσε νά τήν ὑπηρετήσης, γιατί λές αὐτά τά πράγματα σάν νά εἶσαι κανείς λιποτάκτης;

Θεῖε μου: Ποτέ μεγάλος ἀγῶνας καί μεγάλα ἔργα δέν πετυχαίνουν μέ τήν ἁπλῆ συναίσθησι τῆς ὑποχρεώσεως, ἀλλά μέ τή βαθειά καί πραγματική κατανόησι τῆς σημασίας των, μέ τόν ἐνθουσιασμό, μέ τήν πίστι, μέ τήν ἀφοσίωσι. Ἤ ἀκόμη μπορεῖ νά μοῦ πῆτε: Παιδί μου, δέν θά ἦτο πιό καλά νά πάρης τό βιβλίον σου καί νά μελετᾶς, γιά νά πλουτίσης τάς γνώσεις σου κι' ἔτσι νά μπορέσης αὔριο νά διακριθῆς στήν πνευματική σφαῖρα; Ὄχι, αὐτό εἶναι πολύ ἐγωϊστικό, ταπεινῶς ἐγωϊστικόν. Διότι τή στιγμή πού ἄλλοι δίδουν ὅ,τι ἔχουν καί δέν ἔχουν, ψυχή, αἷμα... ἐγώ δέν πρέπει νά καιροσκοπῶ τόσο πολύ ἄσχημα...

Ζοῦμε ἡμέρες ἱστορικές, διακυβεύουμε τήν ἐθνική μας ὑπόστασι. Πρέπει νά τό καταλάβουμε καλά, μά πολύ καλά. Ὅλα γιά ὅλα. Καί πνεῦμα καί σῶμα, ὅλα στήν ἐξυπηρέτησι τῆς δοξασμένης μας φυλῆς. Δέν χωρεῖ μέσος ὅρος. Ἡ σκέψι μας νά εἶναι μιά ἡ Ἑλλάδα, πού ἀγωνίζεται καί τίποτ' ἄλλο.

Λοιπόν θεῖε μου, θέλω κι' ἐγώ, κι' ἔτσι μοῦ φωνάζει δυνατά ἡ συνείδησι, νά ὑπηρετήσω τήν Πατρίδα μας. Μά πῶς ὅμως; Ἁπλούστατα. Ἡ ἡλικία μου δυστυχῶς δέν μοῦ ἐπιτρέπει νά πάρω τό ὅπλο, δέν ἔχω συμπληρώσει τά 20 ἔτη, ὥστε, σύμφωνα μέ τό διάταγμα περί ἐθελοντῶν, νά δύναμαι νά ὑπηρετῶ ὡς ὁπλίτης κλπ. Διά τοῦτο ἀπεφασίσαμεν, ἐγώ κι' ὁ Κώστας, νά καταταγοῦμε ὡς ἐθελονταί νοσοκόμοι εἰς νοσοκομεῖα τῆς Μακεδονίας ἤ τῆς Ἠπείρου.

Στόν μπαμπά μου ἀνεκοινώσαμε τήν ἀπόφασίν μας αὐτήν καί μᾶς ἔδωσε μ' ὅλη του τήν καρδιά, μέ χαρά κι' ὑπερηφάνεια, τήν ἄδεια, μέ τήν ἑξῆς ὅμως προϋπόθεσι: νά μᾶς ἀφήσετε καί σεῖς. Λοιπόν, θεῖε μου, μέ τό γράμμα αὐτό ἐρχόμεθα ἐγώ κι' ὁ Κώστας νά σᾶς ζητήσουμε τήν ἄδειά σας γιά νά πραγματοποιήσουμε τήν ἀπόφασί μας αὐτή.

Θεῖε μας μή μᾶς ἀποστερήσετε ἀπό τό νά λάβωμε κι' ἐμεῖς μέρος εἰς τήν δόξαν καί τό μεγαλεῖον τῆς μεγάλης μας Πατρίδος.

Σεῖς εἴσθε ὁ πολεμιστής τῶν ἐνδόξων 12 καί 13 καί μέ χαρά καί ὑπερηφάνεια φέρνετε στή θύμησί σας τά δοξασμένα αὐτά χρόνια. Ἔτσι κι' ἐμεῖς θέλουμε νά φέρνουμε ἀργότερα στό μυαλό μας τό 1940, γιά νά μᾶς χαρίζη λίγη δροσιά κι' ἀνακούφισι στίς πεζές στιγμές τῆς ζωῆς μας.

Μέ σεβασμό ὁ ἀνεψιός σας
ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΦΑΝΤΑΡΟΥ ΣΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ξημέρωνε ἡ μεγάλη γιορτή καί βρισκόμουν στό Μέτωπο πάνω στά ψηλά καί χιονισμένα βουνά τῆς Ἀλβανίας. Εἶμαι ἐν ἀκροάσει στόν ἀσύρματο καί ἔτσι πού ἀνοίγω τόν σταθμό φορώντας τά ἀκουστικά, μιά θεία μουσική ἀκούω καί νοιώθω νά πλημμυρίζη τήν καρδιά μου.

Στήν καρδιά ἑνός φαντάρου τοῦ Μετώπου, πού εὑρίσκεται μακριά ἀπό τήν ἀγαπημένη μάνα, μακριά ἀπό τούς συγγενεῖς καί φίλους.

Χαρῆτε! Χαρῆτε! ἔλεγα μέσα μου διαρκῶς. Καί Σύ, Μεγαλόχαρη, εὐλόγησε τά ὅπλα μας. Τά ὅπλα ἑνός λαοῦ πού πολεμᾶ γιά τή λευτεριά του, γιά τήν τιμή του γιά τή θρησκεία του. Πολεμᾶ γιατί ἀπό τήν πρώτη στιγμή Σέ ὁραματίζεται, σέ νοιώθει, Σέ βλέπει νά γλιστρᾶς στίς πρῶτες γραμμές καί νά καταφέρης θανάσιμα πλήγματα στόν ἄφρονα καί ἀσεβῆ ἐπιδρομέα, χαρίζοντας τήν νίκην στά ὅπλα μας. Τί θεία μουσική! Μιά προσευχή ἀπευθύνεται σέ Σένα.

Ἀκόμη ἀκούω τίς καμπάνες νά ἠχοῦν χαρμόσυνα καλῶντας τούς πιστούς νά πανηγυρίσουν τοῦ Χριστοῦ τήν Θείαν Γέννησιν. Μά Σύ δέν βρίσκεσαι στήν φάτνη. Σ' ὁραματίζομαι νά τρέχης στά πεδία τῶν μαχῶν ἐν μέσῳ τῶν ἡρωϊκῶν νεκρῶν τείνοντας σ' αὐτούς τά χέρια Σου μέ καλωσύνη. Στά νοσοκομεῖα νά χύνης βάλσαμο στίς πονεμένες καρδιές τῶν ἡρωϊκῶν τραυματιῶν. Στίς πονεμένες μανάδες καί δικούς μας νά τούς παρηγορῆς. Καί τέλος σιμά μου!

Γονατιστός στή θεία αὐτή ἀποκάλυψι προσεύχομαι σέ Σένα: «Φύλαττε τόν Στρατόν μας, τήν Ἑλλάδα μας, τούς δικούς μας καί μένα».

Βόρειον Μέτωπον Ἀλβανίας

Στρατ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
Μ. Ἐπιτελεῖον Μονάς 840/1, Τ.Τ. 251.

ΣΙΔΕΡΑ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Τά τάνκς κομματιασθήκανε...λυγίσανε τ' ἀτσάλια
ἐκεῖ ψηλά στό Σμόλικα... στό Μόροβα... στήν Κάμνα.
Παλεύει ἡ ζωντανή ψυχή στήν ἄψυχη τή βία
ὅπως καί πάλι πάλεψε κατά τά χρόνια κεῖνα.
Ἐμπρός Ἑλλάς μου πάλεψε... Ἐμπρός καί φέρ' τά χρόνια
ἐκεῖνα πού σέ κάμανε ἀθάνατη... αἰώνια.
Στό δρόμο σου τρισένδοξη προχώρα σάν καί πρῶτα
καί κράτησε ψηλά πολύ τῆς λευθεριᾶς τά φῶτα.
Ἔκθαμβοι στέκουν οἱ Λαοί μπροστά στά Τρόπαιά σου
καί αὐθόρμητα τά χείλη των βλογᾶνε τ' ὄνομά σου.

Φίλια τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1940.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΛΕΜΗ

Ο ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ ΗΡΩΑΣ

Τ. Τ. 212 τῇ 8-12-40.

Μάνα, ἀλάργα ἀπόμεινα, στοῦ Μόραβα τή ράχη.
Πέρασαν οἱ συντρόφοι μου γιά τή βουνοπλαγιά.
Δέν τέλειωσεν ἡ μάχη.
Μανούλα μου, ἔχε γειά.

Μέ καρτεροῦν. Ἀπόβραδο. Κι' ἐγώ στό μοναστήρι.
Χαλάσματα καί λείψανα. Καί μιά μορφή αὐστηρή
π' ὅλο πάει νά γείρη.
Τριγύρω φωτοστέφανο σάν νά μέ καρτερῆ.

Μαῦρε τῆς μάνας τήν εὐχή καί τῆς ἀγαπημένης
τά εὐτυχισμένα δάκρυα εἶδα νά μέ θερμαίνουν,
σέ εἶδα νά περιμένης
καί χάθηκαν τά δάκρυα. Στό ὕψωμα ἀπομένουν

Θεῖες ἀνάερες μορφές — οἱ δυό μου ἀγαπημένες:
ἡ Δόξα πλέκει στέφανα καί δίπλα ἡ λευτεριά.
Μένουν δοξασμένες.
Μοῦ χτίσαν τό καλύβι μου πρός τή ρεματαριά.

Νύχτα, μά τά ὑψώματα φεγγοβολοῦνε γύρα.
Σᾶς στέλλουν χαιρετίσματα οἱ δυό Ἀγαπημένες.
Τό θεῖο ἐδῶ τραγούδι τους μᾶς τραγουδάει ἡ λύρα.
Μανούλα μου, ἔχε γειά.

Κ. ΚΑΒΡΕΝΤΖΗΣ
Ἔφεδρος ὑπαξ)κός
Ἐπιτελής Α 275 Φάλ. Θεσ)νίκης

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ὁ Ἐμπνευστής, ποὺ εἰς ἀδιάλειπτον ἀνάτασιν μόχθου διήνοιγεν εἰς τὴν θεοφρούρητον αὐτὴν Πατρίδα τὸν δρόμον πρὸς τὴν μεγάλην της ἄνθησιν, μετέστη εἰς τὴν Ἀθανασίαν. Θὰ ἦτο πειρασμὸς βλάσφημος καὶ τὸ νὰ διερωτηθῇ μόνον ὁ ἔσχατος Ἕλλην διατί ἡ Ὑπερτάτη Πρόνοια μᾶς ἐπεφύλαττεν αὐτὴν τὴν δοκιμασίαν. Ἔχομεν τόσον ἄπειρα καὶ τόσον πλούσια τὰ δείγματα τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐνοίας ποὺ μᾶς ἐπεδαψίλευσεν ὁ Θεός, ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν τοῦ ἁγίου μας πολέμου, ὥστε θὰ ἦτο ἀσεβὴς καὶ ὡς σκέψις ὁ φόβος, μήπως «ἀπεστράφη τὸ πρόσωπόν Του ἀφ' ἡμῶν». Ἴσως κοντὰ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας, τὰς ὁποίας προσέφερε πρόθυμον τὸ Ἔθνος, ἡ θυσία τοῦ Πρώτου ἐξ ἡμῶν, τοῦ Ἐκλεκτοῦ τῶν ἐκλεκτῶν, νὰ ἠθελήθη ἀπὸ τὴν ἀνεξιχνίαστον Βουλὴν διὰ νὰ καθαγιασθῇ καὶ στερεωθῇ ἐπὶ πέτρας ἀρραγοῦς καὶ ἀκρογωνιαίας, ἀμετασάλευτος, ὁ ἑλληνικός μας θρίαμβος.

Κατεκάη ἡ λαμπὰς ἡ μεγάλη καὶ ἡ πάμφωτος, ἡ ἀνατεταμένη καὶ ὑψηλή, ποὺ ἀνηλίσκετο ἐπὶ νύκτας καὶ ἡμέρας, ἀκοίμητος, ἐπάνω εἰς τὴν Χώραν αὐτήν. Κατεκάη καὶ ἔσβησεν. Ὅμως πρὶν σβήσῃ ἐπρόφθασε νὰ μεταδώσῃ τὴν φλόγα της, φλόγα ζῶσαν θελήσεως ἀκαταλύτου καὶ ἀνικήτου, εἰς μυριάδας, εἰς ἑκατομμύρια ἄλλας. Ἐπληθύνθη καὶ κατεπλημμύρισε τὴν γῆν αὐτὴν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ὁρμὴ ἀναλώσεως καὶ ἔφεσις θυσίας. Τὴν βλέπομεν καὶ τὴν ζῶμεν χωρὶς ἴχνος καταπλήξεως εἰς τὰ μάτια, ὡς κάτι ἁπλοῦν καὶ σύνηθες, αὐτὴν τὴν ὑπερφυᾶ πλημμύραν τῆς ὁρμῆς καὶ τῆς ἐφέσεως τῆς θυσίας, ἕνα χαρούμενον πάθος θανάτου, εἰς τὰς πρώτας γραμμὰς τοῦ πυρός, ὅπου μάχεται ἡ φυλὴ τῶν ἀνδρῶν μας καὶ εἰς τὰς ζώνας τῶν μετόπισθεν, ὅπου ἀνθίστανται μὲ ἀδιατάρακτον καρτερίαν οἱ παρήλικες, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά. Τὴν βλέπομεν καὶ εὐλογοῦμεν τὴν πηγὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπέρρευσε.

Ὅταν ὅλη ἡ εἰκὼν τῆς Χώρας καὶ τοῦ Λαοῦ της ζωντανεύῃ μεγαλειωδῶς τὸ ἀποκαλυπτικὸν ὅραμα ποὺ εἶδεν ὁ Σολωμός. Ὅταν ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον πλήρωμα τῆς γῆς αὐτῆς, «ἄντρες, γυναῖκες, παιδιὰ καὶ γέροι, εἴμαστε ποτάμια, ποιὰ μικρά, ποιὰ μεγάλα, καὶ τρέχουμε ἀνάμεσα εἰς τόπους φωτεινούς, εἰς τόπους σκοτεινούς, σὲ λαγκάδια καὶ σὲ γκρεμοὺς καὶ φθάνουμε μαζὶ πρὸς τὴ θάλασσα, μὲ πολλὴν ὁρμὴ καί, μέσ' στὴ θάλασσα, γλυκά, βαστοῦνε τὰ νερά μας», ποῖος θὰ ἦτο τόσον ἀνάξιος νὰ μὴ κατανυχθῇ καὶ νὰ κυριευθῇ ἀπὸ δέος; Ποῖος θὰ ἦτο τόσον κενὸς καὶ τόσον τυφλός, ὥστε νὰ μὴ διαισθανθῇ ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Πρώτου μᾶς ἐδόθη ὡς νέον σημεῖον τῆς θείας ἀποφάσεως νὰ μεγαλύνῃ τὴν γῆν αὐτὴν καὶ τὸν Λαόν της;

Ὁ Ἀρχηγὸς ἀπέθανεν. Ἡ θνητὴ σὰρξ τοῦ τιτανικοῦ Ἀγωνιστοῦ ἐκάμφθη καὶ ἔπαυσε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἔντασιν τοῦ πνεύματός Του. Ὅμως τὸ πνεῦμα ζῇ καὶ μένει καὶ μεταλαμπαδεύεται καὶ ἐμπνέει καὶ κραταιώνει τοὺς ἐπιζῶντας. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Θρόνου, ὅπου ἀγρυπνεῖ ἕνας Βασιλεὺς τοῦ Ὁποίου αἱ πράξεις αὐτῶν τῶν ἡμερῶν μᾶς ἀπεκάλυψαν ὄχι τὸ βάθος τῆς συνέσεως—αὐτὸ μᾶς ἦτο πάντοτε γνωστὸν—ἀλλὰ τὸ βασιλικὸν θάρρος καὶ τὴν βασιλικὴν γενναιότητα εἰς τὴν ἀναδοχὴν τοῦ ἱστορικοῦ Του χρέους, ἕως τὴν τελευταίαν καλύβην, ἡ Χώρα ὑψώνει, τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς ὑπερηφάνου θλίψεως, τὴν ψυχήν της εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἐπάλξεως, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἔπεσε, πρῶτος μαχητὴς τῆς Ἑλλάδος, κορυφαῖος τῶν ἀγωνιστῶν της καὶ τῶν ἡρώων της, ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Ἡ Ἑλλὰς ἀγωνίζεται. Ἡ Ἑλλὰς νικᾷ καὶ δὲν θὰ κουρασθῇ ν' ἀγωνίζεται καὶ νὰ νικᾷ μέχρι τέλους. Ἕως ὅτου τελειωθῇ ὁ θρίαμβος, τοῦ ὁποίου ζηλόφθονον τὸ θνητὸν πεπρωμένον ἠρνήθη εἰς τὸν Ἀρχηγὸν νὰ χαρῇ τὴν βεβαίαν ὁλοκλήρωσιν. Ὅμως δι' ἡμᾶς ἡ κατάκτησις τῆς νίκης, χωρὶς νὰ παύῃ νὰ εἶναι τὸ ἄμεσον χρέος, δὲν ὁλοκληρώνει τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἀρχηγοῦ.

Ὁ πόλεμος εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεπλάκη ἡ Ἑλλάς, ὁ πόλεμος τῆς ἀμύνης τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς τιμῆς, τὸν ὁποῖον ἡ φορὰ τῆς Ἱστορίας ἠθέλησε συγχρόνως καὶ πόλεμον ὁλοκληρωτικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ἱερώτερος καὶ τιμιώτερος ἐξ ὅλων τῶν πολέμων ποὺ διεξήγαγε ποτὲ τὸ Ἔθνος, δὲν παύει, ὅπως κάθε πόλεμος, ν' ἀποτελῇ κολοσσιαῖον μὲν καὶ ἀποφασιστικὸν ἀλλὰ πάντοτε ἐπεισοδιακὸν γεγονός. Καὶ τὸ ἐπεισοδιακὸν αὐτὸ γεγονὸς παρενεβλήθη ἀπροόπτως, παρὰ τὴν ἰδικήν μας καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ μας τὴν θέλησιν, εἰς ἕνα ἄλλον ἀγῶνα, ποὺ συνεχίζομεν ἐπὶ πέντε ἔτη ὑπὸ τὸ σῆμα τῆς Αὐγουστιανῆς μεταβολῆς. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, εἰς τὴν συμπλήρωσιν καὶ τὴν ὁλοκλήρωσίν του, θὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ ἡ νικηφόρος εἰρήνη. Καὶ μόνον ὅταν μὲ τὴν εἰρήνην ἀχθῇ εἰς πέρας καὶ αὐτὸς ὁ ἀγών, τότε μόνον ἡ μορφὴ τοῦ ἀνδρὸς ποὺ τὸν ἐπεχείρησε θ' ἀποδοθῇ πλήρης καὶ τελειωμένη εἰς τὴν Ἱστορίαν.

Μεταξὺ τῶν ἡγετικῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας ἀνέδειξεν ἡ νεωτέρα Ἑλλάς, ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δὲν ξεχωρίζει μόνον κατὰ τὴν ὁλκήν, τὴν πνοὴν καὶ τὴν δύναμιν. Ἡ φύσις καὶ ἡ ἀγαθὴ μοῖρα τοῦ Λαοῦ αὐτοῦ ἠθέλησαν νὰ συνενώσουν εἰς τὸν ἄνδρα, τὸν ὁποῖον σύ-

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Θυμᾶμαι ἕνα βράδυ πρὶν δυὸ χρόνια. Στὴ Λάρισα εἶχε συγκληθῆ ἕνα συνέδριο γεωργικῶν συνεταιρισμῶν καὶ προσκολημμένος στὴν δημοσιογραφικὴ ἀκολουθία του, συνώδευα τὸν πρωθυπουργό, ποὺ θὰ ἐκήρυσσε ὁ ἴδιος τὴν ἔναρξι του συνεδρίου.

Τὸ τραῖνο διέσχιζε τὴν ἔκτασι τῆς Ἀττικῆς στὴν ἀρχή, γιὰ νὰ μπῆ κατόπιν στὴν ἐριβώλακα Βοιωτία μας, στὴν Θεσσαλία μὲ τὴν μαυριδερὴ γῆ, ποὺ γονιμοποιεῖ ὁ ἱδρῶς τοῦ ἀγρότου. Ἤμουν ἀπὸ τοὺς λίγους προνομιούχους ποὺ βρίσκονταν στὸ πρωθυπουργικὸ διαμέρισμα καὶ εἶχα τὴν εὐκαιρία καὶ τὴν τύχη νὰ τὸν ἀκούω στὶς κουβέντες του ἔξω ἀπὸ κάθε ἐθιμοτυπία καὶ πολιτικὴ ἐπιφυλακτικότητα. Ἔτσι, ποὺ τὸν ἔβλεπα, ἔφερνα στὸ νοῦ μιὰ ἄλλη συνάντησί μου μαζί του πρὶν πολλὰ χρόνια, στὶς μαῦρες ἡμέρες τοῦ τέλους τοῦ 1922. Μοῦ εἶχε καὶ τότε κάνει ἐντύπωσι καὶ πάντα κατόπιν μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι ἡ ὀρθολογιστική του σκέψις. Γιὰ τὸν Ἰωάννη Μεταξᾶ δὲν ὑπάρχουν τὰ χρονικὰ καὶ ἄλλα τεταγμένα ὅρια. Ἡ φωτεινή του ἀντίληψις ἀγκάλιαζε τὸ σύμπαν καὶ ἡ κρίσις του εἰσέδυε σὲ βάθη στὰ ὁποῖα δὲν εἶναι προνόμιο τῶν πολλῶν νὰ εἰσδύουν. Στὸ σπίτι του τοῦ Νέου Φαλήρου, ποὺ μιλοῦσα μαζί του στὰ 1922, ἔβλεπα ἕναν ἄνθρωπο νὰ πονῇ ὡς τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς του γιὰ τὴ συμφορὰ τῆς Ἑλλάδος, νὰ ὑποφέρῃ, ἀλλὰ καὶ μέσα στὴ συμφορὰ νὰ μὴν παύῃ νὰ πιστεύῃ στὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος κάνῃ κτῆμα του τὴν ἱστορία, ὅταν ξέρῃ κατάβαθα τὴν φυλὴ στὴν ὁποία ἀνήκει καὶ ὅταν ἔχῃ ὀρθάνοικτους μπροστά του τοὺς ὁρίζοντες, τότε μπορεῖ νὰ βλέπῃ κι' ἐκεῖ ἀκόμη ποὺ οἱ ἄλλοι ἔχουν μπροστά τους μόνο σκοτάδια.

... Ἔτσι καὶ τὴν ἡμέρα αὐτὴ ποὺ ταξιδεύαμε γιὰ τὴ Λάρισα τὸν ἄκουα νὰ μιλᾷ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος, ποὺ τὸ κρατοῦσε στὰ χέρια του. Κάτω ἀπὸ τὰ γυαλιὰ σπινθηροβολοῦσε τὸ βλέμμα του, ποὺ ὅταν καρφωνόταν σ' ἕνα πρόσωπο, ἔλεγες πὼς ἀνέτεμνε τὴν ψυχή. Σὲ κάθε σταθμό, χωρικοί, ἀγρότες, γυναῖκες, παιδιὰ ἐζητοῦσαν νὰ τὸν δοῦν, τὸν ἐζητωκραύγαζαν καὶ πολλοὶ πλησίαζαν καὶ τοῦ φιλοῦσαν τὸ χέρι. Τὸν ἔβλεπα νὰ πηγαίνῃ στὸ παράθυρο τοῦ ὀχήματος, νὰ ρίχνῃ τὸ βλέμμα του στὰ πλήθη, νὰ χαμογελᾷ τὸ ἀγαθώτερο μειδίαμα καὶ πάντα νὰ βρίσκῃ λόγους τέλειους, γεμάτους αἰσιοδοξία, βεβαιότητα γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Τόπου, γιὰ τὸν προορισμὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ φαινόταν ποιὸς εἶναι, ἐκεῖ ποὺ εἶχε κανεὶς τὸν ἐσώτερο ἄνθρωπο, ἦταν τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ, ὅταν στοὺς διάφορους σταθμοὺς περίμεναν τὸν πρωθυπουργὸ καὶ ἀρχηγό τους χιλιάδες Ἑλληνόπουλα. Κατέβαινε τότε στὸ σταθμό, ἐπλησίαζε τὰ παιδάκια, τὰ ἐχάϊδευε καὶ τοὺς μιλοῦσε μὲ τὴν γλῶσσα ἐκείνη ποὺ μόνο ἕνας ἄνθρωπος ποὺ θεωρεῖ δικά του ὅλα τὰ παιδάκια τοῦ Τόπου του ξέρει νὰ μιλᾷ. Τὸ βλέμμα του ἄστραφτε πάλι, πόση ὅμως γλυκύτητα δὲν ἀπέδιδε, ποιὰ στοργικὴ συμπάθεια, ποιὰ κατανόησι τῶν μικρῶν του φίλων. Τί περίεργο, ἀλήθεια, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ ὑπῆρξαν ἀληθινοὶ κυβερνῆται λαῶν, ὑπῆρξαν πάντα καὶ μεγάλοι φίλοι τῶν παιδιῶν.

Ἴσως γιατὶ διατηροῦν στὴν ψυχή τους μιάν τ. ασ.ίαν δόσιν ἁπλότητος καὶ γλυκύτητος.

Φαντάζομαι ὅτι ἡ ὡραιότερη ὥρα τῆς ζωῆς τοῦ Μεταξᾶ στὸ ταξίδι αὐτὸ τῆς Λαρίσης ἦταν ὅταν σκύβοντας ἐχάϊδεψε ἕνα παιδάκι στὰ μαλλιὰ καὶ τὸ ρώτησε:

— Τί εἶσαι σύ;

— Ἑλληνόπουλο, εἶπε ἐκεῖνο κοκκινίζοντας.

Τὸ μέλλον μιλοῦσε τὴν ὥρα ἐκείνη μὲ τὸ στόμα τοῦ μικροῦ ἡλιοψημμένου Ἕλληνος.

Χρ. Ἐμμ. Ἀγγελομάτης

Γράμματα ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Ἀγαπημένα μου Ἑλληνόπουλα,

Θὰ ἤθελα νὰ εὕρισκα μιάν ἄλλη λέξι ἀπὸ τὴ γνωστὴ καὶ καθιερωμένη λέξι «ἀθανασία», γιὰ νὰ μπορέσω ν' ἀποδώσω τὴν ἔννοια ποὺ θέλω σήμερα νὰ σᾶς ἐκφράσω. Μὲ τὸ νὰ σᾶς πῶ ἁπλῶς ὅτι ὁ Ἀρχηγός μας δὲν ἀπέθανε, ἀλλὰ ζῆ καὶ θὰ ζῆ πάντα μέσα στὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορία καὶ μέσα στὴν Ἑλληνικὴ Ψυχὴ — ἐνόσω θὰ ὑπάρχῃ ἡ ἱερὴ αὐτὴ Γῆ ποὺ πατοῦμε, ἐνόσω θὰ ὑπάρχῃ ὁ Κόσμος, — αἰσθάνομαι πὼς διαπιστώνω βέβαια ἕνα γεγονός, ἀλλὰ δὲν ἐξωτερικεύω πιστὰ κι' ἀληθινὰ τὸν βαθύτερο παλμό, τὴν γνήσια ὑπόστασι τῶν αἰσθημάτων ποὺ πλημμυρίζουν τὴν καρδιά μας, τὴν καρδιὰ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, τὴν καρδιὰ τῆς Ἑλλάδος.

Γι' αὐτὸ θὰ προσφύγω σὲ σᾶς τοὺς ἴδιους καὶ θὰ σᾶς παραπέμψω στὴν ἴδια τὴν καρδιά σας, στὸν ἴδιο τὸν ἐσωτερικό σας κόσμο, γιὰ νὰ μπορέσετε νὰ νοιώσετε ἀληθινά, νὰ δῆτε πραγματικὰ καὶ ζωντανὰ τὴν ὑπέροχη, τὴν πλατύτατη καὶ θεία ἔννοια τῆς Ἀθανασίας, ποὺ ἔχει συνδυασθῆ, συνυφανθῆ καὶ συνταυτισθῆ μὲ τὴ μεγάλη, τὴ γιγάντεια μορφὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ μας.

Κυττάξετε μέσα σας: Μέσα στὰ ξυπνημένα, στὰ ὁλοζώντανα νειάτα ποὺ θ' ἀντικρύσετε, θὰ Τὸν δῆτε Ἐκεῖνον. Μέσα στὴν καθαρὴ καὶ φρέσκια πνοὴ ποὺ θὰ συναντήσετε, θὰ αἰσθανθῆτε τὴ δική Του παρουσία. Τὸ ζεστὸ κι' ὁρμητικὸ αἷμα, ποὺ σφύζει μέσα στὶς φλέβες σας καὶ κάνει τὴν καρδιά σας νὰ κτυπᾷ δυνατὰ καὶ γενναῖα, δικά Του αἱμοσφαίρια ἔχει μέσα του, τὰ αἱμοσφαίρια τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀλκῆς, ποὺ Ἐκεῖνος σᾶς ἔχει μεταγγίσει ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς δικῆς Του καρδιᾶς.

Κυττάξετε μέσα σας: Δική του εἶναι ἡ Αἰσιοδοξία, ποὺ στερεώνει καὶ γιγαντώνει τὰ γερά σας στήθια. Δικός Του εἶναι ὁ Ἐνθουσιασμός, ποὺ ὑψώνει καὶ μεγαλώνει τὴν ἁγνή ψυχή σας. Δικό Του εἶναι τὸ Φῶς, ποὺ καταυγάζει καὶ λαμπρύνει τὴν καθαρή σας σκέψι. Ἡ Ὁρμή, ποὺ καθοδηγεῖ τὰ βήματά σας' ἡ Αὐτοθυσία, ποὺ ἐμπνέει τὶς πράξεις σας' ἡ Πίστις, ποὺ θερμαίνει κι' ἐξαγνίζει τὰ αἰσθήματά σας' ὅ,τι ὡραῖο, ὑψηλὸ καὶ μεγάλο ὑπάρχει μέσα στὴν ὅλη δρᾶσι σας' ὅλα, ὅλα εἶναι δικά Του. Δική Του ἔμπνευσις. Δικό Του δίδαγμα. Δικό Του παράδειγμα.

Κυττάξετε μέσα σας: Αὐτὸς ὁ νέος Ἑαυτός σας, ὁ ἁγνός, ὁ φωτεινός, ὁ ἀναγεννημένος, ὁ ἀναζωογονημένος, ὁ γερός, ὁ δυνατός' αὐτὸς ὁ νέος Ἑαυτός σας, ποὺ ἀκτινοβολεῖ θερμότητα καὶ λάμψι, σὰν μόλις τώρα νὰ ἔχῃ βγῆ ἀπὸ τὰ χέρια ἑνὸς νέου Δημιουργοῦ, εἶναι δικός Του. Γιατὶ εἶναι δικό Του ἔργο. Δικό Του δημιούργημα, καμωμένο «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσίν Του». Δικό Του παιδὶ —«τὸ παιδί Του», ὅπως σᾶς ἀποκαλοῦσε πάντα μὲ ἀπέραντη στοργὴ καὶ βαθύτατη χαρὰ κι' ἱκανοποίησι.

Αὐτὸν λοιπὸν θὰ δῆτε μέσα σας, ἀγαπητά μου Ἑλληνόπουλα. Αὐτὸν θὰ αἰσθανθῆτε ν' ἀποτελῇ τὴ βαθύτερη ἐσωτερική σας ὑπόστασι, τὴν ἁγνότερη οὐσία τῆς ὑπάρξεώς σας, τὰ πιὸ οὐσιαστικὰ καὶ γόνιμα στοιχεῖα τῆς ζωῆς σας. Αὐτὸν θὰ κρατήσετε μέσα σας σ' ὅλον σας τὸν βίο. Αὐτὸν θὰ μεταδώσετε σὰν Πνεῦμα, σὰν Ἰδέα, σὰν Παράδοσι, σὰν Θρῦλο στὰ παιδιά σας καὶ στὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν σας, σὲ γενεὲς γενεῶν, σ' ὅλες τὶς μέλλουσες γενεὲς ποὺ θ' ἀκολουθῆ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη στὴν ἀτέλειωτη διαδοχὴ τῶν αἰώνων.

Καὶ νά! Αὐτὸ θὰ πῆ, παιδιά μου, Ἀθανασία. Θαυμάσιο, ὑπέροχο, θεῖο δώρημα, ποὺ ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὁ μεγάλος καὶ παντοτεινὸς Ἀρχηγός μας, τὸ ἔχει ἀποκτήσει ὄχι μόνο μὲ τὸ μεγαλειῶδες καὶ γιγάντειο ἔργο Του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀφάνταστα γενναία κι' ἡρωϊκὴ προσφορά, ἀνάλωσι καὶ θυσία τῆς ὡραίας ζωῆς Του.

Μ' ἐθνικοὺς χαιρετισμοὺς
Μελῆς Νικολαΐδης

ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟΝ ΝΕΚΡΟΝ

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΑΣ ΗΡΩΣ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. Θ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Ὁ μέγας ἐθνικὸς ἥρως τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπέθανεν. Ὁ θάνατός του ἀποτελεῖ σκληρὸν κτύπημα τῆς μοίρας καὶ οὐδεὶς προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ ἐξήγησιν τῶν βουλῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ καθ' ἣν ὥραν ἀκριβῶς τὸ τεράστιον ἱστορικὸν ἔργον του ἤγγιζε τὴν τελείωσίν του καὶ ἡ Ἑλλάς, στεφομένη ἤδη ἀπὸ δόξαν, τὸν ἐχρειάζετο διὰ νὰ βαδίσῃ πρὸς τὰς ὑγιεστέρας καὶ ὑψηλοτέρας ὁλοκληρώσεις τοῦ μακραίωνος βίου της. Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἀπέθανε διότι εἶναι ἀνεξερεύνητοι αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου.

Πάντως δὲν εἶναι μεταξὺ ἡμῶν. Ἐχάθη ἡ μεγάλη του μορφή. Μᾶς ἀπομένει ὅμως τὸ φῶς τῆς διανοίας του, τὸ ὁποῖον θὰ φωτίζῃ διαρκῶς τοὺς μεγάλους δρόμους ποὺ αὐτὸς ἤνοιξεν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους καὶ τοὺς ὁποίους πιστοὶ θὰ ἀκολουθήσωμεν πάντοτε οἱ φίλοι του, οἱ συνεργάται του, οἱ συνεχισταί του. Διότι οὐδέποτε τὸ ἔργον Ἕλληνος πολιτικοῦ εἶχε τόσην πληρότητα, τόσην ἀσφάλειαν, τόσην ἀκρίβειαν, οὐδέποτε ἐπανάστασις ἔσχεν ὡς ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὡς ἀποτέλεσμα ἀντὶ τῆς ἀναστατώσεως τὴν τάξιν, ἀντὶ τοῦ ἐγκλήματος τὴν δικαιοσύνην, ἀντὶ τῆς νοσηρᾶς ρευστότητος τὴν ὑγιᾶ εὐρυθμίαν, ἀντὶ τῶν πειραματισμῶν τὴν ἐσκεμμένην ἐφαρμογὴν μελετημένων ἀποφάσεων, ἀντὶ τῶν λόγων τὴν οὐσίαν, ἀντὶ τῆς τρεχούσης πολιτικῆς τὸν βαθὺν πατριωτικὸν σκοπόν, ἀντὶ τῶν προσώπων τὸ Ἔθνος. Ἀναμφισβητήτως ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ὑπῆρξεν ἡ πληρεστέρα πολιτικὴ μορφὴ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ ἀναμφισβητήτως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του τόσον ὁ ἐθνικὸς ὅσον καὶ ὁ ἠθικὸς βίος τῶν Ἑλλήνων ἤγγισε τὰ ὑψηλότερά του σημεῖα.

Καὶ τί δὲν κατώρθωσεν ὁ δαιμόνιος, ἀλλὰ τόσον σεμνός, τόσον πρᾶος αὐτὸς πολιτικός! Ἀκόμη καὶ νὰ κάμνῃ πιστευτόν, ὅταν ἦτο ἀνάγκη, ὅτι αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς ὡς παιδὶ καὶ δίκαιος ὡς πατριάρχης, ἦτο σκληρὸς καὶ τυραννικὸς ἄρχων...

Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ ἔργον του δὲν εἶχε τὴν πολυσύνθετον μορφὴν τὴν ὁποίαν εἶχε, καὶ ἐὰν τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν ἐξεκίνει ἀπὸ τὰ βασικὰ μεγάλα ζητήματα καὶ δὲν κατέληγε πάντοτε καὶ εἰς τὰς μικροτέρας λεπτομερείας, ἑνὸς τεραστίου ἐθνικοῦ, πολιτειακοῦ, πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ προγράμματος, δύο καὶ μόνον ἀποτελέσματα τῆς ἐπαναστάσεώς του θὰ ἦσαν ἀρκετὰ διὰ νὰ τὸν καθιερώσουν ὁριστικῶς εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἱστορίας ὡς μεγάλην πολιτικὴν μορφήν. Τὸ ἕνα ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι παρέλαβε τὴν Ἑλλάδα διχασμένην καὶ δυστυχῆ, ὡς συμβαίνει ἀτυχῶς συχνὰ εἰς τὴν ἱστορίαν μας, καὶ τὴν παραδίδει σήμερον ἡνωμένην καὶ εὐτυχῆ, τὸ ἄλλο, τὸ ἐπίσης μέγα καὶ δυσχερὲς ἀποτέλεσμα, ὅτι κατώρθωσε πρῶτος καὶ μόνος αὐτὸς νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ἀντιθέσεως τῶν κοινωνικῶν τάξεων! Πράγματι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς εἶναι ὁ πρῶτος πολιτικὸς εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν ὅστις ἠδραίωσεν ἕνα ἀστικόν, μοναρχικὸν καθεστὼς ἐπάνω εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγροτικῶν μαζῶν. Τὰς λαϊκὰς ἡμῶν μάζας ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς εὐηργέτησε καὶ προήγαγεν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, κατορθώσας οὕτω νὰ διατηρήσῃ καὶ προαγάγῃ τὸ ἀστικὸν ἑλληνικὸν καθεστὼς διδὼν εἰς τοῦτο σοσιαλιστικὸν περιεχόμενον. Διατί καὶ πῶς; Διότι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς μεταξὺ τῶν ἄλλων ἦτο καὶ ἕνας βαθὺς κοινωνικὸς φιλόσοφος. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν θεωρίαν προσθέσετε τὸν μεγάλον πρακτικόν του νοῦν ἔχετε τὴν ἐξήγησιν. Ἰδοὺ ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ἀποκαλυφθῇ ὅτι ὁ ἀριστοκράτης τὴν καταγωγήν, ὁ στρατιωτικός, ὁ μοναρχικὸς Ἰωάννης Μεταξᾶς ἦτο σοσιαλιστής. Ὢ! ὁποῖα συμπεράσματα, ὁποίας σκέψεις, ὁποῖον δίδαγμα δὲν μᾶς προσφέρει ἡ φύσις, ὁ νοῦς, ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου!

Ἰδού, λοιπόν, δύο πελώρια προγραμματικὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα τὸν καθιερώνουν ὡς μεγάλην πολιτικὴν μορφὴν καὶ τοῦ ἐξασφαλίζουν ἀΐδιον τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην. Ἀλλὰ τὸ ἔργον του, τὸ ἠθικόν, ὁ ἆθλος τῆς νέας ἐθνικῆς μας ἀφυπνίσεως, τὸ τεράστιον σάλπισμα τῆς πίστεως εἰς τὸ ὁποῖον ἔσπευσαν πυκναὶ κατὰ πρῶτον αἱ λεγεῶνες τῆς νεολαίας μας καὶ κατόπιν βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς ὅλαι αἱ τάξεις μας, ὅλαι αἱ ἡλικίαι, ὅλαι αἱ ψυχαί, ὅλα τὰ ἀναστήματα μέχρι τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μέγας ἀρχηγὸς ἑνὸς μικροῦ κράτους ἐπέταξεν εἰς τὰ μοῦτρα μιᾶς κραταιᾶς αὐτοκρατορίας τὸ «Μολὼν λαβέ» του, αὐτὸς ὁ πράγματι ὑπεράνθρωπος ἆθλος του εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὸν ἤνωσε βαθιὰ καὶ ὁριστικὰ μὲ τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ τὸν κατέστησε πραγματικὸν ἥρωα. Ἀλλὰ καὶ πέραν τούτου ἡ ἐθνικὴ ἔννοια τῆς ἀπαντήσεώς του κατὰ τὴν νύκτα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ὑπερβάλλει ἀκόμη καὶ τὴν ἐθνικήν, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ὁποία γενομένη εἰς τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔγινε κατέστησε παγκόσμιον τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ ὕψωσε τὴν Ἑλλάδα καὶ πάλιν μετὰ αἰῶνας ὡς πρότυπον καὶ ὡς σύμβολον μεταξὺ τῶν ἐθνῶν.

Τώρα ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἀπέθανε. Τὸ ἔργον του καὶ ἡ μορφή του θὰ μελετῶνται ἐπὶ μακρόν.

Ἂν ἔζη ἀκόμη δύο ἢ τρία ἔτη, ὅπως ἐπίστευε καὶ ὅπως μᾶς ἐξεμυστηρεύετο συχνά, θὰ ἐτερμάτιζε τὸ ἔργον του καὶ θὰ τὸ παρέδιδεν ἀκέραιον. Μίαν ἑβδομάδα πρὸ τοῦ τελεσιγράφου καὶ ἐνῷ ἐπάλαιεν ἔτι διπλωματικῶς πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἐπεσκέφθη τὸν ὁμιλοῦντα εἰς τὰς 8 τὸ πρωΐ. «Ἦλθα νὰ σοῦ πῶ κάτι. Νὰ τὸ κρατήσῃς μυστικό. Δὲν ἑτοιμάζω μόνον τὸν στρατὸν γιὰ τὸν πόλεμον. Θέλω ὅλα νὰ πηγαίνουν παράλληλα, διότι δὲν ἔχω πολὺν καιρόν. Λοιπὸν αὐτὸ ποὺ σὲ τυραννεῖ ἀπὸ 2 ἐτῶν τὸ ἀπεφάσισα καὶ τὸ ἑτοίμασα».—«Ποῖο, κύριε Πρόεδρε;» — «Τὸ νέον πολίτευμα! Ἔχω βρεῖ τὴν βάσιν. Θὰ ἰδῇς. Θὰ εἶναι ἕνας εὐλύγιστος, λογικὸς μηχανισμός. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ συντάξουμε χωρὶς φασαρίες καὶ συζητήσεις καὶ κατόπιν θὰ πάω στὸν Βασιλέα. Λοιπόν, γι' αὐτὸ ἦλθα. Θὰ σοῦ δώσω τὸν σκελετὸν καὶ θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσῃς, νὰ ἀσχοληθῇς μὲ τὴν σύνταξίν του καὶ κατόπιν βλέπουμε μαζί». «Κύριε Πρόεδρε, ὅπως πάντα εἰς τὰς διαταγάς σας!» Καὶ κατεβήκαμε στὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὴν Κηφισιά. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐξέσπασεν ἡ κρίσις, τὸ τελεσίγραφον τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, ὁ πόλεμος, ἡ νίκη, ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀποθέωσίς του. Τὸ νέον πολίτευμα θὰ περιμένῃ τὴν ὥραν του...

Χθὲς τὸ ἀπόγευμα, κάτω ἀπὸ ἕναν μολυβένιον οὐρανό, τὴν ὥραν ποὺ ἡ σορὸς τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ ἐφέρετο βραδέως πρὸς τὴν Μητρόπολιν, ἐξέσπα ὁ λαϊκὸς θρῆνος εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν. Οὐδέποτε «Τύραννος» ἐθρηνήθη βαθύτερα ἀπὸ ἕναν ὁλόκληρον λαόν...

Ἐν τῷ μεταξὺ συνεχίζεται ἡ ζωὴ τοῦ Ἔθνους, καὶ πρὸ παντὸς τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ πόλεμος. Γνωρίζομεν ποίαν ὀδύνην θὰ προκαλέσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὁ ἀδόκητος θάνατος τοῦ πρώτου Ἕλληνος στρατιώτου. Ἀλλ' ἀκριβῶς, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος Ἕλλην στρατιώτης ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, ἡ μάχη, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Βασιλέως, πρὸς τὸν ὁποῖον σήμερον στρέφεται ἡ μεγαλυτέρα παρὰ ποτὲ ἐμπιστοσύνη τοῦ Ἔθνους, συνεχίζεται καὶ θὰ συνεχισθῇ ἀδιάπτωτος, πεισματώδης, λυσσαλέα μέχρι τῆς νίκης.

Ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀνοικτὸν τάφον τοῦ μεγάλου Ἕλληνος, τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ, τοῦ μεγάλου φίλου, δίδομεν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι δὲν θὰ προδώσωμεν τὰς ἰδέας του...

Ἀδελφοί, μὲ τὴν ἰδέαν: Ἰωάννης Μεταξᾶς, καὶ πάλιν θὰ νικήσωμεν!

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

✵ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ✵

Ἦταν ἕνα ὁλόφωτο πρωΐ τῆς 12ης Ἀπριλίου τοῦ 1871, ὅταν ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὸ Βαθὺ τῆς Ἰθάκης. Εἶναι τὸ ἴδιο μέρος, ὅπου ὁ

Ὁ Ἀρχηγὸς εἰς παιδικὴν ἡλικίαν μὲ τοὺς γονεῖς του. (Ἀντίγραφον ἀπὸ οἰκογενειακὸν πορτραῖτο).

Ὅμηρος φαντάζεται τὸν πολυμήχανον Ὀδυσσέα ἐπιστρέφοντα θριαμβευτὴν πλέον ἀπὸ τὰς τόσας μετὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον περιπετείας του. Κατὰ καλήν, δηλαδή, σύμπτωσιν, ὁ Μεταξᾶς εἶχεν ἰδῆ τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ὅπου καὶ ὁ εὐφυέστερος τῶν ἀρχόντων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ.

Ἦταν Κυριακὴ ἡ 12 Ἀπριλίου τοῦ 1871 καὶ ἦταν καὶ ἡμέρα τῶν Βαΐων. Ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἐπέστρεφαν μερικοὶ συγγενεῖς.

— Βάλτε του καὶ λίγα βάγια σὰν τὸν Μεσσία, εἶπε θυμόσοφα ἕνας συγγενὴς ἀπὸ τοὺς Παξούς.

Ἔτσι ἐγεννήθη ὁ τόσον γιγαντιαίαν δρᾶσιν ἀναπτύξας ὁδηγὸς τοῦ ἔθνους. Ἐκ πατρὸς Κεφαλλῆνος, μητρὸς Ρουμελιώτισσας, εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Ὀδυσσέως. Ἡ μάμμη του κατήγετο ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τὰ ἡρωϊκὰ Γρεβενά, πρὸς τὰ ὁποῖα μετὰ ἕνα καὶ πλέον αἰῶνα ἐπορεύθησαν εἰσβάλλουσαι αἱ ὀρδαὶ τοῦ ψευδοκαίσαρος τῆς Ρώμης Μουσσολίνι καὶ πρωθυπουργοῦντος εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ ἐγγονοῦ της. Ἡ καλὴ Μακεδόνισσα, μαζὶ μὲ τὴν οἰκογένειάν της εἶχε καταφύγει εἰς Κεφαλληνίαν, φεύγουσα τὴν τιμωρίαν, διότι εἶχεν ἐκδηλώσει συμμετοχὴν εἰς τὴν Ἐπανάστασιν 21. Ἡ οἰκογένεια Μεταξᾶ ἐμφανίζεται εἰς Κεφαλληνίαν κατὰ τὸ 1453, ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπὸ τοῦ 1081 σημειοῦται εἰς τὴν ἱστορίαν μοναχὸς ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον Μεταξᾶς, ὅστις διαπρέπει εἰς τὸ Βυζάντιον, φαίνεται δὲ ὅτι ἀπὸ συγγενεῖς τοῦ μοναχοῦ τούτου προέρχεται ὁ Μᾶρκος Ἀντώνιος Μεταξᾶς, ὁ ἐγκατασταθεὶς εἰς Κεφαλληνίαν, ἐξ οὗ καὶ ἡ σημερινὴ μεγάλη οἰκογένεια Μεταξάδων μὲ τὰς πολλαπλᾶς διακλαδώσεις.

Ἔκτοτε ἡ οἰκογένεια ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πλείστους ὅσους γόνους της, ἀναλωθέντας εἰς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ἀγῶνας της.

Ἕνας Μεταξᾶς, ὁ Μαρῖνος, στραγγαλίζεται ἀπὸ τοὺς Βενετούς, τοὺς Ἰταλοὺς δηλαδή, στὴν Φούρκα καὶ ἕνας ἄλλος, ὁ Καῖσαρ Μεταξᾶς, τυφεκίζεται πάλιν ἀπὸ τοὺς ἰδίους, διότι ὑψώνει τὴν κεφαλὴν κατὰ τῆς τυραννίας. Μὲ διασταύρωσιν, λοιπόν, αἱμάτων ὅλων τῶν ἑλληνικῶν περιοχῶν, μὲ παραδόσεις οἰκογενειακὰς τόσον πλουσίας, ἐνεσάρκωνε, δύναται νὰ λεχθῇ, τὸν τύπον τοῦ Ἕλληνος μαχητοῦ, τοῦ ἐκ «καταγωγῆς» ἐχθροῦ τῶν Ἰταλῶν.

Ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας του φανερώνει ὅλην του τὴν ἰδιοφυΐαν. Πρῶτος εἰς τὰ σχολεῖα τῆς ἐγκυκλίου παιδείας καὶ πρῶτος ἀργότερον εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων. Διαβάζει ἐπὶ πλέον ὅ,τι τοῦ τύχῃ, θέλει νὰ τὰ μάθῃ ὅλα. Καὶ ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν καὶ μαθηματικὰ καὶ μουσικήν.

Δὲν τοῦ λείπει ἐπίσης τὸ λεπτὸν σατυρικὸν πνεῦμα, τὸ ἑπτανησιακὸν χιοῦμορ, πού, ὅπως ὁ ἴδιος ἔλεγε, τὸ εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τοὺς φίλους μας Βρεταννούς, ὅταν αὐτοὶ εἶχαν ὑπὸ τὴν κατοχήν των τὴν Ἑπτάνησον.

Ἡ ἐνημερότης του εἰς ὅλα, τὸ πηγαῖον χιοῦμορ του, μαζὶ μὲ τὰς ἀτελειώτους ἀναλαμπὰς τῶν ζωηρῶν του ματιῶν, τὸν καθιστοῦσαν συνομιλητὴν ἀληθινὰ γοητευτικόν. Μὲ μειδίαμα ἐλάμβανε καὶ ἀνεκοίνωνε τὰς σοβαρωτέρας τῶν ἀποφάσεων.

Ἀριστοῦχος τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ἐξέρχεται ἀνθυπολοχαγὸς κατὰ τὸ 1890. Ὑποθάλπει τότε τὸ ὄνειρον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν τῆς πληρεστέρας ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἔθνους εἰς τὰ ἱστορικά του δικαιώματα καὶ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς μετέσχεν εἰς ὅλας τὰς φάσεις τῆς προσπαθείας πρὸς πραγματοποίησιν αὐτοῦ τοῦ ὀνείρου.

Μετέχει καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 1897, ἀλλ' ἐκτιμῶνται καὶ μέσα εἰς τὴν ἀτυχίαν ἐκείνην αἱ ἀρεταί του. Ἀποστέλλεται διὰ τοῦτο εἰς τὴν Πολεμικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Βερολίνου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποφοιτᾷ μὲ καταπληκτικοὺς τίτλους, καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν σταδιοδρομίαν του. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Γουδὶ τὸν εὑρίσκει εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ. Μετ' αὐτὴν ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων τὸν προσλαμβάνει ὡς ὑπασπιστήν του, διακρίνας τὰ προσόντα του καὶ τὸν χρησιμοποιεῖ ἀργότερον εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τῶν ἱστορικῶν Βαλκανικῶν πολέμων. Κατὰ πρότασίν του προάγεται ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας, χρησιμοποιηθεὶς προηγουμένως καὶ διὰ τὴν σύναψιν τῆς μετὰ τῆς Βουλγαρίας στρατιωτικῆς συμφωνίας. Ἀκολουθεῖ ἐπίσης τὸν Ἐλ. Βενιζέλον εἰς Λονδῖνον διὰ τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης μὲ τὴν ἡττηθεῖσαν τότε Τουρκίαν καὶ κατὰ τὸ 1913 χρησιμοποιεῖται ὡς στρατιωτικὸς πληρεξούσιος διὰ τὴν σύναψιν τῆς Ἑλληνο-Σερβικῆς στρατιωτικῆς συμμαχίας.

Ὁ Ἀρχηγὸς μετὰ τῆς κ. Λέλας Ι. Μεταξᾶ τὴν ἐποχὴν που ἦτο λοχαγὸς τῶν Ἐπιτελῶν (Ἀντίγραφον ἀπὸ φωτογραφίαν τῆς ἐποχῆς).

Ἐπέρχεται ὅμως ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος καὶ ὁ ἐπάρατος ἐθνικὸς διχασμός. Ὁ Μεταξᾶς εἶναι τότε ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στρατοῦ, διαφωνεῖ δὲ μὲ τὸν Βενιζέλον διὰ τὴν ἐκστρατείαν τῶν Δαρδανελλίων.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

8ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Εὐαγγέλιον (Λουκᾶ ιη΄ 10—14)

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Ἀπόστολος (πρὸς Τιμόθεον Β΄ γ΄ 10—15)

Τέκνον Τιμόθεε, σὺ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται· πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα εἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Εἰς τὴν ἄνω περικοπὴν τῆς Β΄ πρὸς τὸν Τιμόθεον ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὁ μεγαλείτερος τῶν Ἀποστόλων ὑπενθυμίζει πρὸς τὸν Τιμόθεον ὅτι αὐτὸς καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον πρέπει νὰ τὸν γνωρίζῃ. Διότι ὁ Τιμόθεος ἐπὶ πολὺ χρόνον τὸν εἶχε παρακολουθήσει κι' ἐγνώριζε ὅλα τὰ παθήματα καὶ τοὺς διωγμοὺς ποὺ ἐδοκίμασε διαδίδοντας τὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ. Ἐκτὸς ὅμως αὐτῶν ἐγνώριζε ὅλη τὴ διδασκαλία τοῦ Παύλου ὅσον κανένας ἄλλος. Τώρα λοιπὸν ποὺ ἔμεινε μόνος στὴν Ἔφεσο ὡς ἐπίσκοπος τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τοῦ λέγει στὴν ἐπιστολή του ὁ Παῦλος ὅτι ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ὑψηλὸν καὶ βαρὺ ἔργο ποὺ ἀνέλαβε. Γιὰ νὰ τὸν ἐμψυχώσῃ δὲ περισσότερο τοῦ ὑπενθυμίζει τὰ δικά του παθήματα.

Καὶ κάθε ὅμως Χριστιανὸς λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ τοῦ Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεο, πρέπει ἔχοντας γιὰ ὑπόδειγμα τοὺς ἀπείρους ἐκλεκτοὺς τοῦ Θεοῦ καὶ μελετώντας μὲ προσοχὴ τὰ διδάγματά τους νὰ ἀντιμετωπίζῃ μὲ πίστι ἀκλόνητη στὴν ἁγία μας Ἐκκλησία κάθε ἐμπόδιο ποὺ τοῦ παρουσιάζεται.

Στὴν περικοπή του αὐτὴ μᾶς λέγει ἐπίσης ὁ Παῦλος ὅτι στὴ ζωή μας πιθανὸν νὰ ἰδοῦμε ἀνθρώπους ἀσεβεῖς καὶ ἀδίκους νὰ προοδεύουν καὶ νὰ εὐημεροῦν, ἐνῷ ἀντίθετα οἱ εὐσεβεῖς νὰ καταδιώκωνται καὶ νὰ δυστυχοῦν. Ἀλλὰ τόσον ἡ εὐημερία τῶν ἀδίκων ὅσον καὶ ἡ δυστυχία τῶν δικαίων δὲν εἶναι παρὰ φαινομενική. Γι' αὐτὸ δὲ ἀκριβῶς ὁ Παῦλος τονίζει ὅτι «πονηροὶ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον». Δηλαδὴ λέγει ὅτι ἡ προκοπὴ καὶ ἡ εὐημερία τῶν ἀνθρώπων τῆς ἁμαρτίας θὰ ἀποβοῦν πρὸς ζημίαν καὶ καταστροφήν των. Διότι ἀσφαλῶς μιὰ μέρα θὰ ἐκσπάσῃ πάνω στὸ κεφάλι τους ἡ δικαία ὀργὴ καὶ τιμωρία τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ τοὺς ταπεινώσῃ. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ζηλεύωμε τὴ φαινομενική τους εὐημερία καὶ εὐτυχία οὔτε τὰ μεγαλεῖα καὶ τὶς ἀπολαύσεις τους. Ἀκριβῶς μὲ αὐτὰ προετοιμάζεται ἡ καταστροφὴ καὶ ἡ καταδίκη τους. Τέτοια προκοπὴ καὶ τέτοια πρόοδος ἂς μᾶς λείπῃ. Χίλιες φορὲς εἶναι προτιμότερο νὰ περάσωμε τὴ ζωή μας πτωχοὶ καὶ περιφρονημένοι, ἀλλὰ πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι στὸ Θεὸ παρὰ νὰ γίνωμε μεγάλοι καὶ ξακουστοὶ περιφρονώντας τὸν Θεὸ καὶ τὸ θέλημά του.

Ἔκτοτε οἱ δρόμοι των ἐχωρίσθησαν καὶ ἡ ἐξιστόρησις τῶν αἰτίων τῆς διαφωνίας των ὑπάρχει εἰς τὰς ἀνταλλαγείσας μετὰ ἔτη ἀνοικτὰς ἐπιστολὰς τῶν δύο ἀνδρῶν, αἱ ὁποῖαι διαφωτίζουν τὸν ἀναγνώστην διὰ τὰ γεγονότα τῆς κρισίμου ἐκείνης ἐποχῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐξορισθεὶς κατὰ τὴν ἐποχὴν 1917-20, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 1ης Νοεμβρίου καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Κωνσταντίνου εἰς Ἑλλάδα, ὁ Ἰω. Μεταξᾶς ἀνακαλεῖται καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐνεργὸν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἀλλὰ τῇ αἰτήσει του μετ' ὀλίγον ἀποστρατεύεται μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου. Ἔχει ἀντιρρήσεις διὰ τὸν Μικρασιατικὸν πόλεμον καὶ νέοι ὁρίζοντες δράσεως τὸν ἑλκύουν. Ἐκλέγει καὶ εἰσέρχεται ὁριστικῶς εἰς τὸ στάδιον τῆς πολιτικῆς. Ὅταν δικαιουμένων τῶν ἀπόψεών του ἐπέρχεται ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ τοῦ 1922, χρίεται καὶ ἐπιδοκιμάζεται ἀπὸ τὴν διαφωνήσασαν πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐκείνην λαϊκὴν μερίδα ἀρχηγός της.

Τὸ κόμμα του εὐτυχεῖ κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν πρὸ τοῦ λαοῦ. Συγκεντρώνει πλέον τῶν 50 βουλευτῶν καὶ εἶναι τὸ 3ον ἀριθμητικῶς κόμμα εἰς τὴν Βουλήν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμφάνισίς του εἰς τὴν Βουλὴν ὡς ρήτορος καὶ νομοθετικοῦ συντελεστοῦ προκαλεῖ ζωηρὰν ἔκπληξιν. Ἔχει εὐφράδειαν καὶ τόσην διαύγειαν σκέψεως καὶ θετικότητα ἐπιχειρημάτων, ὥστε τὸν ἀκούουν μὲ προφανῆ εὐχαρίστησιν. Κατὰ τὴν περίοδον τῆς συντόμου κοινοβουλευτικῆς του ζωῆς — δὲν διήρκεσε πέραν τῶν δύο ἐτῶν — μετέσχε τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ὡς ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας, θέσας τὰς βάσεις, σὺν τοῖς ἄλλοις, τοῦ εὐρυτάτου ὁδικοῦ δικτύου, τοῦ ὁποίου τόσον κατεδείχθη ἡ χρησιμότης καὶ εἰς καιροὺς καλοὺς καὶ ἰδιαίτατα τώρα κατὰ τὸν πόλεμον. Ἡ περίοδος ἐκείνη τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοὺς τόσους προγενεστέρους κλυδωνισμοὺς τοῦ ἐθνικοῦ σκάφους ὑπῆρξεν ἡ μᾶλλον ἀξιοσημείωτος εἰρηνικὴ περίοδος τῆς χώρας. Προκηρυχθεισῶν νέων ἐκλογῶν, κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1928, ὅλα τὰ πρὸς τοὺς Φιλελευθέρους ἀντίπαλα κόμματα ἡττήθησαν. Τὴν ἰδίαν τύχην εἶχε καὶ ὁ Ἰω. Μεταξᾶς, μὴ ἐπανεκλεγεὶς βουλευτής, γεγονὸς ὅπερ εἶχε τεραστίαν ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν καὶ τὸν ἤγαγεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀποχωρήσεώς του ἐκ τῆς πολιτικῆς. Μεταπεισθεὶς ἀργότερον, ἐπανεξελέγη τὸ 1932 βουλευτής, ἀναλαβὼν ἐπὶ μικρὸν διάστημα τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἐπίσης ἐχρημάτισεν ὑπουργὸς ἄνευ χαρτοφυλακίου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ κινήματος τοῦ 1935.

Ἐπηκολούθησαν ἔκτοτε τὰ γνωστὰ εἰς ὅλους γεγονότα, τὰ ὁποῖα, φθίνοντος τοῦ 1935, ἤγαγον εἰς τὴν παλινόρθωσιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὑπὲρ τῆς ὁποίας πρῶτος αὐτὸς ἠγωνίσθη. Τότε ἐπανῆλθε ρωμαλεώτερος εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν τοῦ τόπου. Ἀρχικῶς μὲν ὡς ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς σχηματισθείσης ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως συμφιλιωτικῆς Κυβερνήσεως Δεμερτζῆ, ἀργότερον δὲ ὡς πρωθυπουργὸς κοινῆς ἐμπιστοσύνης τῶν κοινοβουλευτικῶν κομμάτων καὶ τέλος ὡς δημιουργὸς τῆς καταστάσεως τῆς 4ης Αὐγούστου.

Κορύφωσιν τῆς πολιτικῆς του σταδιοδρομίας ἀπετέλεσεν ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἔλαβε μετὰ τὸ Ἰταλικόν, ἰταμὸν τελεσίγραφον τῆς νυκτὸς τῆς 27ης πρὸς τὴν 28ην Ὀκτωβρίου.

Τὸ ἱστορικόν του «ὄχι» πρὸς τὸν ἀνεκδιήγητον ἐκπρόσωπον τοῦ ἀρχιφασίστα τῆς Ρώμης ἐνεκολπώθη καὶ ἐπεδοκίμασεν ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μὲ τὰ μαχόμενα παιδιά του, τὸ αἷμά του καὶ τὴν ψυχήν του.

Τὸ Ἐπιτελεῖον τῶν Βαλκανικῶν Πολέμων. Πρῶτος δεξιὰ ὁ Ἀρχηγός.

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἀπὸ βραδὺς εἶχα φθάσει μὲ θλιμμένο πρόσωπο στὸ σπίτι μου! Ἀνεπάντεχα, ὁλωσδιόλου, πληροφορήθηκα πὼς ὁ Ἀρχηγός, βαριὰ ἄρρωστος, χαροπάλευε καὶ πὼς ζήτημα ἦταν, ἂν θὰ ξημερωνόταν ζωντανός...

—Θαῦμα, μοῦ εἶπε κάποιος, μπορεῖ νὰ τὸν σώσῃ!...

Στὸ σπίτι μου γύρισα θλιμμένος. Μὲ κατάλαβαν ὅλοι καὶ μοῦ ζήτησαν ἐξηγήσεις.

Καμώθηκα νὰ γελάσω, μὰ δὲν τὰ κατάφερνα... καὶ στὸ τέλος βεβαίωσα τὴ γυναῖκά μου γιὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τὴν ἀρρώστεια!... Μὲ ἀνοιχτὸ ἔμεινε τὸ στόμα!

Πρωῒ-πρωῒ ἔφυγα!... Ἔτσι δὲν βρέθηκα στὸ σπίτι νὰ δῶ τὸν σπαραγμὸ τῆς κόρης μου, τῆς μικρῆς Κυβέλης, ποὺ μόλις ἔμαθε τὸ θάνατο τοῦ Ἀρχηγοῦ, λίγο ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀναχώρησί μου γιὰ τὸ γραφεῖο, ἔπεσε κάτω κι' ἄρχισε νὰ χτυπιέται καὶ νὰ ξεφωνίζῃ... Τὰ δάκρυά της ἔτρεχαν ποτάμι...

Ἡ μαμά της, ποὺ κι' αὐτὴ ἔκλαιε μὲ λυγμούς, προσπάθησε νὰ συγκρατηθῇ γιὰ νὰ παρηγορήσῃ αὐτὸ τὸ παιδί, τὸ κοριτσάκι τῶν 7 ἐτῶν, ποὺ πραγματικὰ βρισκόταν σὲ μιὰ κατάστασι ἀξιοθρήνητη.

Ἄργησε νὰ συνέλθῃ. Τὴν ἔπιασε ἕνα εἶδος νευρικῆς ταραχῆς...

Τὸ βράδυ ποὺ γύρισα στὸ σπίτι εἶχε βέβαια συνέλθει, μὰ μὲ ὑποδέχτηκε μὲ γεμισμένα τὰ μάτια δάκρυα.

—Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ πάθαμε μπαμπᾶ;...κατάφερε νὰ ρωτήσῃ καὶ ξανάκλαψε.

Συγκράτησα μὲ κόπο καὶ τὰ δικά μου τὰ δάκρυα. Καὶ ὅταν ἀπὸ τὴν μαμά της πληροφορήθηκα τὶς πρωϊνὲς σκηνές, τὴ ρώτησα γι' αὐτές:

—Γιατὶ λυπήθηκες τόσο πολύ;

Μὲ τὰ μεγάλα καὶ ἐκφραστικὰ μαῦρα μάτια της μὲ κύτταξε σὰν ξαφνιασμένη...

—Γιατὶ λυπήθηκα; Ὁ Μεταξᾶς δὲν ἦταν Ἀρχηγός μας; Νὰ γι' αὐτὸ ἔκλαψα!.. Δὲν θὰ ἔκλαιγα τὸ ἴδιο ἂν πέθαινες κι' ἐσύ; Τὸν ἀγαποῦσα κι' αὐτὸν ὅσο καὶ σένα!

—Μήπως φοβήθηκες γιὰ τοὺς Ἰταλούς;

Ἡ μικρὴ χαμογέλασε μὲ

κάποια δόσι περιφρονήσεως γι' αὐτούς!

—Τοὺς Ἰταλούς, μοῦ λέει, δὲν τοὺς φοβᾶμαι!... Αὐτοὺς τοὺς νικᾶμε κι' ἐμεῖς καὶ οἱ Ἄγγλοι!... Ἦταν τὸ τελευταῖο ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ μοῦ περάσῃ ἀπὸ τὸ μυαλό...

—Τότε;

—Μὰ σοῦ εἶπα μπαμπᾶ, πῶς δὲν καταλαβαίνεις;... Λυπήθηκα γιατὶ πέθανε ὁ Ἀρχηγός... Νὰ τώρα δὲν ἔχουμε Ἀρχηγό!

Ὁμολογῶ πὼς αὐτὸ τὸ περιστατικὸ μὲ ἔκαμε περήφανο γιὰ τὴν κόρη μου! Πρέπει νὰ ὁμολογήσω πὼς ποτὲ δὲν τῆς ἔκαμα ἰδιαίτερη, ἂς ποῦμε, προπαγάνδα, γιὰ τὴν 4η Αὐγούστου καὶ τὸν Ἀρχηγό, παρὰ μόνο στὶς κουβέντες τῶν μεγάλων, ποὺ μιλούσαμε, γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη Μεταξᾶ, ἄκουγε κάποτε κάποτε καὶ κείνη, χωρίς, μάλιστα, τὶς περισσότερες φορὲς νὰ φαίνεται πὼς μᾶς παρακολουθεῖ... Καὶ ὁμολογῶ πὼς πίστεψα πὼς θὰ ἦταν κάτι τὸ ἐξαιρετικό!... Ἕνα παιδὶ 7 χρόνων νὰ παίρνῃ ἐπὶ πόνου τὸ θάνατο τοῦ Πρωθυπουργοῦ εἶναι κάτι. Καὶ ὅμως... Δὲν ἦταν τὸ μοναδικὸ παράδειγμα. Ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, ὅπως κατάφερα νὰ ἐξακριβώσω, μικρὰ καὶ μεγάλα, ἔτσι ὑποδέχτηκαν τὴν ξαφνικὴ εἴδησι. Δραματικὲς σκηνὲς ὑποδέχθηκαν τὴ θλιβερὴ εἴδησι τὴν ἀποφράδα ἐκείνη μέρα τῆς 29 Ἰανουαρίου. Παιδιὰ μεγάλα καὶ μικρά, βρέφη καὶ νήπια, ἀναλύθηκαν σὲ κοπετοὺς καὶ σὲ θρήνους! Μέσα στὶς ψυχὲς τῶν μεγάλων εἶχε δημιουργηθῆ τὸ δρᾶμα, ποὺ τὸ ἔπαιζαν τὰ αἰσθήματα καὶ οἱ σκέψεις. Καὶ δίπλα σ' αὐτά, τὰ παιδιὰ ἐπέτειναν τὴ παλλαϊκὴ θλῖψι μὲ τὴν τραγωδία τους, ποὺ μόνον τὰ αἰσθήματα ἦταν οἱ πρωταγωνιστές...

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἐπεβλήθη. Ἦταν ὁ μοναδικὸς ἴσως πολιτικὸς τῆς Ἑλλάδος ποὺ δὲν ἐφθάρῃ στὴν ἐξουσία. Εἶναι ὁ μόνος ἴσως στὴν παγκόσμια ἱστορία, ποὺ ἀσκώντας τὴν ἐξουσία κατάφερε νὰ ἐπιβληθῆ καὶ ν' ἀγαπηθῆ ἀπὸ τὸν κόσμο, καὶ ἰδιαίτερα νὰ μπῆ στὴν παιδικὴ ψυχή.

Κάποιος μεγάλος Ἕλλην πολιτικὸς εἶπε κάποτε σὲ μιά του περιοδεία:

«Ὅταν βλέπῃς τὰ παιδιὰ νὰ τρέχουν πίσω ἀπὸ ἕνα πολιτικό, πρέπει νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι ὁ πολιτικὸς αὐτὸς ἔχει ἐπιτύχει... Ἡ ἀγάπη τῶν παιδιῶν εἶναι τὸ μέτρο τῆς ἐπιτυχίας». Καὶ δὲν εἶχε καθόλου ἄδικο. Ἔτσι εἶναι. Ὁ Μεταξᾶς κατάφερε νὰ ἀγαπηθῆ ἀπὸ τὰ παιδιά. Ἴσως γιατὶ κατάφερε νὰ τοὺς δείξῃ τὸ δρόμο τους.

Ἀγγ. Μεταξᾶς

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ὁ ὑποφαινόμενος Ι. Π. Μεταξᾶς διαθέτω τὰ τῆς περιουσίας μου ὡς ἑξῆς: Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου τὴν σύζυγόν μου Λέλαν (Ἑλένην) τὸ γένος Κ. Χατζηϊωάννου καὶ τὰ τέκνα μου Λουλοῦ (Λουκίαν) σύζυγον Γ. Μαντζούφα καὶ Νανᾶν (Ἰωάνναν) σύζυγον Εὐγ. Φωκᾶ. Καὶ εἰς μὲν τὴν σύζυγόν μου ἀφίνω τὴν ἐπικαρπίαν ἐφ' ὅρου ζωῆς της ὁλοκλήρου τῆς περιουσίας μου. Εἰς δὲ τὰ τέκνα μου ἀφίνω τὴν κυριότητα κατ' ἴσα μερίδια τῆς περιουσίας μου ἣν θὰ παραλάβωσι μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἐπικαρπωτρίας γεννητρίας των. Κληροδοτῶ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Νεολαίαν ὁλόκληρον τὴν βιβλιοθήκην μου, ἀφοῦ ἐκ ταύτης λάβωσιν ἡ σύζυγός μου, τὰ τέκνα μου ὡς καὶ οἱ γαμβροί μου ὅσα βιβλία θέλωσι πρὸς ἀνάμνησιν.

Ἐν Κηφισιᾷ 6 Ἰουνίου 1940.

Ι. Π. ΜΕΤΑΞΑΣ

Καὶ τώρα... σὰν ἄλλοτε...

Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ ὥρμησε μέσα.

—Γιαγιάκα... δές με... πῶς σοῦ φαίνομαι;

Καὶ τὰ μάτια του πετοῦσαν φλόγες ἀπὸ τὴ χαρά.

Ἡ γρηοῦλα ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι της.

Ἕνα χαμόγελο φώτισε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ αὐλακωμένο ἀπ' τὰ χρόνια πρόσωπό της. Μὰ ἀμέσως τὸ χαμόγελο ἔσβησε. Καὶ τὰ ἄτονα ρυτιδιασμένα ματάκια της θόλωσαν.

—Τὄπες καὶ τὄκανες... Σὰν τὸν ἄλλον καὶ σύ...

—Ναί... σὰν τὸν γυιό σου, γιαγιά... Ἐκεῖνος ἦρθε ἀπ' τὴν Ἀφρικὴ γιὰ τὴν Πατρίδα... Κι' ἐγὼ ποὺ ἤμουν ἐδῶ, ἤθελες νὰ μὴ τὸν μιμηθῶ;

Ἔκανε λίγα βήματα καὶ στάθηκε μπρὸς στὴ ντουλάπα. Στὸ πελώριο κρύσταλλο καθρεφτίστηκε ἡ σιλουέττα του γερή, καλοδεμένη, σὰν πιὸ ἀντρίκια, θαρρεῖς, μέσ' στὴν ὁλοκαίνουργια στολὴ τοῦ Ἕλληνα στρατιώτη.

Ὁ Πᾶνος ἐπιθεώρησε τὴν ἐμφάνισί του. Ἐδῶ ἡ γκέττα ξέφευγε λίγο. Κι' ἡ ἀρβύλα ἤθελε γυάλισμα...

Σήκωσε τὸ χέρι του κι' ἔφερε τὴν παλάμη του μ' ἑνωμένα τὰ δάχτυλα πρὸς τὸ κεφάλι, σὰ γιὰ νὰ χαιρετίση.

Στράφηκε πρὸς τὰ πίσω καὶ ρώτησε τὴ γρηοῦλα ποὺ τὸν παρακολουθοῦσε ἀπ' τὴν πολυθρόνα της, μ' ἕνα βλέμμα ὑγρό, μὰ τόσο - τόσο τρυφερό.

—Μοῦ πᾶν τὰ στρατιωτικά, γιαγιά;

—Ἂν σοῦ πᾶν, γιόκα μου... Εἶσαι λεβέντης.

Ὁ Πᾶνος πλησίασε στὴν πολυθρόνα καὶ κάθησε χάμω πλάϊ στὰ πόδια τῆς γιαγιᾶς του.

—Μίλα μου γιὰ τὸν μπαμπᾶ, γιαγιά...

Κι' ἡ γρηοῦλα ἄρχισε μὲ τὴν ἀργή, μακρόσυρτη φωνούλα της:

—Σὰν ἐσένα καὶ κεῖνος... μόλις κηρύχθηκε ὁ πόλεμος, φαγώθηκε νὰ πάη ἐθελοντής. Στὶς δεκαπέντε μέρες ποὺ μεσολάβησαν ὥσπου νὰ βροῦμε καράβι νάρθοῦμε ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια, τὸ μόνο του θέμα συζητήσεως, ὁ μόνος του πόθος ἦταν αὐτός: Νὰ βάλη τὸ χακί!... Ἄ... πῶς θυμοῦμαι τὴν τρελλή του χαρά, σὰν ἀγναντέψαμε, βαθιὰ ἀπ' τὸ Σαρωνικό, ἕνα - ἕνα τὰ βουνὰ τῆς Ἀττικῆς... Τραγούδαγε, χοροπήδαγε καὶ ἦταν τόσο ἀσυγκράτητος ὁ ἐνθουσιασμός του, ποὺ δὲν ἐδίσταζε καὶ μένα νὰ παρασύρη στὰ τρελλὰ χοροπηδήματά του. Καὶ φτάσαμε στὴν Ἀθήνα. Τότε πιά, ποῦ νὰ κρατηθῆ. Ἴσα ποὺ μὲ πῆγε στὸ ξενοδοχεῖο καὶ ἀμέσως ἔφυγε νὰ πάη νὰ παρουσιασθῆ... Τὸν ξαναεῖδα ντυμένον στὸ χακί...

Ἡ γρηοῦλα στέκεται. Σκουπίζει ἕνα δάκρυ ποὔχει χωθῆ σὲ μιὰ βαθειὰ ρυτίδα.

—Ἦταν ὡραῖος, γιαγιά;

—Σὰν καὶ σένα, γιόκα μου... ἀπαράλλαχτος.

Τὸ νεανικὸ κεφάλι γέρνει πάνω στὰ γέρικα γόνατα καὶ ὁ νιὸς μὲ μισόκλειστα τὰ μάτια παρακολουθεῖ τῆς γιαγιᾶς τὸ ὡραῖο — τὸ ὡραιότερο ἀπ' ὅσα τοὔχε πῆ, — τὸ τελευταῖο παραμῦθι.

—12, 13, 14, δὲν τὸν εἶδα παρὰ ἐλάχιστα. Ἐρχόνταν κλεφτὰ μιὰ - δυὸ μέρες γιὰ νὰ μοῦ πῆ τὶς αὐτοθυσίες, τοὺς ἡρωϊσμούς, τὶς ἐποποιΐες τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, καὶ χανόταν πάλι ἀφοῦ ἄδειαζε πρῶτα τὸ ντουλάπι ἀπ' ὅσα γλυκὰ εἶχε... καὶ μένα τὴν καρδιά μου ἀπ' ὅλες μου τὶς εὐχές. Ἔφευγε μὲ παραφορτωμένο τὸ δισάκκι φαγώσιμα καὶ λιχουδιές, δροσερός, ζωηρός, κεφᾶτος, ὅπως ἦταν τὴν πρώτη μέρα. Τὸν Μάρτη τοῦ 14...

Ὁ Πᾶνος μισανοίγει τὰ μάτια, παίρνει τὸ χέρι τῆς γιαγιᾶς καὶ τὸ φέρνει εὐλαβικὰ στὰ χείλη.

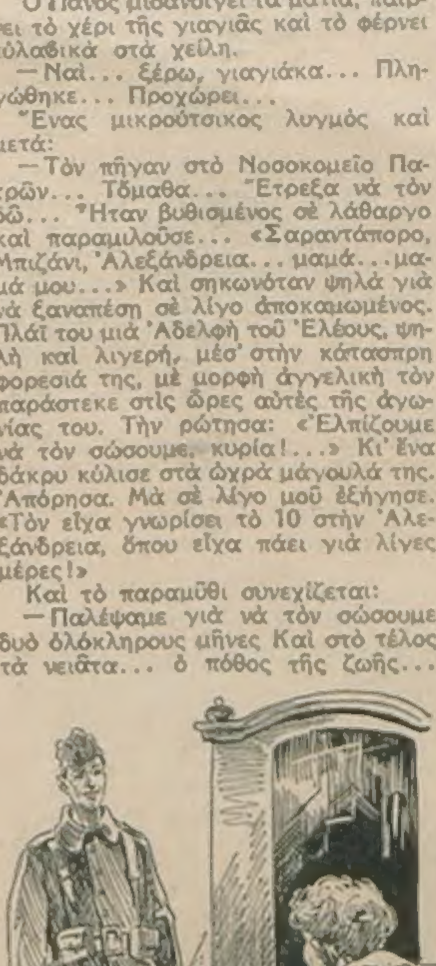
—Ναί... ξέρω, γιαγιάκα... Πληγώθηκε... Προχώρει...

Ἕνας μικρούτσικος λυγμὸς καὶ μετά:

—Τὸν πῆγαν στὸ Νοσοκομεῖο Πατρῶν... Τὄμαθα... Ἔτρεξα νὰ τὸν δῶ... Ἦταν βυθισμένος σὲ λάθαργο καὶ παραμιλοῦσε... «Σαραντάπορο, Μπιζάνι, Ἀλεξάνδρεια... μαμά... μαμά μου...» Καὶ σηκωνόταν ψηλὰ γιὰ νὰ ξαναπέση σὲ λίγο ἀποκαμωμένος. Πλάϊ του μιὰ Ἀδελφὴ τοῦ Ἐλέους, ψηλὴ καὶ λιγερή, μέσ' στὴν κάτασπρη φορεσιά της, μὲ μορφὴ ἀγγελικὴ τὸν παράστεκε στὶς ὧρες αὐτὲς τῆς ἀγωνίας του. Τὴν ρώτησα: «Ἐλπίζουμε νὰ τὸν σώσουμε, κυρία!...» Κι' ἕνα δάκρυ κύλισε στὰ ὠχρὰ μάγουλά της. Ἀπόρησα. Μὰ σὲ λίγο μοῦ ἐξήγησε. «Τὸν εἶχα γνωρίσει τὸ 10 στὴν Ἀλεξάνδρεια, ὅπου εἶχα πάει γιὰ λίγες μέρες!»

Καὶ τὸ παραμῦθι συνεχίζεται:

—Παλέψαμε γιὰ νὰ τὸν σώσουμε δυὸ ὁλόκληρους μῆνες Καὶ στὸ τέλος τὰ νειᾶτα... ὁ πόθος τῆς ζωῆς...

Γιαγιάκα, δές με... πῶς σοῦ φαίνομαι;

κάποιο ὄνειρο ποὺ νανούριζε κρυφὰ μέσα του... νίκησαν... Τὸν πῆγα νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Κέρκυρα... Κι' ἐκεῖ κάποιο βραδάκι... νά, στὴν ἴδια στάσι ποὺ ἔχουμε μεῖς τώρα, μοῦ ξεμολογήθηκε τὸ τρυφερό του μυστικό. Τὸ περίμενα καὶ τὸ εὐλογοῦσα. Τοὺς ἔδωσα τὴν εὐχή μου καὶ ὁ γάμος ἔγινε σ' ἕνα ξωκκλῆσι, στὴν Κέρκυρα, δεκαπέντε μέρες μετὰ τὴν ἀνακωχή.

Ἡ γρηοῦλα στέκεται, ὁ νιὸς σηκώνεται, πηγαίνει πίσω ἀπ' τὴν πολυθρόνα, τυλίγει μὲ τὸ χέρι του τὸ κάτασπρο κεφάλι καὶ φέρνει τὰ χείλη του κοντὰ στ' αὐτὶ τῆς γιαγιᾶς.:

—Θὰ συνεχίσω ἐγὼ τὸ παραμῦθι, γιαγιάκα.

...Οἱ δυὸ νέοι, μὲ τὴ μανούλα τους μαζί, γύρισαν στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ ἀπὸ κεῖ πῆγαν στὸ Σουδάν. Ἔζησαν εὐτυχισμένοι τρία χρόνια... ἀπόκτησαν μιὰ κοροῦλα καὶ μετὰ ἕνα γυιὸ ποὺ ἦταν μικρός, μικρούτσικος σὰν σπιθαμή, ὅταν ἡ Πατρὶς ξανακάλεσε τὰ παιδιά της.

—Ἔτσι δὲν εἶναι, γιαγιά; Καὶ ἀμέσως ὁ γυιός σου, ὅμοια μὲ τὴν ἄλλη φορά... ξανάτρεξε στὸ μεγάλο πανηγῦρι...

—Ὄχι σὰν τὴν ἄλλη φορά, Πᾶνο... Μὴ τὸ λές...

—Ναί, γιαγιά... Δὲ γύρισε ποτέ, τὸ ξέρω... Ἔλα... μὴ κλαῖς... Τί σημασία ἔχει... Ἔδωσε τὸ αἷμα του γιὰ τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν δόξα τῆς Ἑλλάδος μας... Καὶ μένα ἀπὸ κεῖ πάνω θὰ μ' εὐλογῆ γιατὶ τόσο πιστὰ ἀκολουθῶ τὰ ἴχνη του... Αὐτὸς καὶ ἡ μαμὰ μὲ τὶς εὐλογίες τους ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ ἡ δική σου ἡ εὐχή, γιαγιάκα, θὰ μὲ φυλάξουν... θὰ δῇς...

Κι' ἁπλώθηκε σιγή.

* * *

Ἦταν νύχτα βαθειὰ πιὰ σὰν ὁ Πᾶνος ἀποφάσισε ν' ἀφήση τὸ κεφάλι ποὺ κρατοῦσε ἀγκαλιασμένο καὶ νὰ πάη νὰ γυρίση τὸν ἠλεκτρικὸ διακόπτη.

Ἡ γρηοῦλα σκουπίζει τὰ τελευταῖα της δάκρυα καὶ κάνει νόημα στὸν Πᾶνο νὰ πλησιάση.

Ὁ νιὸς γονατίζει μπρός της.

—Εὐχήσου με, γιαγιά. Τίποτ' ἄλλο δὲ θέλω.

Ἀπ' τὸν κόρφο της ἡ γρηοῦλα τραβάει ἕνα πακεττάκι... Τ' ἀνοίγει.

—Εἶχε πῆ νὰ τὸ ἔστελναν σπίτι του ἂν ποτὲ χανόταν. Τὸν εἶχε συντροφέψει σὲ ὅλους τοὺς πολέμους του. Πάρε το... Σοῦ ἀνήκει...

Ὁ Πᾶνος δακρυσμένος ἀσπάζεται εὐλαβικὰ τὸ πολύτιμο φυλαχτὸ καὶ τὸ κρύβει στὴν τσέπη τοῦ ἀμπέχωνού του.

—Εἶναι κι' αὐτό... Δὲ στὄχα πῆ ποτὲ... Πάρ' το...

Καὶ ὁ νιὸς κατάπληκτος βλέπει ἀραδιασμένες μὲ τὸ γνώριμο γραφικὸ χαρακτῆρα αὐτὲς τὶς λέξεις σ' ἕνα κατακίτρινο ἀπ' τὴν πολυκαιρία μικρούτσικο χαρτί:

«Γιὰ τὸν γυιό μου, σὰν τὸν καλέση ποτὲ ἡ Πατρίς!»

Χριστίνα Μέγα

51. (Συνέχεια)

—Μιλήσετε! Ἀπαντήσετε! φώναξε ὁ Ἀλέξανδρος ἀνήσυχος. Διαλέξετε ἕνα ἀντιπρόσωπό σας κι᾿ ἂς μιλήση.

Διάλεξαν τὸ στρατηγὸ Κοῖνο. Ἦταν ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀφωσιωμένους καὶ γενναίους στρατηγοὺς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ὁ Κοῖνος μὲ αὐστηρὸ θλιμμένο πρόσωπο προχώρησε. Σήκωσε τὸ χέρι, χαιρέτησε τὸν Ἀλέξανδρο.

—Βασιλιᾶ μου, εἶπε, μιλῶ γιατὶ καθὼς μᾶς βεβαιώνεις εἴμαστε λεύτεροι νὰ ποῦμε τὴ γνώμη μας. Ἄκουσε λοιπόν: Ξέρεις πόσο σὲ δούλεψα. Ποτὲ δὲ δείλιασα, ποτέ, σὲ καμμιά σου προσταγή, ὅσο ἐπικίνδυνη κι᾿ ἂν ἦταν, δὲν εἶπα ὄχι. Τώρα ὅμως ἐγὼ κι᾿ ὅλοι ἐδῶ οἱ παλιοὶ πολεμιστές σου σοῦ λέμε: Ὄχι! Φτάνει πιά! Ἀπὸ τὴ Μακεδονία ἀπ᾿ ὅπου ξεκινήσαμε ἕως ἐδῶ ποὺ φτάσαμε ἔχουμε κάμει 18.000 χιλιόμετρα. Κουραστήκαμε πιά. Κοίταξε, δὲν μποροῦμε νὰ σταθοῦμε στὰ πόδια μας. Κόσκινα ἔχουν γίνει τὰ κορμιά μας ἀπὸ τὶς πληγές, χόρτασαν, κουράστηκαν οἱ ψυχές μας. Βασιλιᾶ, δὲν μποροῦμε πιὰ νὰ προχωρήσουμε. Θέμε, μὰ δὲν μποροῦμε!

Μίλησε ὁ Κοῖνος κι᾿ ὅλοι οἱ παλιοὶ πολεμιστὲς ἄρχισαν νὰ χειροκροτοῦν. Ἅπλωσαν οἱ ἀξιωματικοὶ ἱκετευτικὸ χέρι στὸν Ἀλέξανδρο. Μὰ αὐτὸς μ᾿ ἕνα κίνημα τοῦ χεριοῦ διέλυσε τὴ συνάθροισι καὶ κλείστηκε μόνος στὴ σκηνή του. Ὅλη τὴ μέρα ἐκείνη καὶ τὴν ἄλλη κανένας δὲν τὸν εἶδε. Κατὰ τὸ βράδυ τῆς δεύτερης μέρας φώναξε τὸ Στέφανο.

—Στέφανε, εἶπε, μάζεψέ τους πάλι ὅλους αὐτοὺς ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνή μου.

Μαζεύτηκαν. Ὁ Ἀλέξανδρος πρόβαλε. Μὲ βία συγκρατοῦσε τὴν ὀργή του. Τὰ λόγια ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ σφιγμένα του χείλια σουρίζοντας:

—Ὅσοι ἀπὸ σᾶς, εἶπε, θέλουν νὰ φύγουν, ἂς φύγουν. Ἂς φύγουν ἀμέσως! Ἂς γυρίσουν στὴν Ἑλλάδα νὰ ποῦν πὼς παράτησαν τὸ βασιλιᾶ τους ἀνάμεσα στοὺς ἐχθρούς! Εἶπα!

Μπῆκε γρήγορα στὴ σκηνή του κι᾿ ἔπεσε καταγῆς χτυπώντας τὴ γροθιά του μὲ λύσσα. Δὲν ἤθελε νὰ δεχτῆ κανένα· δὲν ἤθελε νὰ φάη, μήτε νὰ πιῆ, μήτε νὰ κοιμηθῆ.

Μὰ κι᾿ ὁ στρατὸς πεισμάτωσε. Δὲν ἤθελε ν᾿ ἀκολουθήση πιὰ τὸ βασιλιᾶ του.

—Πίσω! Πίσω στὴν πατρίδα! φώναζαν. Φτάνει!

Τὴν τρίτη μέρα ὁ Ἀλέξανδρος πρόβαλε. Ἦταν ἄσπρος σὰν τὸ κερί, τὰ μάτια του ἦταν στεφανωμένα μὲ πλατὺ γαλάζιο κύκλο. Τὰ χείλια του ἦταν κάτασπρα.

—Ἑτοιμαστῆτε, εἶπε μὲ ξεπνεμένη φωνή. Γυρίζουμε πίσω!

Ὡς τὸν οὐρανὸ ἔφτασαν οἱ ἀλαλαγμοὶ τῆς χαρᾶς τοῦ στρατοῦ. Σήμαιναν οἱ σάλπιγγες, χτυποῦσαν οἱ ἀσπίδες, ἔρριχναν οἱ στρατιῶτες βέλη στὸν οὐρανό.

Μὰ ὁ Ἀλέξανδρος ἔνοιωσε στὸ λαιμό του ἕνα λυγμὸ καὶ μπῆκε γρήγορα στὴ σκηνή του.

Ὁ Στέφανος ἦταν ἀπαρηγόρητος. Μάζεψε τοὺς ἄντρες του ἀμίλητος, τοὺς παράταξε κι᾿ ἔπειτα πῆγε κάτω ἀπὸ μιὰ τεράστια συκιὰ καὶ κάθισε. Οἱ βροχὲς εἶχαν πάψει, ὁ ἥλιος ἔκαιγε.

«Πρέπει νὰ στρατολογήση νέους ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ παλιοὶ ἔδωσαν ὅ,τι μποροῦσαν, κουράστηκαν, συλλογίζουνταν. Πρέπει νὰ κάμη καινούργιο στρατὸ ἀπὸ Ἕλληνες τώρα κι᾿ ἀπὸ Πέρσες, Αἰγύπτιους κι᾿ Ἰνδούς. Νὰ βάλη σὲ ὅλους τὴν ἴδια καρδιὰ καὶ νὰ κινήσουμε ἀπαρχῆς. Τί νὰ κάμουμε πιὰ στὰ μικρά μας χωριουδάκια; Πῶς θὰ μπορέσουμε πιὰ ν᾿ ἀνεχθοῦμε τὴν ταπεινὴ μέτρια ζωή»;

Κάποιος ζύγωσε. Σήκωσε ὁ Στέφανος τὸ κεφάλι του κι᾿ εἶδε τὸν πατέρα του.

—Φεύγουμε! εἶπε ὁ Φίλιππος χαρούμενος. Φεύγουμε!

Μὰ ὁ Στέφανος δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα νὰ μιλήση.

Οἱ σάλπιγγες βάρεσαν σύναξι. Ἔτρεξε ὁ Στέφανος στὴ θέσι του. Ὁ Ἡφαιστίων μιλοῦσε:

—Ὅσοι ἀπὸ σᾶς θέλουν νὰ φύγουν, ἂς φύγουν ἀμέσως!

—Ὁ βασιλιᾶς Ἀλέξανδρος ἀποφάσισε, πρὶν νὰ φύγουμε, νὰ χτίσουμε δώδεκα βωμοὺς στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ. Νὰ φανερώνουν στὶς ἐρχόμενες γενεὲς ἕως ποῦ φτάσαμε.

Χαρούμενος ὁ στρατὸς ἄκουσε τὴ μεγάλη ἀγγελία. Μὲ ἐνθουσιώδη ζῆλο ἄρχισαν νὰ χτίζουν τοὺς δώδεκα βωμοὺς ποὺ θὰ φανέρωναν ἕως ποῦ ἔφτασε ὁ μέγας κατακτητής.

Κάθε βωμὸς ἦταν ἀφιερωμένος σ᾿ ἕνα ἀπὸ τοὺς δώδεκα Θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου. Εἶχε ὕψος πενῆντα πῆχες κι᾿ ἔμοιαζε μὲ ὀχυρὸ πύργο.

Ἀνάμεσα στοὺς δώδεκα βωμοὺς στήθηκε μιὰ μεγάλη χάλκινη στήλη μὲ τὴν ἐπιγραφή:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΝΤΑΥΘΑ ΕΣΤΗ
«Ἐδῶ στάθηκε ὁ Ἀλέξανδρος»

Ὅταν τελείωσαν οἱ βωμοὶ καὶ στήθηκε ἡ χάλκινη στήλη ἄρχισαν οἱ μεγαλοπρεπεῖς θυσίες στοὺς Θεούς. Ἔσφαξαν ἑκατοντάδες βόδια καὶ πρόβατα, ἔγιναν ἀγῶνες, ἱπποδρομίες, στρώθηκαν τὰ ἀποχαιρετιστήρια συμπόσια.

Μερικοὶ Ἰνδοὶ ἡγεμόνες παρευρίσκοντο στὶς μεγάλες αὐτὲς γιορτὲς καὶ παρακολουθοῦσαν μὲ θαυμασμό. Καὶ τόση ἐντύπωσι τοὺς ἔκαναν οἱ ἑλληνικὲς αὐτὲς θυσίες καὶ γιορτές, ὥστε πολλοὺς αἰῶνες ἀργότερα ἐξακολουθοῦσαν πρὸς ἀνάμνησι τῆς μεγάλης αὐτῆς ἡμέρας νὰ περνοῦν τὸν ποταμὸ καὶ νὰ θυσιάζουν κατὰ τὸν ἑλληνικὸ τρόπο στοὺς δώδεκα βωμοὺς ποὺ ἔχτισε ὁ Ἀλέξανδρος.

Καὶ ἀκόμα σήμερα, ὕστερα ἀπὸ 2265 χρόνια, ὑπάρχει στὰ μακρινὰ ἐκεῖνα μέρη τῶν Ἰνδιῶν ὁ θρῦλος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἰσκενδέρ, ὅπως τὸν ὀνομάζουν. Καὶ πολλοὶ Ἰνδοὶ καυχῶνται ὅτι κατάγονται ἀπὸ τὸν ξακουσμένο στρατὸ τοῦ Ἕλληνα κατακτητῆ.

Κεφ. 68.

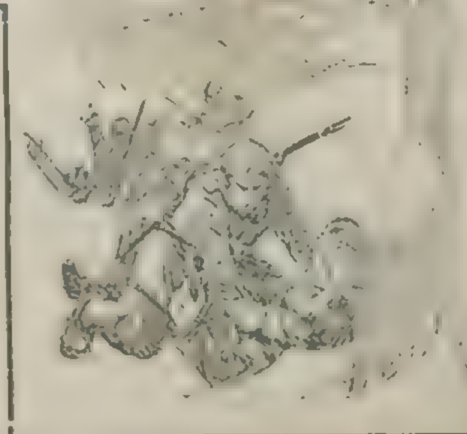
Ἄρχισε ὁ γυρισμός. Ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε συνέλθει ἀπὸ τὴ μεγάλη του ὀργή. Πήγαινε μόνος, καβάλλα στὸ γιγάντειο ἐλέφα του καὶ νέα παράτολμα σχέδια ἔκλωθε στὸ νοῦ του. Μὰ δὲν τ᾿ ἀνακοίνωνε σὲ κανένα. Μήτε στὸν Ἡφαιστίωνα.

«Θὰ κάμω μεγάλο στόλο, συλλογίζουνταν, θὰ βάλω τὸ Νέαρχο νὰ κόψη ὅλα τὰ δάση, νὰ κάμη καράβια, νὰ βάλω μέσα τὸ στρατό. Νὰ περάσουμε τὸν ὠκεανό, νὰ κάμω τὸ γύρο τῆς Ἀφρικῆς, νὰ μπῶ στὴ Μεσόγειο. Τὸ σχέδιό μου θὰ γίνη, θέλουν δὲ θέλουν!»

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΜΑΣ

ΠΩΣ ΤΡΕΙΣ ΕΥΖΩΝΟΙ ΕΠΙΑΣΑΝ ΤΡΕΙΣ ΙΤΑΛΟΥΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥΣ

῎Απειρα εἶναι τὰ κατορθώματα τῶν ἡρώων μας πολεμιστῶν τοῦ ᾿Αλβανικοῦ μετώπου. Στὰ κατορθώματα αὐτὰ ὁ ἡρωϊσμός, ἡ αὐτοθυσία καὶ ἡ ἀντοχὴ τῶν στρατιωτῶν μας παρουσιάζονται ἑνωμένες μὲ τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν ἀτομικὴ πρωτοβουλία. ῞Ενα ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ ἀνάμεσα στὰ κατορθώματα τῶν ἡρωϊκῶν μας μαχητῶν εἶναι καὶ κεῖνο ποὺ συνέβη σ' ἕνα τομέα τοῦ μετώπου τῆς ᾿Αλβανίας μὲ τρεῖς εὐζώνους μας.

῞Ενα ἀπόσπασμα τοῦ στρατοῦ μας ἀπὸ 100 περίπου ἄνδρες, μὲ διοικητὴ ἕνα γενναῖο ἀνθυπολοχαγό, εἶχε πλευροκοπήσει ἕνα ἐχθρικὸ ὕψωμα κι' ἐπολεμοῦσεν ὁλόκληρη μέρα. ῏Ηταν ὅμως πιὰ μπροστὰ στὴν τελευταία ἐχθρικὴ ἀντίστασι. Οἱ στρατιῶτες μας ἐσκαρφάλωναν στὸ ὕψωμα. Σὲ λίγο θὰ τὸ εἶχαν στὰ χέρια τους.

᾿Ενῷ ἦταν σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἡ σύγκρουσι, τὰ πυροβόλα μας ἐπέτυχαν κι' ἔρριξαν ἕνα ἰταλικὸ ἀεροπλάνο στὰ δεξιὰ τοῦ μετώπου μας. Τὸ ἀεροπλάνο εἶχε καταστραφῆ καὶ τρεῖς ἀεροπόροι ἐρρίχθηκαν ἀπ' αὐτὸ μὲ τ' ἀλεξίπτωτα. Ποῦ θἄπεφταν; Μερικοὶ στρατιῶτες μας ἐπῆραν διαταγὲς νὰ τρέξουν καὶ νὰ τοὺς πιάσουν. Σὲ λίγην ὥρα ἀκούστηκαν πυροβολισμοί.

῎Επειτα ἀπὸ μισὴ ὥρα ἐγύρισαν 5 στρατιῶτες μας καὶ ἀνέφεραν πὼς τὸ μέρος ὅπου ἔπεσαν οἱ ἀλεξιπτωτιστὲς ἐβάλλετο καὶ ἐζήτησαν νέες διαταγές. ῾Ο ἀνθυπολοχαγὸς ἐκράτησε τοὺς ἄνδρες ἐκείνους γιὰ τὴν ἐπίθεσί μας στὸ [illegible]μα καὶ ἔστειλε γιὰ νὰ πιάσουν τοὺς τρεῖς ᾿Ιταλοὺς ἀεροπόρους ἕνα λοχία καὶ δυὸ στρατιῶτες, εὐζώνους καὶ τοὺς τρεῖς.

῾Η διαταγὴ ποὺ ἔλαβαν οἱ τρεῖς εὔζωνοι ἦταν νὰ πιάσουν αἰχμαλώτους τοὺς τρεῖς ᾿Ιταλοὺς ἀεροπόρους, καὶ μόνον νὰ κάμουν χρῆσιν ὅπλων ἂν ἐκεῖνοι ἔκαναν ἐπικίνδυνη ἀντίστασι. ῾Ο λοχίας κι' οἱ δυὸ εὔζωνοι ἐξεκίνησαν μέσα στὰ χιόνια καὶ κατάφεραν νὰ φθάσουν σὲ ἀπόστασι 500 μέτρων [illegible] κεῖ ποὺ ἦσαν οἱ τρεῖς ἀεροπόροι. Χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβουν οἱ ᾿Ιταλοί, οἱ εὔζωνοι τοὺς εἶδαν καλά. ῏Ησαν μέσα στὸ ἄνοιγμα ἑνὸς μεγάλου βράχου κι' ἀπὸ κεῖ ἔρριχναν ἀραιοὺς πυροβολισμούς. ῾Ο λοχίας ἐπροχώρησεν ἀκόμη καὶ οἱ δυὸ εὔζωνοι τὸν ἀκολου[illegible]σαν. Βρέθηκε πιὰ στὰ πλευρά τους. ᾿Απὸ τὰ πηλήκια ἐκατάλαβε ὅτι οἱ δυὸ ἀεροπόροι ἦσαν ἀξιωματικοί. ῞Οταν ἔφτασε πολὺ κοντὰ εἶπε στοὺς δυὸ εὐζώνους:

— Τώρ' θὰ τσ' κανουνίσουμι. Τσὶ γλιέπιτι; Εἶνι μέσα στὴ σπ'λιά. Θὰ τσ' πέσουμι στοὺν σβέρκο τσ' καὶ θὰ τσ' φᾶμι μὶ τὰ δόντια! ᾿Ιλᾶτε κουντά μ', ἀπ' ἀγάλια - ἀγάλια. Οὐδτ' θὰ κά[illegible] ἡμεῖς. ᾿Αποὺ ἰέναν οὑ καθένας...

Μὲ χίλιες προφυλάξεις καὶ χωρὶς νὰ κάμουν κανένα θόρυβο οἱ τρεῖς εὔζωνοι ἔφτασαν πίσω ἀπὸ τοὺς ᾿Ιταλούς. ᾿Ανέβηκαν ψηλὰ στὸ βράχο χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβουν. Τὰ βήματα δὲν ἀκούγονταν μέσα στὸ χιόνι. Ξαπλωμένοι κι' οἱ τρεῖς «πρηνηδὸν» ἔσκυψαν κι' εἶδαν τοὺς τρεῖς ἀεροπόρους. ῏Ηταν ἀφωσιωμένοι μὲ προσοχὴ στὰ ὅπλα τους κι' ἔρριχναν. ῾Ο λοχίας τότε εἶπε μὲ σιγανὴ φωνὴ στοὺς δυὸ εὐζώνους του:

— Θὰ τσ' κόψουμι τοὺ γιαῖμα. Θὰ τσ' πέσουμ' ἀποὺ πάνου. Στοὺ δεξὶ τὴ λουόγχ'. Νὰ μὴ τσὶ χτυπῆστι, ἂν δὲν σᾶς διατάξου. Θὰ πέσουμ' ἀμέσως πανωθιό τσ'. ᾿Ιμπρός!

Σ' ἕνα λεπτὸ οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐπήδησαν μ' ὁρμὴ πάνω στὰ κεφάλια τῶν ᾿Ιταλῶν. ῞Εξη ἀνδρικὰ σώματα κυλίστηκαν μέσα στὸ χιόνι. Οἱ τρεῖς ᾿Ιταλοὶ μὲ τὸν αἰφνιδιασμὸν αὐτὸν τὰ ἔχασαν... ῎Εκαμαν νὰ φύγουν, μὰ οἱ τρεῖς εὔζωνοι τοὺς ἅρπαξαν, τοὺς ἔρριξαν κάτω, τοὺς ἔπιασαν ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ἐπῆραν τὰ ὅπλα.

— Ρὲ ζαγάρια, ἐφώναξεν ὁ λοχίας, χαλέβιτι νὰ μᾶς κάνιτι τὸ γκιουλέκα. ῎Αϊντι τώρα νὰ σᾶς μάθουμι γράμματα!

῎Εδωσε σημεῖο νὰ ξεκινήσουν κι' εἶπε στοὺς δυὸ εὐζώνους νὰ κτυπήσουν τοὺς ᾿Ιταλούς, ἂν ἀποπειραθοῦν νὰ φύγουν. ᾿Απὸ τοὺς 3, οἱ δυὸ ἦταν ᾿Ιταλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ τρίτος ᾿Αλβανὸς λοχίας. ῾Ο λοχίας μας ἔβαλε μπροστὰ τοὺς δυὸ ἀξιωματικοὺς μὲ τὸν ἕνα εὔζωνο καὶ πίσω πήγαινε αὐτὸς μὲ τὸν ἄλλο εὔζωνο καὶ μὲ τὸν ᾿Αλβανὸ λοχία. Μόλις ὅμως ἐπροχώρησαν λίγα μέτρα, ἐδέχθησαν πυκνὰ πυρὰ πολυβόλου. ῏Ηταν δικό μας, μαζὶ μὲ τμῆμα στρατοῦ μας.

— Βρὲ κουτορνίθια, ἐφώναξεν ὁ λοχίας. Θὰ μᾶς σκοτώστε. Σταθῆτι, ρέεεεε... ῾Ημεῖς εἴμαστι!..

Τότε ἕνας ἀπὸ τοὺς ᾿Ιταλοὺς ἀξιωματικοὺς εἶπε κάτι στὸν ᾿Αλβανὸ λοχία. Καὶ κεῖνος γύρισε στὸ λοχία τῶν εὐζώνων κι' εἶπεν ἑλληνικά:

— Οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπὸ δῶ λένε νὰ πέσουμε κάτω γιὰ νὰ μὴ μᾶς πάρουν οἱ σφαῖρες.

Μόλις ἄκουσαν ἑλληνικὴ ὁμιλία οἱ ῞Ελληνες ξαφνιάστηκαν.

— Τί εἶσι ρὲ σὺ καὶ κρένς τὴ γλῶσσα μας; τὸν ρώτησεν ὁ ἕνας εὔζωνος.

— ᾿Αλβανός, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, καὶ ξέρω ἑλληνικά.

— Πές τους τοὺ λοιπὸν ὅτι θὰ πᾶμι ὄρθιοι καὶ νὰ μὴ φοβᾶντι. Θὰ καταλάβν' πὼς εἴμαστι μεῖς. Κὶ μιὰ καὶ κρένς τὴ γλῶσσα μας, οὐρὲ κουμπάρε, τώρα μὴ μᾶς κάνς κανιὰ μπαμπεσιὰ στοὺ δρόμου, γιατὶ θὰ πᾶς σὰν τοὺ σκλὶ στ' ἀμπέλ'.

Οἱ πολυβολισμοὶ τῶν δικῶν μας ἐσταμάτησαν καὶ οἱ τρεῖς εὔζωνοι μὲ τοὺς τρεῖς ἀεροπόρους ἐπλησίαζαν στὴν παράταξί μας. Τότε ὁ λοχίας τῶν εὐζώνων εἶπε στὸν ᾿Αρβανίτη:

— Δὲν τσ' λιές, οὐρὲ βεληγκέκα, αὐτούνους τσ' καπεταναραίους σ' γιατὶ μᾶς πολεμᾶν;

῾Ο ᾿Αλβανὸς εἶπε τὴν ἐρώτησι στοὺς δυὸ ᾿Ιταλοὺς καὶ πῆρε τὴν ἀπάντησι:

— Γιατὶ σώζετε τοὺς ῎Αγγλους, εἶπεν ὁ ᾿Αλβανός.

῾Ο λοχίας μας ἐγέλασε μὲ σαρκασμὸ καὶ εἶπε:

— Πές τους, οὐρὲ βεληγκέκα, πὼς ἡμεῖς οἱ τσολιάδες ἔχουμι ἐγγυηθῆ τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τσ' [illegible]

Οἱ δυὸ εὔζωνοι κοιτάξανε τὸ λοχία τους κι' ἔβαλαν κι' αὐτοὶ τὰ γέλια.

᾿Ενῷ γελοῦσαν ἀκόμα οἱ εὔζωνοί μας, φάνηκε, μέσα στὰ χιόνια, τμῆμα τοῦ στρατοῦ μας. Τὸ τμῆμα αὐτὸ συναντήθηκε μὲ τὴν συνοδεία τσολιάδων καὶ αἰχμαλώτων. Καὶ σὲ λίγο ὅλοι μαζὶ εἶχαν ἑνωθῆ μὲ τὴν κυρία δύναμί τους.

Χαρὰ ἐγέμισε τὸ στρατόπεδό μας καὶ γιὰ τὴν κατάληψι τοῦ ὑψώματος καὶ γιὰ τὴν αἰχμαλωσία τῶν τριῶν ἀεροπόρων.

Μὰ καὶ τὸ εὐφυολόγημα τοῦ λοχία γιὰ τὴν εὐζωνικὴ προστασία τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ᾿Αγγλίας ἔφερεν εὐθυμία τὸ βράδυ ποὺ διεδόθη μεταξὺ τῶν εὐζώνων μαζὶ μ' ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς αἰχμαλωσίας.

Βραδυάζοντας ὁ λοχίας παρουσιάσθη κι' ἔδωσε σχετικὴ ἀναφορὰ στὸν ἀνθυπολοχαγὸ μ' αὐτὰ τὰ λόγια:

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι ἡ διαταγή σας ἐξετελέσθη. Συνελήφθησαν τρεῖς αἰχμάλωτοι. Οὐδεὶς νεκρός. Οὐδεὶς τραυματίας. ῎Ανδρες ἕτοιμοι πρὸς ἐνέργειαν».

῾Ο [illegible]

— Καὶ πῶς τὰ καταφέρατε;

῾Ο λοχίας διηγήθη τὸ τέχνασμα τῆς καθέτου ἐφορμήσεως.

῎Επειτα ὁ ἀνθυπολοχαγὸς χαμογε[illegible]ντας ρώτησε τὸν λοχία:

[illegible] τασία πῶς τὸ εἶπες;

῾Ο λοχίας διηγήθη στὸν ἀξιωματικὸ [illegible]ν διάλογο. Κι' ἀπὸ τότε τὸ εὐφυο[illegible]

Φ. Γιοφύλλης

Εἰκόνες ἀπό τήν
τοῦ Ἀρχηγοῦ μας

ἀέναο δρᾶσι
πού ἔφυγε.

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΑΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΟΙ

Υπό Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

47. (Συνέχεια)

Όλα τούτα γίνηκαν μὲ τόση ἀστραφτερὴ γρηγοράδα ποὺ ἔβλεπε καὶ δὲν πίστευε κανεὶς τὰ μάτια του... Οἱ κοντοὶ καὶ μελαχρινοὶ τοῦτοι ἄνθρωποι ἔτρεχαν, πηδοῦσαν, ἀνέβαιναν, σὰ ζῶα ἄγρια ποὺ θὰ νοιώσουν ξαφνικὰ τὸν κίνδυνο καὶ τὸ καθένα σπρωγμένο ἀπὸ τὸ ἔνστικτό του κάνει αὐτὸ ἴσα ἴσα ποὺ χρειάζεται, χωρὶς νὰ χάση καιρὸ γιὰ νὰ σκεφθῆ καὶ ν' ἀποφασίση.

Τὸ κουρσάρικο ἄρχισε νὰ τραβάη μὲ τὰ κουπιὰ κατὰ τὸ βορρᾶ, γυρογιάλι - γυρογιάλι...

— Εἶναι σατανάδες, δὲν εἶναι ἄνθρωποι... ψιθύρισε ὁ Δημήτρης.

Πραγματικὰ μὲ τὸ τέχνασμα αὐτὸ γιὰ δυὸ λόγους τὸ βυζαντινὸ καράβι δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς σιμώση. Πρῶτο γιατὶ τὰ νερὰ ἦταν ἀνάβαθα ἐκεῖ, καὶ δὲν τὸ σήκωναν—ὅσο καὶ νἄταν ἀπὸ τὴν ἐλαφρὴ μοῖρα τοῦ στόλου, πάντα ὅμως ἦταν βαρύτερο ἀπὸ τὸ κουρσάρικο... Κι' ὕστερα γιατὶ στ' ἀνοιχτὰ φυσοῦσε πιὸ δυνατά, κι' ἡ ἀντίσταση καὶ ἀπὸ τὸν ἄνεμο καὶ ἀπὸ τὸ κῦμα ἦταν μεγαλύτερη βέβαια...

Ἡ φοῦστα ὅλο καὶ κέρδιζε ἀπόσταση, ὥς πού, σὰν ἔφτασε πιὰ στὸ βορεινὸ κάβο, ποὺ κλειοῦσε καὶ ἀπάγκιαζε τὸ λιμανάκι ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἔστριψε μαστορικά, βρῆκε τὸν ἄνεμο πρίμο καὶ χύθηκε μὲ τὰ πανιὰ σκαρισμένα, σὰ γλάρος, πρὸς τ' ἀφρισμένο πέλαγος.

Τώρα πιὰ θἄταν ἄδικος κόπος νὰ τὴν κυνηγήσουν...

Ὡς τόσο οἱ κουρσάροι ἀφῆκαν πίσω τους τρεῖς συντρόφους... Ὁ ἕνας ποὺ ἦταν πληγωμένος στὸ στῆθος βαριὰ ψυχομαχοῦσε... μὰ οἱ ἄλλοι δυὸ ποὺ εἶχαν ἐλαφρὲς λαβωματιὲς στὸ πόδι, θὰ μποροῦσαν δίχως ἄλλο νὰ δώσουν στοὺς τρεῖς φίλους τὶς πληροφορίες ποὺ ζητοῦσαν.

Αὐτὸ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα ἀπ' ὅλη τὴν ἱστορία καὶ δὲν ἦταν καθόλου ἀσήμαντο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Πολλὰ ἱστοροῦνε γιὰ τὴ θρησκοληψία τοῦ Νικηφόρου... Κ' [illegible] παραλείπουν ἕνα πρᾶμα ποὺ εἶναι [illegible] τόσο τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας του. Ἅμα πίστευε πὼς ὁ ἀγώνας του ἦταν δίκαιος κι' ὁ Θεὸς φυσικὰ θὰ τὸν εὐλογοῦσε, ἔβλεπε πιὰ μὲ φωτεινό[illegible]στερο μυαλὸ κι' ἀποφάσιζε κι' ἐνεργοῦσε μὲ ἀσάλευτη πίστη στὴ στρατηγικὴ του μεγαλοφυΐα.

Δεκαπέντε μέρες εἶχαν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ ξεκίνησε ἀπὸ τὴ Βασιλεύουσα... Ὁλόκληρος ὁ στρατὸς κι' ὁ στόλος εἶχε μαζευτῆ πιὰ καὶ βρισκόταν στὴ Σαντορίνη, ὅπου περίμενε νὰ γυρίσουν τὰ τρία καράβια ποὺ ἔστειλε στὴν Κρήτη γιὰ νὰ μάθουν τί γίνεται ἐκεῖ κάτω καὶ νὰ τοῦ ἀναφέρουν.

Καὶ δὲν φανταζόταν βέβαια πὼς οἱ Σαρακηνοὶ θ' ἀποφάσιζαν ποτὲ νὰ μετρηθοῦνε μαζί του στὸ πέλαγος, μὰ πάντα θὰ τοῦ ἦταν χρήσιμο νὰ ξέρη σὲ πιὰ ψυχικὴ κατάσταση βρίσκονται καὶ τί ἑτοιμασίες κάνουν, γιὰ νὰ κανονίση κι' αὐτὸς ἀνάλογα τὸν τρόπο καὶ τὸν τόπο ποὺ θὰ κάνη τὴν ἀπόβαση καὶ τὴν ἐπίθεσή του.

Πρῶτα πρῶτα κατάρτισε τὸ καράβι τοῦ κὺρ Θόδωρου μὲ τοὺς τρεῖς μας φίλους, τρεῖς μέρες πρὶν τελειώση ἀκόμα ἡ προθεσμία ποὺ τοὺς ἔδωσε ὁ Δομέστικος...

Ὕστερα ἀπ' ὅσα ἔτρεξαν στὸ ξερονήσι, ἐξακολούθησαν τὸ ταξίδι τους τραβῶντας κατὰ τὸ Νοτιᾶ μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ ἐφαρμόσουν τὸ σχέδιο ποὺ εἶχανε κάνει... ν' ἀράξουν δηλαδὴ σὲ κανένα ἐρημικὸ ἀραξοβόλι στὸ βορεινὸ περιγιάλι τῆς Κρήτης, νὰ ξεμπαρκάρουν ἐκεῖ μερικοί, νὰ προχωρήσουν

Τὸ κουρσάρι[illegible]

στὸ ἐσωτερικὸ καὶ νὰ μάθουν ἀπὸ σκλάβους Χριστιανοὺς ἢ νὰ δοῦνε μὲ τὰ μάτια τους ὅ,τι τοὺς χρειαζόταν... Ἀναγκάστηκαν ὅμως ν' ἀλλάξουν σκοπό. Ἡ Σαρακηνὴ φοῦστα τοῦ Καλυβίτη τοὺς πῆρε ἀπὸ κοντὰ καὶ πότε τὴν ἔβλεπαν μπροστά τους, πότε πίσω τους, χωρὶς νὰ μπορέσουν οὔτε νὰ τὴ φτάσουν οὔτε νὰ τῆς ξεφύγουν.

Ἔκαμαν συμβούλιο.

Τὰ Κρητικὰ βουνὰ φαίνονταν πιὰ' ἡ χιονισμένη κορφὴ τῆς Ἴδης ἀστραποβολοῦσε στὸ φῶς.

Ὁ Γρηγόρης πρῶτος πῆρε τὸ λόγο.

— Μοῦ φαίνεται, εἶπε, πὼς τὸ καλλίτερο ποὺ ἔχομε νὰ κάμωμε εἶναι νὰ γυρίσουμε πίσω. Κανεὶς δὲ θὰ μπορέση νὰ μᾶς κατηγορήση πὼς ἀπὸ δει[illegible]α παρατήσαμε τὸ σχέδιό μας ἀτέλειωτο... Οἱ Σαρακηνοὶ κατασκοπεύουνε κάθε μας κίνηση κι' ἂν ἐπιμείνουμε νὰ φτάσουμε καὶ ν' ἀράξουμε στὴν Κρήτη, εἶναι σὰ νὰ πᾶμε οἱ ἴδιοι νὰ πέσουμε σὲ παγίδα.

Ἐξ ἄλλου μπορεῖ μὲ τὴν ἄσκοπη ἐπιμονή μας νὰ φέρουμε τοὺς ἐχτροὺς στὰ χνάρια τῶν δύο ἄλλων καραβιῶν ποὺ ξεκίνησαν μὲ τὸν ἴδιο σκοπό, καὶ ποὺ ἴσως βρίσκονται κιόλας κεῖ κάτω.

[illegible] ...αι φρόνιμη... Μὰ οἱ καλοθε[illegible]τές μας θὰ παρουσιάσουν τὰ πράματα ὅπως τοὺς ἀρέσει, καὶ χίλιες [illegible]

Γιὰ μιὰ στιγμὴ κράτησε σιωπή.

Ἦταν ἡ σειρὰ τοῦ Δημήτρη νὰ μιλήση.

— Θαρρῶ, εἶπε αὐτὸς ἤσυχα καὶ [illegible] ἀφρισμένο πέλαγος... θαρρῶ πὼς ὁ Μιχαὴλ σκέπτεται παραπάνω ἀπ' ὅ,τι [illegible]

[illegible] ...α καὶ κρατοῦμε τοὺς δυὸ Σαρακηνοὺς κι' ὁ Δομέστικος θὰ πάρη δίχως ἄλλο ὅσες τοῦ χρειάζονται πληροφορίες.

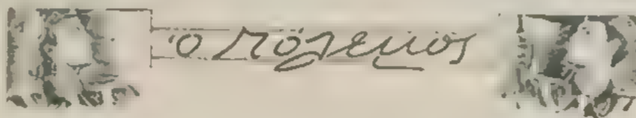
Ὕστερα, θαρρῶ, δὲν ἔχουμε τὸ δι[illegible]

[illegible]ηκε νὰ γυρίσουν [illegible]

[illegible] μπροστά του... Τοὺς ἀκ[illegible]σοχὴ χωρὶς νὰ δείξη μὲ [illegible]κρότερο κίνημα, κατὰ [illegible]

Πῶς ἀντικρύζουν τὰ Ἑλληνόπουλα τὶς μεγάλες ἱστορικες μας στιγμὲς

Σελίδες ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο τοῦ μαθητοῦ Μιχαλάκη Στρούζα

10ον

Εἶναι φόβος αὐτὸ ποὺ δοκιμάζω ἀντικρύζοντας ἀπότομα ὅλη αὐτὴ τὴ σκοτεινὴ ἐρημιὰ τῆς Ἀθήνας; Δὲν ξέρω. Ὡστόσο, ξέρω πὼς ἀγριεύτηκα κι' ἔνοιωσα μιὰ παράξενη κρυάδα στὴ ράχι.

Κατεβαίνοντας πρὸς τὸ σταθμὸ γιὰ ν' ἀποχαιρετήσω τὸν ἀδερφό μου, εἶχα πάρει τὸ τράμ. Μὰ τώρα, οὔτε τραμ, οὔτε τίποτα. Ἤτανε καὶ τότε, βέβαια, σκοτάδι. Ὅμως τ' αὐτοκίνητα καὶ τὰ τραμ ποὺ πηγαινοερχόντουσαν πυκνὰ στοὺς δρόμους, ἀκόμα καὶ μὲ τὰ λιγοστὰ σκουροπράσινα φῶτα τους, ὅπως καὶ οἱ ἄφθονοι διαβάτες ποὺ βάδιζαν βιαστικοὶ γιὰ τὰ σπίτια τους, ἔδιναν μιὰ ζωντανὴ καί, μπορῶ [illegible] τὴ φαντασία μου [illegible] πολεμικὴ νυχτερινὴ ὄψι στὴν πόλι.

Νύχτα, μονάχος, μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι, μπορεῖ νὰ βρέθηκα μιὰ δυὸ φορές, τὸ πολύ, στὴ ζωή μου. Καὶ πάλι σὲ βραδυὲς [illegible] στὸ σκοτάδι, γιὰ νὰ μπορῶ νὰ περπατάω σίγουρα στοὺς δρόμους μιᾶς πολιτείας [illegible] σὰν τὴν Ἀθήνα μας, μιᾶς πολιτείας ποὺ λὲς κι' ἐρημώθηκε ξαφνικά [illegible].

Τί φοβερὸ καὶ κρύο πρᾶμα ποὺ εἶναι ὁ πόλεμος, σκέφτηκα...

Σιγά-σιγὰ ὅμως τὰ μάτια μου συνήθισαν καὶ σ' αὐτὸ τὸ πλέριο σκοτάδι. Σιγά-σιγὰ ὅλη αὐτὴ ἡ παγερὴ ἐρημία ἔχασε τὴν ἀγριάδα της κι' ἔγινε ἕνα παράξενο σοβαρὸ καὶ ἐπίσημο [illegible] ὁλοένα περισσότερο πλημμύριζε τὴν καρδιά μου [illegible] θάρρος καὶ δύναμι.

Ἔνοιωθα πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ πολυτάραχα περιστατικὰ τῆς ἡμέρας, ἔνοιωθα πὼς αὐτὸς ὁ πόλεμος, αὐτὴ ἡ βραδινὴ περιπλάνησι μέσα στὴν κατασκότεινη πολεμικὴ νύχτα, μὲ μεγάλωναν, μ' ἔκαναν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ὅλο καὶ περισσότερο ἄντρα.

Καὶ ἡ φαντασία μου ἄρχισε ξαφνικὰ νὰ δουλεύῃ ἀχαλίνωτη, καθὼς περπατοῦσα μέσα στὸ σκοτάδι...

Εἶμαι ἄντρας! [illegible] σκοτάδι μιᾶς πολεμικῆς νύχτας! . . Μόλις [illegible] καὶ λίγο, ἀποχαιρέτησα ἕναν ἀδερφὸ ποὺ πάει νὰ πολεμήσῃ!... Εἶμαι μεγάλος πιά!.. [illegible] Ὁ [illegible] σὰν ἄντρα: «Ἄλλωστε, δὲ μοῦ τὄπε κι' ὁ ἴδιος: Δὲ [illegible] εἶμαι μεγάλος πιά, καὶ μπορεῖ νὰ μοῦ μιλάῃ λεύτερα;»

[illegible] πιά! Αὐτὰ ἀκριβῶς ἤτανε τὰ λόγια του. Κι' εἶχε δίκιο νὰ μοῦ μιλήσῃ ἔτσι. Τὸ πὼς εἶμαι σωστὸς ἄντρας, τὸ νοιώθω καὶ γώ, αὐτὴ τὴ στιγμή, πέρα γιὰ πέρα. Καταλαβαίνω πὼς εἶμαι ἄξιος νὰ κάνω ἐγὼ περισσότερα ἀπ' ὅσα θὰ μποροῦσε νὰ κάνῃ [illegible] Πάρα πολὺ περισσότερα! Ὅλα μποροῦσα νὰ τὰ κάνω ἐγώ! Ἐγὼ θὰ μποροῦσα τώρα νἆμαι καὶ ἐφευρέτης! Καὶ γιατὶ ὄχι; [illegible] βρεῖ αὐτὴ τὴν ἐφεύρεσι κι' ἄλλο πρὶν ἀπὸ μένα;

Μάλιστα. Ἐκεῖ, στὸ [illegible] τοῦ γυμνασίου, ὅταν ὁ καθηγητής μας παρέδιδε τὸ κεφάλαιο γιὰ τὸν ἠλεκτρομαγνητισμό, εἶχα σκεφθῆ, σὲ μιὰ στιγμή, πὼς θὰ μποροῦσαν νὰ κατασκευαστοῦν νάρκες, μὲ μαγνητικὸ πεδίο τόσο ἰσχυρό, ποὺ θὰ τὶς ἔκανε νὰ τρέχουν καὶ νὰ πέφτουν [illegible] στὶς καρίνες τῶν καραβιῶν ποὺ θὰ τύχαινε νὰ βρεθοῦν ἀκόμα καὶ σὲ μιὰ μεγάλη ἀπόστασι ἀπὸ [illegible] αὐτές.

Γιατὶ λοιπὸν αὐτὴ ἡ ἐφεύρεσι νὰ μὴν εἶναι δικιά μου; Ἄλλο ποὺ ἐγὼ δὲν ἐτόλμησα τότε νὰ πῶ τὴ σκέψι μου σὲ κανένα. Ὅμως, ὅταν τὸ διάβασα στὶς ἐφημερίδες, ἔνοιωσα μιὰ παράξενη περηφάνεια καὶ κατάλαβα πολὺ [illegible] πὼς τὸ δικό μου τὸ μυαλὸ δὲν ἤτανε καθόλου κατώτερο ἀπὸ τὸ μυαλὸ ἐκείνου ποὺ βρῆκε τὶς μαγνητικὲς νάρκες.

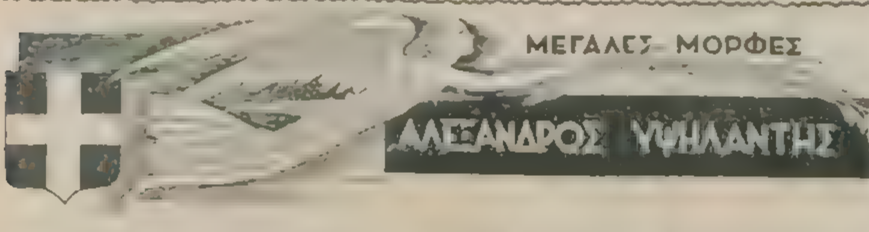
Καὶ νὰ ἤτανε, τάχα, μόνο αὐτό; Πόσα καὶ πόσα ἄλλα δὲν περνοῦν ἀπὸ τὸ μυαλό μου, ἀληθινὰ σπουδαῖα καὶ σοβαρά, ποὺ δὲν τολμῶ νὰ τὰ πῶ σὲ κανένα. Δὲν τολμῶ νὰ τὰ πῶ, γιατὶ εἶμαι μικρὸς καὶ φοβᾶμαι πὼς θὰ μὲ κοροϊδέψουν.

Μὰ νά! [illegible] βρίσκῃ, ἑκατὸ στὰ ἑκατό, τὸ στόχο τοῦ ἀεροπλάνου, λίγο μόλις θὰ ξέφευγε ἀπὸ τὸ κανόνι!

Ἡ βάσι καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἐφεύρεσί μου θἄτανε πάλι ὁ ἠλεκτρομαγνητισμός. Τὸ εἰδικὸ βλῆμα μου θἄχε τὴν ἰδιότητα νὰ τραβιέται μὲ [illegible] ἀπὸ τὸ μέταλλο τῶν κινητήρων τοῦ ἀεροπλάνου κι' ἀπὸ τὸ μέταλλο τῶν ἑλίκων του! Αὐτὴ ἡ ἕλξι θἄχε τὴ δύναμι νὰ τραβάῃ τὸ βλῆμα καὶ νὰ τὸ παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὴν ἄστοχη τροχιά του, ἔτσι, ὥστε νὰ πέφτῃ γραμμὴ ἀπάνω στὸ ἐχθρικὸ ἀεροπλάνο κι' ἂν ἀκόμα βρισκότανε δυὸ χιλιάδες μέτρα ἔξω ἀπὸ τὸν ἀρχικὸ δρόμο του!

[illegible] τὸ σκοτάδι, [illegible] αὐτὴ τὴν καινούργια ἐφεύρεσι μου θἄπρεπε νὰ τὴν ἀνακοινώσω πρὶν ξαναδιαβάσω πάλι στὶς ἐφημερίδες πὼς τὴ βρῆκε κάποιος ἄλλος!

(Ἡ συνέχεια στὸ ἑπόμενο)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸ σῶμα αὐτὸ ἔφτασε ὥς τὸ Ρουσδεβίζε ποὺ βρίσκεται δίπλα ἀπὸ τὸ ποτάμι Βίδε [illegible] τὸ ἀντιλήφθηκε ὁ Γεωργάκης ὁ Ὀλύμπ[illegible] μὲ διακόσιους ἄντρες, τὴ νύχτα 23 τ' [illegible] Ἀπρίλη χύμηξε κατὰ πάνου τους καὶ μὲ τὴν [illegible] του διέλυσε τὶς λιγοστὲς αὐτὲς Τουρκικὲς δυνάμεις. Κι' ἦταν αὐτὸ τὸ πρῶτο μήνυμα τῶν μεγάλων κι' αἱματηρῶν συγκρούσεων ποὺ θὰ ἀκολουθοῦσαν σὲ λίγο.

ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΓΑΛΑΤΣΙ

[illegible] πρώτη τοῦ Μάϊ ὁ Γιουσοὺφ Βερκόφτσαλης, μὲ δυὸ χιλιάδες πεζούς, τρεῖς χιλι[illegible] Ὁ ὄγκος τοῦ στρατ[illegible] ἀλλὰ καὶ δὲ στάθηκε [illegible] νὰ πολεμήσουν [illegible]

[illegible] Καρπενησιώτης, μόλις πληροφορήθηκε τὸ φτάσιμο τοῦ ἐχθροῦ πῆρε τὸν ὑπαρχηγό του Καραγεώργη καὶ μερικοὺς καβαλλαρέους καὶ τράβηξε γιὰ κατόπτευσι. Στὶς ἐκβολὲς τοῦ ποταμοῦ Σιρέτη συνάντησε τὴ μπροστινὴ ἄκρη τοῦ στρατοῦ τοῦ Γιουσοὺφ καὶ ἔπειτα ἀπὸ ἕνα μικρὸ ἀκροβολισμὸ γύρισε στοὺς προμαχῶνες του, γιὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ στρατό του καὶ νὰ δεχτῇ ὅπως πρέπει τὸ ξέσπασμα τῆς πρώτης [illegible] τοι: Τὸ πεζικό του καὶ τὸ πυροβολικό του βρισκόντανε στὸ κέντρο. Δεξιὰ κι' ἀριστερὰ τὸ ἱππικό του. Τὰ πλοῖα πάλι εἴχανε διαταγὴ νὰ [illegible]. Μ' ὅλες αὐτὲς τὶς δυνάμεις ρίχτηκε πάνου στοὺς προμαχῶνες τῶν Ἑλλήνων. Οἱ τελευταῖοι, βλέποντας τούτη τὴν ὁρμή, ἀναγκάστηκαν ν' ἀφήσουν τὸν ἕνα. Ὁ Γιουσοὺφ θαρρεμένος τώρα ἔκανε καινούργια ἐπίθεσι. Οἱ Ἕλληνες ἀφῆκαν καὶ τὸ δεύτερο [illegible]

Ἔμενε τώρα μονάχα ὁ τρίτος, μὲ σαρανταπέντε [illegible] Μέσα σ' αὐτὸν βρισκόταν ὁ Καρπενησιώτης [illegible] Κλιόστρος, ὁ Κρο[illegible] ὁ Καραγιώ[illegible] ντουφεκιοῦ καὶ τοῦ γιαταγανιοῦ. [illegible] ὥρα δέ, ἤτανε εὔκολο νὰ τὸν κερ[illegible] [illegible] νων, οἱ Τοῦρκοι μπῆκαν στὴν πόλι. Οἱ κάτοικοι ποὺ νόμιζαν πὼς ὁ ἀγώνας θὰ γινόταν στοὺς προμαχῶνες, μόλις πρόφτασαν νὰ σωθοῦνε [illegible] πὰ πλοῖα. Σφαγήκανε ἑκατό. Ἀλλά [illegible]

[illegible] νὰ τοῦ συντρίψουν τὴν ἀντίστασι. Δὲν ἤτανε ὅμως τόσο εὔκολο. Τὰ ὅπλα τῶν Ἑλλήνων [illegible] λειτουργοῦσαν ἀποτελεσματικὰ καὶ τὰ κορμιά [illegible] αὐτοὺς κι' ὁ ἀνηψιὸς τοῦ Βερκόφτσαλη. Λύσσαξε ὁ πασᾶς σάν τοῦ ἀνήγγειλαν τὸ σκότωμα [illegible]

[illegible] και θάρ[illegible] λοίμενο [illegible] τοῦτοι ἀπόγονοι τοῦ [illegible]

[illegible] σήκουν μὲ τέχνασμα τὸν προμαχῶνα. Τὰ μεσάνυχτα πέταξαν τὶς κάπότες τους κάτου ἀπὸ τὸ τείχη. Ὁ βρόντος τῶν ρούχων καὶ τὰ σχήματα ἀνάγκασαν τοὺς Τούρκους νὰ στρέψουνε πρὸς τὰ ἐκεῖ τὴν προσοχή τους καὶ ν' [illegible] τὶς ντουφεκιές. Δυὸ πάλι ἀναμμένα σφυρίλια ποὺ [illegible] οἱ Ἕλληνες στὶς τρουπίτσες [illegible] ἄναψαν σὲ λίγο τὰ κανόνια. Ἀρχίσαν καὶ οἱ Τοῦρκοι τὸ ἴδιο. Ἔστελναν βλήματα στὸ ἄδειο πιὰ προμαχῶνα, ἐνῷ κεῖνοι ποὺ πρῶτα τὸν ὑπεράσπιζαν μὲ τέτοιο πεῖσμα ἤτανε τώρα ταγμένοι μακριά. Δὲν ἔμειναν στὸ πεδίο τῆς [illegible] παρὰ μονάχα ἕξη νεκροὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες.

ΣΤΙΓΜΕΣ ΚΡΙΣΙΜΕΣ

Ἡ ἐπανάστασι βρισκόταν τώρα σὲ κρίσιμο σημεῖο. Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ, ἔπρεπε νὰ τὴ συντρέξουν ὅλοι. Ὅμως, ὄχι μόνο δὲν τὴν συνέτρε[illegible] λοιπὸν τώρα νὰ κάνῃ ὁ λιγοστὸς καὶ προδομένος [illegible] στρατιὲς ποὺ προχωροῦσαν κατὰ πάνω του. Ἀσφαλῶς τίποτα. Κάθε ἀντίστασι ἤτανε καταδικασμένη. Ἡ Μολδοβλαχία ἤτανε τώρα πλημμυρισμένη ἀπὸ πασάδες, καὶ ὁ Ὑψηλάντης [illegible]

[illegible] ἡ ἐπίθεσι του. Τὸ κείμενο [illegible] ἔτσι:

«Κραταιότατε καὶ Χριστιανικώτατε Αὐτοκράτορ[illegible]

[illegible] λαι καὶ [illegible] μας, ἡ [illegible]

ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Πῶς ντύνονται στὴν Ἤπειρο

Γ΄.

Τὸ ντύσιμο ἑνὸς λαοῦ ἔχει κι' αὐτὸ τὴν ἱστορία του. Δὲ ντύνονται ὁλοῦθε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ κάθε μέρος ἔχει τὶς δικές του παραδόσεις στὸ κεφάλαιο αὐτό. Οἱ κάτοικοι μιᾶς περιφερείας μπορεῖ νὰ γνωριστοῦν ἀπὸ τὴν κατατομή τους, ἀπὸ τὴν προφορά τους, ἀλλὰ κι' ἀπ' τὴν ἀμφίεσί τους.

Στὶς πόλεις καὶ στὰ κέντρα ντύνονται κανονικὰ καὶ ὁμοιόμορφα ὅπως στὴν πρωτεύουσα. Δὲ συμβαίνει ὅμως τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὰ χωριά. Ἐκεῖ ντύνονται ἀλλιώτικα. Ξεχωρίζουμε μάλιστα τοὺς Ἠπειρῶτες σὲ δυὸ κατηγορίες, ἀνάλογα μὲ τὶς στολές τους: σὲ βλάχους καὶ σὲ χωριάτες.

Οἱ βλάχοι, οἱ τσοπαναραῖοι, αὐτοὶ ποὺ περνᾶν τὴ ζωή τους στὰ βουνὰ φυλάγοντας κοπάδια, διατηροῦν τὴν παλιὰ ἐνδυμασία, τὴν πατροπαράδοτη. Στὸ κεφάλι τους φορᾶνε σκούφια, οἱ περισσότεροι μάλιστα στραβά, ἔπειτα γελέκο σταυρωτό, γαλάζιου χρώματος ἢ μαύρου, καὶ στὰ πόδια ἄσπρη «τσακτσίρα», ἢ «μπουραζάνα», ποὺ στοὺς πιὸ φτωχοὺς εἶναι καμωμένη ἀπὸ τραγόμαλλο καὶ ἔχει τότε χρῶμα σκοῦρο πρὸς τὸ κόκκινο. Τὸ πουκάμισο—κεντημένο συχνὰ στὶς τραχηλιὲς καὶ μπροστά, στὴν ἀράδα τῶν κουμπιῶν—τελειώνει στὰ χέρια στὴ λεγόμενη μανίκα, ποὺ εἶναι ἀνοιχτή, πολύπτυχη καὶ φουσκώνει. Οἱ φανέλλες τους, λίγο πιὸ πάνου ἀπ' τὸν καρπό, ἔχουν κι' αὐτὲς κεντήματα ποὺ λέγονται χερότια.

Ἀπάνου ἀπ' τὸ πουκάμισο καὶ τὸ σταυρωτὸ γελέκο φοροῦν τὸ σακάκι τους, μὲ φέλπα στὴν κορφή, ποὺ ἐκεῖ τὸ λένε «πανωτό». Αὐτὸ ἔχει δυὸ τσέπες ἀπ' τὰ πλάγια καὶ εἶναι μάλλινο, καθὼς ὅλα τους τὰ ροῦχα ἐξὸν ἀπ' τὸ πουκάμισο. Μὲ τὰ κρύα ὅμως καὶ τὶς βροχὲς φοροῦνε κάπες ἢ κοντοκάπια. Ἡ κάπα εἶναι πιὸ εὐρύχωρη ἀπ' τὸ κοντοκάπι καὶ δὲν ἔχει ἰδιαίτερα μανίκια γιὰ τὰ χέρια σὰν ἐκεῖνο. Αὐτὴ τὴν ἀφήνουν ἄβαφη ἐνῷ τὸ κοντοκάπι τὸ βάφουνε μαῦρο. Ἐκεῖνο καταλήγει ἀπάνω σὲ κατσούλα, ποὺ προστατεύει τὸ κεφάλι. Μὲ τὴν κάπα μπορεῖς νὰ κοιμηθῇς ἔξω, χρησιμοποιώντας την γιὰ στρῶμα καὶ γιὰ σκέπασμα ταυτόχρονα. Μὲ τὸ κοντοκάπι ἐξασφαλίζεται κανείς, στέκοντας ὄρθιος, ἀπ' τὴ βροχή. Γι' αὐτὸ δὲ λείπει ἀπὸ κανέναν γιδοβοσκό, ἐπειδὴ αὐτοὶ περνοῦν μόνον τὴν ἡμέρα τους ἔξω.

Φουστανέλλες δὲ φοροῦν πιὰ παρὰ μόνο λίγοι βλάχοι τῆς παλιᾶς γενιᾶς, ποὺ δὲν ἐννοοῦν ν' ἀπαρνηθοῦν τὶς συνήθειες τοῦ καιροῦ τους. Ἀσυνήθιστο ἔχει καταντήσει κι' ἕνα ἄλλο εἶδος ντυσίματος, ἀνάλογο μὲ τῶν τσολιάδων, ποὺ βάσι του ἀποτελεῖ τὸ λεγόμενο «μαντύο». Εἶναι κι' αὐτὸ παραλλαγὴ τῆς φουστανέλλας, νεώτερη ἔκδοσί της νὰ ποῦμε.

Ἠπειρώτισσα

Οἱ χωριάτες ὅμως, αὐτοὶ ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴ γεωργία ἢ μὲ ἄλλα ἐπαγγέλματα — τὶς τέχνες, ποὺ λένε αὐτοὶ—ντύνονται πιὸ ἁπλᾶ. Τὸ σακάκι τους εἶναι μάλλινο πάλι, ἀλλὰ οἱ τσέπες του πᾶνε πρὸς τὰ κάτω καὶ γενικὰ μοιάζει πιὸ πολὺ μὲ τὸ εὐρωπαϊκό. Τὸ ἴδιο μποροῦμε νὰ ποῦμε, ἀκόμα περισσότερο, γιὰ τὸ γελέκο καὶ τὸ παντελόνι. Τὸ χρῶμα τους εἶναι πάντα ἢ μαῦρο ἢ γαλάζιο βαθύ.

Ὅσο γιὰ τσουράπια, οἱ βλάχοι δὲ συνηθίζουν νὰ πολυφοροῦν. Κι' ὅταν φοροῦν, τὰ θέλουν ἄβαφα, ἀπὸ ἄσπρο γνέμα, ἐνῷ οἱ ἄλλοι τὰ προτιμοῦνε βαμμένα. Τὰ τσαρούχια τους τέλος οἱ παλιοὶ τὰ θέλανε μὲ φοῦντες μεγάλες, ἢ μὲ μύτες οἱ γεροντότεροι, καὶ μὲ πρόκες βαρειὲς ἀποκάτου, ἐνῷ σήμερα ἔχουν κι' αὐτὰ ἁπλοποιηθῆ ἢ ἀντικατασταθῆ μὲ παπούτσια, δικῆς τους βέβαια κατασκευῆς καὶ κάπως ἄκομψα.

Γιὰ νὰ συμπληρώσουμε τὴ βλάχικη ἀμφίεσι πρέπει νὰ προσθέσουμε τὸ ἀχώριστο ἐξάρτημά τους, τὴ γκλίτσα, καθὼς καὶ τὸ σελάχι, ποὺ τὸ ζώνουνε στὴ μέση. Μέσα σ' αὐτὸ φύλαγαν τὸ μαχαῖρι, τὸ σουγιᾶ, τὴν καπνοσακκούλα, τὶς τσακμακόπετρες καὶ ὅλα τους τὰ χρειαζούμενα. Ἦτανε μιὰ κινητὴ θήκη ποὺ ἐξυπηρετοῦσε περίφημα τὸν κάτοχό της. Σήμερα ὅμως ἔγιναν σπάνια κι' αὐτά.

Γ. Ἀνέμης

Η ΣΤΗΛΗ τοῦ Ἰατροῦ

Ὁ ἀρθριτισμὸς αἰτία τῆς νευρικότητος τοῦ Ἕλληνος

[illegible] μὲ διαβάζουν μὲ μεγαλυτέρα εὐχαρίστησι δ[illegible] ξέρουν ὅτι τὰ ἄρθρα μου γράφονται «ἐκεῖ ψηλὰ στὸ Μέτωπο» καὶ ὅτι ὁ πρώην [illegible] τους καὶ ἤδη ἀνθυπίατρος τοῦ ἐνδόξου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ δὲν τοὺς λησμονεῖ. Πάντως ἂς μὴ περιμένουν πολεμικὰς περιγραφὰς διότι οὐ[illegible] τῆς «Νεολαίας», ἡ ὁποία μάλιστα μὲ [illegible] ὅτι θὰ γράψη καὶ αὐτὴ ἰατρικὸ ἄρθρο.

[illegible]σωμεν λοιπὸν τὸ ἄρθρον τοῦ [illegible]

[illegible] ὁποῖον ἀπὸ τὶς μεγάλες καταχρήσεις [illegible] τροφῶν καὶ τροφῶν ἔχει δημιουργηθῆ [illegible] σηρὰ κατάστασις κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἀποβάλλονται ἀπὸ τὸν ὀργανισμό του τὰ τοξικὰ προϊ[illegible] οὐρικὸν ὀξύ, [illegible] ἀποβάλλονται βραδέως. Παραμένοντα δὲ εἰς τὸν ὀργανισμὸν προκαλοῦν διαφόρες διαταραχές, ὡς λίθους [illegible] ἐκζέματα, διαβήτη καὶ συνεχῆ ἐρεθισμὸν τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἡ κατάστασις αὐτὴ δημιουρ[illegible] τῶν [illegible] ἐξαιρουμένου. Ὅταν δὲ δημιουργηθῆ μία τέτοια κατάστασις, δύσκολα θεραπεύεται καὶ κληρονομεῖται εἰς τοὺς ἀπογόνους, οἱ ὁποῖοι [illegible] τῶν γονέων, τότε αὐξάνεται ὁ ἀρθριτισμὸς εἰς τὸ τετράγωνον καὶ ἔτσι μποροῦμε νὰ σᾶς παρουσιάσωμε τὸ ἑξῆς νοσολογικὸν δένδρον: «Πατὴρ χωρικός, καλοφαγᾶς καὶ πλούσιος, ἐργάζεται ὀλίγον καὶ περισσότερον οἱ ὑπηρέται του. [illegible]

Γ. ΜΠΑΜΠΟΥΡΗΣ
Ἀνθυπίατρος

Η ΣΕΛΙΣ των κοριτσιών

✷ Ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΣ ✷

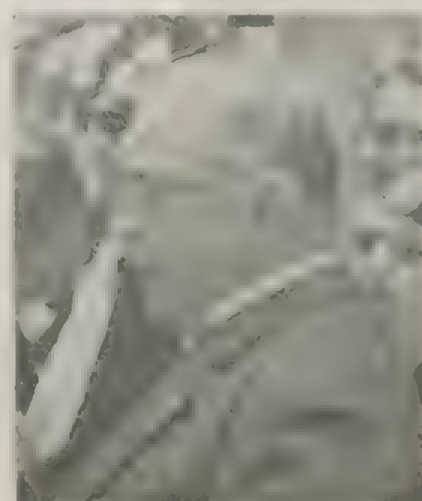
Νέο κορίτσι,
Ἀγαπημένη Φαλαγγίτισσα,

Πόσες φορὲς δὲν εἴπαμε καὶ δὲν τονίσαμε ἀπὸ τὶς σελίδες αὐτὲς ὅτι τὸ μάτι τῆς νέας γενεᾶς σήμερα εἶναι στραμμένο πάντα πρὸς τὰ ἐμπρός, ὅτι τὸ πνεῦμα της ἀτενίζει πάντα πρὸς τὸ μέλλον καὶ ἡ ψυχή της φτερουγίζει πάντα πρὸς τὰ ὕψη. Πόσες φορὲς δὲν ἀναφέραμε καὶ δὲν ἀναλύσαμε τὶς συμβουλὲς καὶ τὶς ὑποθῆκες τοῦ ἀγαπημένου μας Ἀρχηγοῦ, ποὺ ἁπλᾶ καὶ λακωνικά, δυνατὰ ὅμως καὶ ὑποβλητικὰ μᾶς ἔβαλε μέσα μας σὰν θεῖο σπόρο τὴν ὁρμὴ αὐτὴ πρὸς τὰ ἐμπρός, πρὸς τὸ μέλλον, πρὸς τὰ ὕψη. Τώρα Ἐκεῖνος, ὑποκείμενος στὶς μεγάλες βουλὲς τοῦ Ὑψίστου, ἀπεχώρησεν ὡς ἄνθρωπος πρὸς τὸν οὐρανόν. Ὅμως ἡ ψυχή Του καὶ τὸ πνεῦμα Του μένουν διάχυτα γύρω μας καὶ μέσα μας. Οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι ἔχουν δώσει τὸ καλύτερό τους καὶ τὸ πολυτιμότερό τους — ποὺ εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ — στὴν ἐποχή τους.

Ὁ δικός μας Μεγάλος μᾶς παρεχώρησε, μᾶς χάρισε ἐνόσω ζοῦσε ἀκόμα ὅ,τι εἶχε κι' ὅ,τι δὲν εἶχε. Καὶ δίνοντας ὅλα αὐτὰ στὴν ἐποχή Του, τὰ ἀπέθεσε στὰ νεανικὰ χέρια μας καὶ στὶς θερμὲς καρδιές μας. Ὁποιοδήποτε λόγο Του κι' ἂν διαβάσουμε, ὁποιαδήποτε πρᾶξι Του κι' ἂν ἀναλογιστοῦμε, βλέπουμε μὲ συγκίνησι ὅτι στὴ νεότητα εἶχε στηρίξει τὶς ἐλπίδες Του, αὐτὴν ἀγαποῦσε μὲ πάθος μπορεῖ νὰ πῆ κανείς, σ' αὐτὴν πρόσφερε, αὐτὴν ἔσφιγγε πάνω στὴν καρδιά Του μὲ ἀγάπη ἰδιαίτερη, αὐτὴν δὲν κουράζονταν νὰ καθοδηγῆ, αὐτὴν δὲν ἔπαυε νὰ περιθάλπη σὰν ἀληθινὸς πατέρας τὰ παιδιά του.

Μᾶς συμμάζεψε ἀπὸ τὸν κακὸ δρόμο, ἀπὸ τὸν ἀτομικιστικὸ καὶ ἐγωϊστικὸ καὶ μᾶς συνέδεσε στὸ μεγάλο σύνολο, ποὺ σήμερα γονατίζει μπροστὰ στὸ νεκρό Του μὲ σφιγμένη τὴν καρδιὰ ἀπὸ τὸν ξαφνικὸ χαμό Του, μὰ μὲ τὴν ψυχὴ γεμάτη θέλησι καὶ ἀπόφασι. Ἔτσι μᾶς ἐδίδαξε Ἐκεῖνος! Ἔτσι θὰ κάνουμε ἐμεῖς! Γιατὶ μέσα μας θὰ ζῆ καὶ θὰ βασιλεύῃ τὸ πνεῦμα Του. Μᾶς ἔμαθε νὰ ὑποφέρουμε κάθε πόνο καὶ κάθε συμφορὰ παλληκαρίσια. Ἡ στάσι Του κατὰ τὴν ἱστορικὴ ἡμέρα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 μᾶς δίδαξε πολλὰ καὶ μᾶς ἔδωσε τὸ παράγγελμα ποὺ γράφτηκε μὲ πυρωμένα γράμματα πάνω στὴν πλάκα τῆς ψυχῆς μας.

«Μὴ φοβῆσθε, παιδιά μου ἀγαπημένα, μπροστὰ στὴν ὕλη! Μὴ σκύβετε τὸ κεφάλι σας μπροστὰ στὴν βία! Μὴν ὀπισθοχωρῆτε ποτὲ μπροστὰ στὴν ἀδικία! Ἡ ὕλη εἶναι φθαρτή, ἡ βία ὀλιγόζωη, ἡ ἀδικία ἔχει μέσα της τὸ σπέρμα τοῦ θανάτου! Σεῖς παιδιὰ τοῦ πνεύματος, τοῦ ἀθανάτου ἑλληνικοῦ πνεύματος, παιδιὰ τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἠπιότητος, ποὺ κατέκτησε χωρὶς δόρατα καὶ τόξα τὴν ἀνθρωπότητα, παιδιὰ τῆς δικαιοσύνης, βαδίζετε ἐμπρός, πάντα ἐμπρός! Κι' ἂν κανένας μας πέση, θὰ σκύψουμε νὰ τὸν φιλήσουμε ἀδελφικά, θὰ σφίξουμε τὰ δόντια καὶ θὰ προχωρήσουμε, κρίκοι τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, ὅλο πιὸ μακριά. Τὸ ἔργο μας αὐτὸ εἶναι θεϊκό. Μᾶς ἔδωσε τὴν ἐντολή του ἀπὸ τὰ μυθικὰ χρόνια ὁ Προμηθέας, καὶ τὸν ἀναμμένο πυρσό του ζωογονώντας τον θὰ μεταδώσουμε μὲ δυνατὴ φλόγα στὶς ἐπόμενες γενεές!»

Ἔτσι μᾶς εἶπε μὲ τὴν ἀνδρικὴ του ἀπάντησι στὶς 28 τοῦ Ὀκτώβρη. Καὶ τώρα ποὺ μετὰ τρεῖς μῆνες ἔπεσε Ἐκεῖνος, ὁ πρῶτος στρατιώτης, ὁ πρῶτος Φαλαγγίτης, σταματοῦν γιὰ μιὰ στιγμὴ συγκινημένες ὣς τὰ μύχια τοῦ Εἶναι μας οἱ φάλαγγές μας, βάζουν τὸ χέρι στὸ κεφάλι γιὰ τὸ μεγάλο χαιρετισμὸ καὶ ἔπειτα τὸ κατεβάζουν στὴν καρδιὰ γιὰ νὰ τὴν φουχτιάσουν, νὰ τὴν σφίξουν, νὰ τῆς πνίξουν τὸν πόνο. Γιατὶ Ἐκεῖνος ἀηδίαζε τοὺς μικροὺς ποὺ τοὺς συνεπαίρνει ἡ θλῖψι σὲ μιὰ συμφορά, τσακίζοντας νεῦρα καὶ θέλησι. Καὶ ξέρουμε ἐμεῖς αὐτὴ τὴ στιγμή, τὸ ξέρουμε πιὸ καλὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, γιατὶ μέσα μας πάλλει ἡ δική Του καρδιά, μέσα μας δὲν ἔπαυσε νὰ πάλλῃ — ἔστω κι' ἂν σταμάτησε φυσιολογικά — ἀφοῦ πρὸ πολλοῦ μᾶς τὴν εἶχε χαρίσει.

Ξέρουμε ἐμεῖς, κορίτσια κι' ἀγόρια, μικρὰ καὶ μεγάλα, ὅτι πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μας θὰ στέκη πάντα τὸ χέρι Του γιὰ νὰ μᾶς εὐλογῆ, μέσα στὴν ψυχή μας θὰ εἶναι ἡ θέλησί Του, γιὰ νὰ μᾶς ἀτσαλώνη, καὶ μέσα στὴν καρδιά μας ἡ φλόγα Του, γιὰ νὰ μᾶς ὁδηγῆ στὶς μελλοντικὲς τοῦ Ἔθνους μας δόξες. Ἐμεῖς πληρωμένοι σὰν θεϊκοὶ ἀμφορεῖς, μὲ τὶς δικές Του ἀρετές, ποὺ ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ μᾶς μεταδώση, θὰ προχωρήσουμε, γεροὶ οἰκοδόμοι, στὸ ἔργο Του. Πειθήνιοι καὶ γεμᾶτοι αὐτοθυσία, ὅπως πάντοτε, θὰ σφιχτοῦμε γύρω στοὺς νέους μας Ἀρχηγοὺς καὶ «στὴν σοβαρὰν αὐτὴν καμπὴν τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου θὰ ὑψώσωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἐμπρός, πρὸς τὴν εὐρεῖαν λεωφόρον, τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς καὶ ἡ ἐργασία τοῦ ἐκλιπόντος μεγάλου Ἕλληνος διήνοιξεν», ὅπως ἐτόνισεν ὁ νέος μας πρωθυπουργὸς κ. Ἀλέξανδρος Κοριζῆς.

Τῶν φαλάγγων μας ὁ στέφανος, ποὺ καταθέτουμε στὴ μνήμη Του, ἀπὸ τὴν μιὰ ἄκρη τῆς Ἑλλάδος ὣς τὴν ἄλλη, ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ τὴν πόλι, ἀπὸ τὸ μέτωπο καὶ τὰ μετόπισθεν, εἶναι ἀπὸ τῆς ψυχῆς μας τὰ πολύχρωμα λουλούδια φτειασμένος. Τὰ ἄνθη αὐτὰ ἔχουν ἄλλα ὀνόματα κι' οὔτε τριαντάφυλλα οὔτε ζουμπούλια λέγονται. Εἶναι ἡ ὑπακοὴ καὶ ἡ πειθαρχία στοὺς Ἀρχηγούς μας, ἡ αὐτοθυσία καὶ ἡ αὐταπάρνησι, ἡ φιλοπατρία καὶ τὸ καθῆκον, ἡ φυλετικὴ συνείδησι καὶ ἡ ἀλληλεγγύη, ὁ σεβασμὸς τῶν ἀξιῶν καὶ τὸ πεισματικό μας θάρρος, ἡ προσφορὰ καὶ τὸ αἷμα μας. Ἕνα τέτοιο στεφάνι πλεγμένο ἀπὸ τὰ χέρια μας καταθέσαμε πάνω στὸ νεκρό Του

Ποιὸς μπορεῖ νὰ πῆ πὼς ὁ ξαφνικὸς τοῦ ἀγαπημένου μας ἀγωνιστοῦ θάνατος θὰ σταματήση τὴν πορεία μας; Μάταιη ἡ χαρὰ τῶν ἐχθρῶν μας! Ὅπως ὣς τὰ τώρα ἀντάμωσε σὲ κάθε χτύπημά του τὸ ἀτσάλι τῆς ψυχικῆς μας ἀσπίδος, θὰ τὸ συναντήση καὶ στὸ μέλλον, ὣς ποὺ νὰ βάλουμε ἐμεῖς μὲ τὰ χέρια μας πάνω στὴν ταφόπετρα τοῦ Μεγάλου μας καὶ τὸ στεφάνι τῆς τελειωτικῆς ἑλληνικῆς Νίκης, ψάλλοντας σ' Ἐκεῖνον χαρούμενοι τὸν μεγαλόστομο τῆς Δόξης παιᾶνα.

Τὰ σπίτια μας, οἱ καρδιές μας, ἡ Χώρα μας ὁλόκληρη, ὁ ἀγέρας ποὺ [illegible] τάσχετη αὐτὴ λαχτάρα, τ[illegible] καὶ τόσο ὁρμητική, ποὺ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ ἀναχαιτίση τὸ ρέμα της.

Ἐμεῖς, κορίτσια κι' ἀγόρια, ἄνδ[illegible] καὶ γυναῖκες, γέροι καὶ παιδιά, ο[illegible] Ἕλληνες ὅλοι, ἐμεῖς θὰ τοῦ ψάλουμε τὸν παιᾶνα τοῦ νέου ἑλληνικοῦ ἄθλου: «Τὴν νίκην κατὰ βαρβάρων».

Σ. Καρ.

ΤΕΤΟΙΟΙ ΗΣΑΝ ΠΑΝΤΑ ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ

Ἀπόβραδο.

Τὸ ἀπόμερο ἐρημικὸ ὀρεινὸ χωριουδάκι μοιάζει σὰν ἀκατοίκητο. Οὔτε τὰ σκυλιὰ δὲν κυκλοφοροῦν στοὺς δρόμους. Ὁ ἥλιος ἔχει βασιλέψει, τὸ σκοτάδι ἔχει ἁπλώσει τὶς φτεροῦγες του. Μὰ ἡ αἰτία τῆς ἐρημιᾶς του δὲν εἶναι αὐτή! Κι' ἄλλοτε ὁ ἥλιος βασίλευε, κι' ἡ νύχτα ἅπλωνε τὰ φτερούγια της. Ὡστόσο ἡ ζωὴ διαρκοῦσε ὣς ἀργά, πολὺ ἀργά, καὶ τὸ φῶς ποὺ πρόβαλε ἀπὸ τὶς χαραμάδες καὶ τὰ παράθυρα τῶν σπιτιῶν ἔδειχνε φανερὰ ποῦ εἶχε καταφύγει ἡ ζωὴ αὐτή.

Μὰ τώρα... Τώρα ἦταν πόλεμος!

Κι' ἄλλοτε βέβαια, σ' ἄλλες ἐποχές, γινόνταν πόλεμοι. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ δὲν τοὺς εἶχαν ξεχάσει. Ἔζησαν τὴν ἀγωνία, τὴ χαρά, τὴ λύπη, τὸν ἐνθουσιασμό, τὴν πίκρα, τὸ γέλιο, ποὺ κλείνει κάθε πόλεμος. Ποτὲ ὡστόσο τὶς ἐποχὲς ἐκεῖνες δὲν φράχτηκαν σὰν πουλιὰ ἀπὸ θηριὰ κυνηγημένα! Ποτέ... Γιατὶ ἄλλοτε ὁ πόλεμος γινόταν πέρα ἐκεῖ, κάπου στὸ μέτωπο, τίμια, παλληκαρίσια ... μεταξὺ ἀνθρώπων ἀντιπάλων καὶ ὡπλισμένων. Ἀντίπαλοι! Ὁ ἕνας ἐδῶ, ὁ ἄλλος ἐκεῖ! Κτυπιώνταν ἀλύπητα ἄντρες ἔνοπλοι καὶ στεφάνωνε ἡ νίκη ἐκείνους, ποὺ ἦταν πιὸ δυνατοὶ στὰ ὅπλα, πιὸ ἔμπειροι στοῦ πολέμου τὴν τέχνη, πιὸ ἔξυπνοι, περισσότεροι γενναῖοι. Κι' ὅταν ὁ ἕνας ἀντίπαλος πετοῦσε τὰ ὅπλα ἢ σήκωνε τὰ χέρια, ὁ ἄλλος τὸν σεβόταν. Γιατὶ ὁ ἡττημένος ἐνέπνεε τὸν οἶκτο, ἂν ὄχι τὸ σεβασμό. Βέβαια εἶχε ὁ πόλεμος πάντα τὶς σκληρότητές του. Πόλεις ποὺ ἐπυρπολοῦντο, χωριὰ ποὺ ἐκαίοντο, ἀνθρώπους ποὺ ἐγκατέλειπαν τὶς ἑστίες τους. Μὰ ὅλα αὐτά, σκληρότητες κι' ἐμπρησμοί, ἐγίνοντο πάντα κοντὰ στὴ ζώνη τοῦ πυρός, σὲ μέρη ἐγκαταλελειμμένα ἀπὸ τὸν ἐχθρό. Καὶ τἄχαν αὐτὰ πάντα ὑπ' ὄψι τους οἱ ἄλλοι, ὅσοι δὲν μετεῖχαν στὸν πόλεμο, γέροι, γυναῖκες, ἄρρωστοι, παιδιά...

Τώρα ὅμως. Τώρα τὰ πράγματα εἶχαν ἀλλάξει. Κι' αὐτὸ τὸ ἔμαθε τὸ ἀπόμερο ὀρεινὸ χωριὸ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ κάποιο ἐχθρικὸ ἀεροπλάνο διέσχισε μὲ τ' ἀτσαλένια του φτερὰ τὸν ὁρίζοντα, σπάθισε τὸν ἀέρα μὲ τὸν ἕλικά του καὶ ξεφόρτωσε τὸ θανατηφόρο φορτίο του μέσα στὸ χωριό. Ἕνα χωριὸ μακριὰ ὁλόκληρα μίλια ἀπὸ τὸ [illegible] στὰ ψηλὰ [illegible] τοὺς ἄλλους, ἐκείνους ποὺ ἀντιμετώπιζαν τὸν ἐχθρὸ τῆς Ἀρβανιτιᾶς τὰ χιονοσκεπασμένα βουνά. Οὔτε παλημπιστόλα δὲν εἶχαν γιὰ ν' ἀμυνθοῦν. Εἰρηνικὸ τὸ χωριουδάκι δὲν ἀντιμετώπιζε κανένα κίνδυνο ὣς τώρα.

Μὰ τώρα... Τώρα νὰ ποὺ ὁ «ἀκουργιαλός», ἡ πρωτότυπη σειρῆνα, ἡ καμωμένη ἀπὸ τὸ ὄστρακο κάποιου μεγάλου θαλασσινοῦ, ποὺ παλιότερα τὰ καράβια χρησιμοποιοῦσαν γιὰ ν' ἀναγγέλλουν τὴν ἄφιξί τους στὰ λιμάνια, στρίγγλιζε κάθε λίγο καὶ λιγάκι γιὰ ν' ἀναγγείλη τὸν κίνδυνο. Κι' οἱ χωρικοὶ ἔσπευδαν τὴν ἡμέρα νὰ κρυφθοῦν ὅπου ὅπου καὶ τὴ νύχτα ἐκλείνοντο στὰ σπίτια των, ἔσβηναν τὰ φῶτα γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἀνακαλύψη ὁ φτερωτὸς δολοφόνος.

Στρατιωτικὸς στόχος δὲν ἦταν τὸ χωριό. Γιὰ τοῦτο ὅμως κι' ἐκινδύνευε. Γιατὶ τὰ φτερωτὰ μηχανήματα τοῦ θανάτου δὲν πλησίαζαν στόχους στρατιωτικούς. Ἐκεῖ μύριζε μπαροῦτι καὶ ὑπῆρχε κίνδυνος. Στὰ σίγουρα κτυποῦσε ὁ ὕπουλος ἐχθρός!

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, χωμένοι στὴν πιὸ σκοτεινὴ γωνιὰ ἑνὸς χαμηλοῦ σπιτιοῦ τρεῖς μορφὲς συζητοῦσαν τὰ νέα τῆς ἡμέρας.

—Ὥστε χτύπησαν καὶ ἕνα ἐρημοκκλήσι;

— Μὰ τί ἄλλο ἤθελες νὰ κάμουν; Τ' ἀεροπλάνα τους χτυποῦν ἐκκλησιὲς καὶ γυναικόπαιδα. Οἱ ἡρωϊκοὶ φαντάροι τους ἔπιασαν ἕναν ὅλο κι' ὅλο αἰχμάλωτο κι' ἔβγαλαν τὰ δόντια γιὰ νὰ μᾶς εὐχαριστήσουν γιὰ τὴν περιποίησι ποὺ κάνομε στὶς χιλιάδες τοὺς δικούς των. Ἔπρεπε λοιπὸν κι' ὁ στόλος τους νὰ ἐκδικηθῆ τοὺς περιπάτους ποὺ κάνει ὁ δικός μας στὴν Ἀδριατική. Τί θέλαμε; Ν' ἀντιμετωπίση τὰ πυροβόλα τοῦ δικοῦ μας ἢ μήπως τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου; Αὐτὰ ξερνοῦν τὸν θάνατο! Κτύπησαν λοιπὸν τὸ ἀκατοίκητο νησί.

—Αἴ! μωρὲ ἄντρες;

Καὶ τότε ἀκούστηκε τρεμουλιαστὴ ἡ φωνὴ τῆς τρίτης μορφῆς ποὺ ὡστότε σιωποῦσε. Μέσα στὸ σκοτάδι ἀντηχοῦσε σὰν ἀντίλαλος τῶν περασμένων. Λὲς καὶ ἐρχόταν ἀπὸ μακριά, ἀπὸ πολὺ μακριά.

— Γιατὶ νὰ σᾶς φαίνεται παράξενο. Τέτοιοι ἦσαν πάντα οἱ Ἰταλοί! Ἀπὸ τὰ παληὰ τὰ χρόνια ἐσεῖς δὲν τοὺς θυμᾶστε, ὅπως δὲν τοὺς θυμᾶμαι κι' ἐγώ. Μὰ σὰν περισσότερο γρηά, τ' ἄκουσα ἀπὸ τὸν παπποῦ μου, ποὺ κι' ἐκεῖνος τὸ ἄκουσε ἀπὸ τὸν δικό του, αὐτὸ ποὺ θὰ σᾶς διηγηθῶ.

Ξέρετε βέβαια τὰ χαλάσματα τοῦ Πύργου τοῦ Γιανιοῦ! Ὅλοι στὸ χωριὸ τὰ ξέρουν. Στὰ χρόνια τῆς Βενετοκρατίας κατοικοῦσε στὸν πύργο αὐτὸ ὁ Γιανιός, ὁ ξακουστὸς καπετάνιος. Παλληκάρι ἀπὸ τὰ λίγα. Δυνατὸς στὸ δοξάρι, δυνατώτερος στὸ μαχαῖρι. Πρῶτος στὴ δύναμι, καὶ καρδιὰ λιονταριοῦ στὰ στήθη. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ λίγα καταλαβαίνετε πὼς εἶχε γίνει ὁ φόβος κι' ὁ τρόμος τῶν Βενετσιάνων. Μουδὲ εἰσπράκτορας, μουδὲ κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς τολμήσανε νὰ φανοῦνε στὸ χωριό. Μιὰ φορὰ ἐπιχειρήσανε καμμιὰ ἑκατοστὴ κι' ἔφαγε τοὺς μισοὺς τὸ σκοτάδι.-Ἴντα μποσκάδες δὲν τοῦ στένανε οἱ Βενετοὶ κι' ἴντα δίκτυα δὲν τ' ἁπλώνανε ὁλόγυρά του. Μὰ τίποτε δὲν ἔπιανε. Στὶς παγίδες πέφτανε οἱ ἴδιοι οἱ ὀχθροί του καὶ ὅσοι τολμούσανε νὰ τοῦ στήσουν μποσκάδα, τὸ πλήρωναν μὲ τὴ ζωή τους. Ὅπου κάποτε ἔπεσε βαριὰ ἄρρωστος ὁ Γιανιός. Ἀναπνεύσανε οἱ Βενετοί. Μὰ καὶ ἄρρωστο τὸν ἐφοβοῦντο. Καὶ δὲν τολμήσανε νὰ τὸν πειράξουν. Κάποια μέρα τέλος ὁ θάνατος τὸν ἐνίκησε. Ὅλοι τὸν ἔκλαψαν. Καὶ τότε ἔκαμαν τὸ κατόρθωμά τους οἱ Βενετοί.

Τὸ νεκροταφεῖο τοῦ χωριοῦ ἦταν μακριά. Μισὴ ὥρα ὄξω ἀπὸ τὸ χωριό. Μόλις μάθανε τὸ θάνατό του οἱ Βενετσιάνοι συγκεντρωθήκανε κρυφὰ στὴ ρεματιὰ πίσω ἀπὸ τὸ ξανθὸ βόλακα. Κανεὶς δὲν τοὺς εἶδε. Αὐτὸ ἔγινε τὸ ἴδιο βράδυ τοῦ θανάτου του. Νύχτα. Τὸ πρωΐ ὅλο τὸ χωριὸ ξεκίνησε γιὰ νὰ θάψη τὸ νεκρό του. Ψυχὴ δὲν ἔμεινε μέσα στὸ χωριό. Μόλις τὸ ἀντελήφθησαν οἱ Ἐνετοὶ ὁρμοῦνε στὸ χωριὸ καὶ τοῦ βάζουνε φωτιὰ στὰ σπίτια. Ἄλλοι ποὔχανε πιάσει τὰ ψηλώματα γύρω ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖο ἐπε[illegible] κατα τῶν χωριανῶν, ποὺ ἀ[illegible] κλαῖγαν τὸ νεκρό τους καὶ τοὺς θέρισαν μὲ τὰ βέλη. Ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά. Στὸ τέλος, ὅταν κανεὶς ἀπὸ τοὺς δικούς μας δὲν ἔμεινε γερός, πήρανε τὸ πτῶμα. Καὶ πάνω σ' αὐτὸ τὸ κουφάρι ἔδειξαν ὅλο τους τὸν ἡρωϊσμό. Τοῦ ἔβγαλαν τὰ μάτια, τοῦ ἔκοψαν τὰ νεκρὰ χέρια, ποὺ καὶ πεθαμένα τὰ ἐφοβοῦντο, καὶ ἔτσι ἀκρωτηριασμένο τὸν ὡδήγησαν στὴν πόλι καὶ τὸν ἐκρέμασαν στὸν πλάτανο τῆς πλατείας!

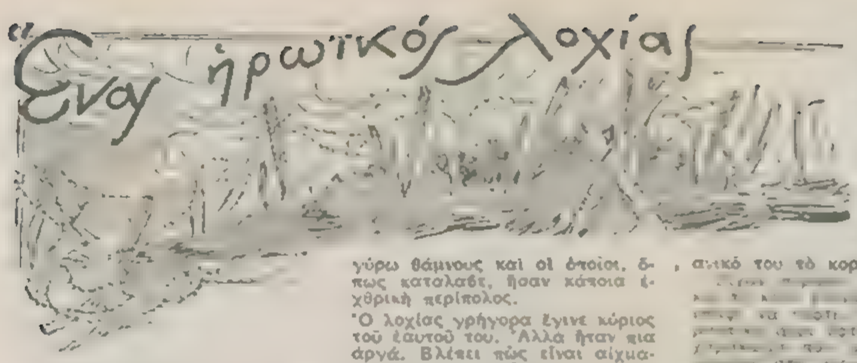
Ἡ [illegible]

Ἔξη μάτια δάκρυσαν μέσα στὸ σκοτάδι. Μὰ τὴν ἴδια ὥρα ἀντήχησε ἡ στριγγιὰ φωνὴ τοῦ «ἀκουργιάλου».

Οἱ φτερωτοὶ δολοφόνοι ἔσπευδαν νὰ ἐκδικηθοῦν! Τὸ μικρὸ ἀθῶο ὀρεινὸ χωριουδάκι θὰ πλήρωνε πάλι, ὅπως καὶ προχθές, ὅπως καὶ ἄλλοτε, τότε ποὺ οἱ Ἐνετοί, τῶν σημερινῶν Ἰταλῶν οἱ πρόγονοι, ἐβασάνιζαν τὰ πτώματα, γιὰ νὰ ἐκδικηθοῦν τῶν ζωντανῶν τὸν ἡρωϊσμό!

Ι. Ν. Β.

Ένας ηρωικός λοχίας

Αρχίζει νὰ νυχτώνῃ. Κρύο τσουχτερό, ποὺ ἀναγκάζει το σκοπὸ νὰ τυλίγεται ὅσο μπορεῖ σφιχτότερα στὴ χλαίνη του. Κι᾽ ἐνῷ κινεῖται ἐδῶ κι᾽ ἐκεῖ ψάχνοντας τὸν ὁρίζοντα μέσα στο σούρουπο, ἀρχίζει τὸ χιονόνερο νὰ σταλαγματίζῃ, κι᾽ ὁ ἀέρας, δυνατώτερος, περνάει σὰν ξυράφι.

Ἀπόψε σίγουρα θὰ τὸ στρώσῃ!

Πιὸ κάτω εἶναι το ἀμπρί. Τα παιδιά που βρίσκονται μέσα ἔχουν ἀνάψει χόβολη, χωρὶς να δίνουν σημεῖα ζωῆς. Που και που ὅμως ἀκούγεται ἀπὸ μακριά το στερεότυπο «Τίς εἶ;» του προκαλεῖ ἡ νυχτερινὴ «ἔφοδος ἀξιωματικοῦ», τὸ παρασύνθημα καὶ τὸ σύνθημα καὶ ὕστερα πάλι ἡσυχία, ἔξω ἀπὸ τοῦ βοριᾶ τὰ σφυρίγματα.

Ἀπέναντι, ἐκεῖ στὴ λοφοσειρά, εἶναι ὁ ἐχθρός. Κρυμμένος κι᾽ ἐκεῖνος ἢ καμουφλαρισμένος στις γραμμές του, ποιος ξέρει τί κάνει. Περιμένει τάχα τὴν ἐπίθεσί μας ἢ προετοιμάζεται γιὰ ἀντεπίθεσι;

Ὅμως τὸ πρωῒ θὰ ἐπιτεθοῦμε! Διαταγὴ τῆς Μεραρχίας νὰ κινηθοῦμε στο δεξιό του ἐχθροῦ, νὰ τον ἀπωθήσουμε ἀκόμη και με τη λόγχη και νὰ του πάρουμε τη λοφοσειρά που ἔχει ἀξιόλογη στρατηγικὴ θέσι.

Ὁ ἀέρας [illegible]. Το χιονόνερο γίνεται μαλακώτερο και δὲν ἀργεῖ νὰ μεταβληθῇ σε λευκές νιφάδες που διαρκῶς πυκνώνουν την ἀτμόσφαιρα.

Ὥρα ἐφόδου ἀξιωματικοῦ.

Ὁ λοχίας της ὑπηρεσίας κινεῖται πρὸς τὰ φυλάκια και τους σκοπούς. Εἶναι ἕνα παλληκάρι καλοδεμένο, ποὺ φαίνεται πὼς δὲν λογαριάζει τὸ κρύο και το χιόνι. Προχωρεῖ, περνώντας τον ἕνα μετά τον ἄλλο ὅλους τους σκοπούς τοῦ τομέως του, δίνοντας ὁδηγίες ἢ ψιθυρίζοντας γιὰ την νέα ἐξόρμησι στους φαντάρους.

Ὁ λοχίας, κάνοντας τη βόλτα του, φτάνει και στὴν τελευταία σκοπιά του φυλακίου του. Διακρίνει τη σκιά του κινητοῦ σκοποῦ νὰ πηγαίνῃ ἐδῶ κι ἐκεῖ ζωηρά.

— Ἀλτ! Ἀκούει δυνατά.

— Τί διάβολο ἔπαθες, μωρέ σύ, καὶ φωνάζεις ἔτσι; ἐμθύμησε ὁ λοχίας στὸ σκοπὸ καὶ ἔκοψε τὸ βῆμα του. Χωρὶς δὲ νὰ περιμένῃ καὶ τὸ ἀπαραίτητο «Τίς εἶ;» ἐξακολούθησε μὲ σιγανή φωνή:

— Ἔφοδος ὑπαξιωματικοῦ!

Ἄκουσε κάποια λέξι καὶ ἔπειτα:

— Παρασύνθημα!

«Θερμοπύλαι» ἀπαντᾷ ὁ λοχίας και πλησιάζει το σκοπό. [illegible] ὁ στρατιώτης [illegible] προτείνει το ὅπλο του στο λοχία λέγοντάς του:

— Ψηλὰ τὰ χέρια καὶ μὴ φωνάξῃς...

Ὅταν ὁ μυστηριώδης σκοπὸς τελείωσε, ὁ λοχίας ἦταν σφιχτὰ δεμένος ἀπὸ τέσσερις ἄλλους που ξεπετάχτηκαν ἀπὸ τους γύρω θάμνους καὶ οἱ ὁποῖοι, ὅπως κατάλαβε, ἦσαν κάποια ἐχθρικὴ περίπολος.

Ὁ λοχίας γρήγορα ἔγινε κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἀλλὰ ἦταν πια ἀργά. Βλέπει πὼς εἶναι αἰχμάλωτος καὶ ὁδηγεῖται στὰ ἐχθρικὰ φυλάκια.

Ἀλλά, νά! Ἡ συνοδεία του μεγαλώνει στὸ δρόμο. Μέσα δὲ στὴν ἀνταύγεια τοῦ νυχτερινοῦ χιονιοῦ διακρίνει ἕναν ἀκόμη αἰχμάλωτο, δεμένο. Ἔτσι ἐξηγοῦνται ὅλα: Ὁ ἑλληνομαθὴς στρατιώτης τοῦ ἀντιπάλου ἔπαιξε τὸ ρόλο του καὶ ὁ δικός μας σκοπὸς πιάστηκε, τὸν ἀντικατέστησε γρήγορα ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔτσι ἐπέτυχε νὰ πιάσῃ καὶ τὸ λοχία.

Ὅλοι μαζὶ βαδίζουν ἀμίλητοι καὶ μὲ πολλὲς προφυλάξεις γιὰ νὰ μὴ πέσουν σὲ καμμιὰ ἑλληνικὴ περίπολο. Καὶ ὅσο τὸ χιόνι στρώνεται πυκνότερο, τόσο αὐξάνει ἡ ἀγωνία τοῦ λοχία πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ ξεφύγῃ.

Βυθισμένοι, λοιπόν, στὶς σκέψεις τους προχωροῦσαν ὅλοι καὶ [illegible] τσιρίκι τόσο δά, [illegible] του, που [illegible] θουσιασμένοι για τη νυχτερινή λεία τους.

* * *

— Θὰ μιλήσῃς ἢ ὄχι;

Ρωτοῦσε σὲ λίγο ὁ ἑλληνόφωνος διερμηνεύς [illegible] τὸ λοχία [illegible] ρας [illegible] τὰ ἐπιφέρει [illegible] σκοπ[illegible] μια πληροφορία, [illegible] τοὐλάχιστον που ἤξερε. Ἐδαγκανε τὶς σάρκες του, ἔσφιγγε τὰ χείλη και τα δόντια, βογγοῦσε νιώθοντας τους πόνους ὣς τὰ κόκκαλα, μὰ «δὲν ἤξερε τίποτε!». Ἔτσι [illegible] πληρωνε το νεανικό του τὸ κορμί.

[illegible] νηθῇ. Ἀπὸ τη μιὰ τὸ τσουχτερὸ κρύο τὸν εἶχε «ξυλιάσει» καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ σκοινὶ ἐπήγαινε ὅλο καὶ βαθύτερα μέσα στὶς σάρκες του.

Οἱ πόνοι τοῦ μαρτυρίου τοῦ φέρνουν γιὰ μια στιγμὴ μιὰν ἀπαίσια σκέψι. Νὰ εἰπῇ κάτι που νὰ τοῦ λιγοστέψῃ τὴν τραγῳδία. Στὴν ἀρχὴ τὸν ἔπιασε σύγκορμο ρῖγος ὅταν, [illegible] με τη φαντασία του ἕνα θλιβερὸ για τους δικούς μας ἀποτέλεσμα, θέλησε νὰ μιλήσῃ γιὰ τὴν ἑτοιμαζόμενη πρωινὴ ἐπίθεσι. Ἔπειτα ὅμως ἐβλαστήμησε τὸν ἑαυτό του.

Ὁ φύλακας του ἄρχισε πάλι [illegible] Ὅταν [illegible] ὁ λοχίας [illegible] τον ξαναπέρασε [illegible] Ζητοῦσε νὰ τα [illegible] ὥστε να [illegible] Ἀλλὰ [illegible] προδότης; Ἄ! Ὄχι! Ποτέ!

Ὁ φύλακάς του ξανάρχεται.

— Δὲν πέθανες ἀκόμα, λεβέντη μου;

— Ξέρεις τί ὥρα εἶναι, συνάδελφε;

— Περασμένες τρεῖς. Ἔχουμε νύχτα ἀκόμα. Σκέψου, λοιπόν, λιγάκι καὶ λογικέψου...

Καὶ σὲ λίγο:

— Ἀλλιῶς δὲ σὲ βρίσκει τὸ πρωΐ...

Αὐτὸ ἦτανε. Τὸ πρωΐ!

Ὁ λοχίας δὲν ἐπρόσεξε στὴν εἰρωνεία τοῦ ἐχθροῦ, ἂν καὶ οἱ πόνοι του ξανάρχισαν νὰ τὸν [illegible] τὸ κορμί. [illegible] ρῇ. Ἀρχίζει νὰ παίρνῃ θάρρος ὕστερ᾽ ἀπὸ τὴν ἀπάντησι τοῦ φύλακά του.

— Τρεῖς περασμένες, συλλογίζεται. Τὰ ξημερώματα, μπορεῖ καὶ στὶς τέσσερις, θὰ γίνῃ ἡ ἐπίθεσις [illegible] καὶ μας μὲ τὴ λόγχη στὰ χέρια. Μὰ θὰ τὴν γλυτώσω ἢ θὰ μὲ πάρουν μαζί τους; Ἢ θὰ μὲ σκοτώσουν;...

[illegible]

— Ἀέρα!

Οἱ [illegible] τουν τὰ ὅπλα τους, ἄλλοι τὶς κουβέρτες τους καὶ κάποιος τὸ [illegible] του. Νὰ κι᾽ ἕνα ὁπλοπολυβόλο που γκρεμίζεται στὸ χαράκωμα, κάτω στὰ πόδια του...

* * *

Νίκη! Φωνές! Ἀέρα! [illegible]

[illegible] τραγοῦδι του.

Κάτω ἀπὸ τὸ χαράκωμα ὁ λοχίας ἀναγνωρίζει φωνές, μὰ κανεὶς δὲν τὸν ἀκούει οὔτε τον βλέπει.

— [illegible] παιδιά! Ζήτω! Ἀέρα [illegible]

Προσπαθεῖ νὰ κινηθῇ να φωνάξῃ πάλι, ν᾽ ἀκουστῇ. [illegible] ἀδύνατο.

Ἕνας φαντάρος φαίνεται [illegible] με ἐφ᾽ ὅπλου λόγχη στο χαντάκι.

— Αἴ, παιδιά!... Μὰ ἐλάτε, λοιπόν!

Ἕνας τραυματιοφορέας τον [illegible] καὶ πέφτει στὸ χαράκωμα.

— [illegible] κυρ λοχία;!

Και [illegible] τὰ σκοινιά.

Ὁ λοχίας σηκώνεται. Τρικλίζει [illegible] καὶ πέφτει πάλι. Μόλις [illegible] ἀπὸ [illegible] στο γεῖα [illegible] τρεῖς [illegible] ἀλλὰ [illegible]

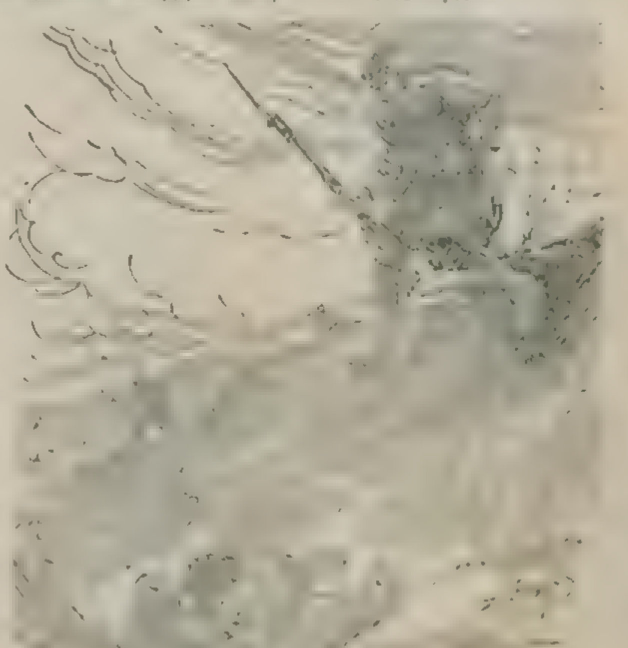
[illegible]! Δες μου τ᾽ ὁπλοπολυβόλο [illegible] Ἀπ᾽ ἐδῶ παιδιά! .. Ἀπάνω τους!

Σε λίγο ἕνα φορεῖο με δυὸ ἄλλους τραυματιοφορεῖς μεταφέρει τὸ λοχία σ᾽ ἕνα πρόχειρο χειρουργεῖο, ὅπου τοῦ [illegible] τὶς πληγές ἀπὸ τὰ σκοινιά.

Και ὁ λοχίας ἀρχίζει να συνέρχεται [illegible] ἀπὸ τη νυχτερινή του περιπέτεια.

[illegible] μόνο ἕνα δυνατὸ πόθο [illegible]

Σ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ἕνας φαντάρος πηδᾷ μὲ ἐφ᾽ ὅπλου λόγχη στὸ χαντάκι.

Ὁ κῆδος τῶν Σκαπανέων

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΑΠΕΘΑΝΕ!

Γιατί, Θεέ μου, μᾶς Τὸν πῆρες τόσο ἀπροσδόκητα, τόσο ἄξαφνα, μέσα ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μας τὸν καλὸ πατέρα, ποὺ Ἐσὺ εἶχες στείλει γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος;...

Ἂς εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομά Σου!

Σοῦ Τὸν στέλλομε κοντά Σου, ἀφοῦ τὸν ἐκάλεσες, συνωδευόμενο μὲ τὴν ἀγάπη μας καὶ τὰ δάκρυά μας...

Θὰ κλείσωμε μέσα στὴν καρδιά μας τὴν εἰκόνα Του, γιὰ νὰ μᾶς ἐμπνέῃ καὶ νὰ μᾶς ὁδηγῇ. Θὰ θυμούμαστε πάντα τὸ γέλιο Του καὶ τὴν καλωσύνη Του σὲ μᾶς, καὶ τὰ λόγια Του καὶ οἱ συμβουλὲς καὶ οἱ ὁδηγίες Του θὰ εἶναι τὸ Ἐθνικὸ Εὐαγγέλιο ὅλων τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος γιὰ πάντοτε.

Ἡ ζωή Του ὅλη, ἡ ἐργατικότητά Του ἡ ἀκατάβλητη, ἡ ἀγάπη Του πρὸς κάθε τι Ἑλληνικό, ἡ Πίστι Του γιὰ τὸ ἔνδοξο μέλλον τῆς Ἑλλάδος, ποὺ ἐστήριξε πρὸ πάντων σὲ μᾶς, οἱ ἀγῶνες καὶ οἱ θυσίες Του, θὰ εἶναι πάντα μπροστά μας ζωντανὸ παράδειγμα, νὰ τὸ ἀκολουθοῦμε.

Ὁ Ἀρχηγὸς θὰ ζῇ πάντα μαζί μας!

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΑΣ

Στὸ δρόμο τοῦτο τὸ μεγάλο
Πατέρα ἐμεῖς δὲν εἴχαμ' ἄλλο
μονάχα Ἐσένα.
Ἀνέσπερε Ἥλιε χωρὶς δύσι
π' ἀνάτειλες, γιὰ ν' ἀναζήσῃ
τὸ Εἰκοσιένα.

Ζοφοὶ οὐρανοὶ κι' ὡς κρέπι ἡ μέρα·
μὰ στὴν καρδιά μας, πρᾶε Πατέρα,
χτυπᾷ ἡ καρδιά Σου
Κι' ὡσὰν σγουρὸ γαλάζιο κῦμα
θὲ ν' ἀκλουθοῦμε βῆμα - βῆμα
τὰ βήματά Σου.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΥΛΙΤΗΣ

Ἀθῆναι 31 - 1 - 41

Ο ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

9. (Συνέχεια)

Τέλος νά! παρουσιάζεται κι' αὐτός!

Κάτω ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Ἱπποδρομίου βασιλεύει βαθειὰ σιωπή. «Ὁ Ναπολέοντας τῶν πιθήκων» ἔχει φορέσει στολὴ στρατηγοῦ καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι στὴ σταυρωτὴ ρεντιγκότα του καὶ τὸ ἄλλο πίσω στὴ μέση, μπαίνει μέσα σκυφτὸς καὶ μὲ σοβαρὸ ὕφος, ἐνῷ ὅλοι τὸν ὑποδέχονται μὲ ζητωκραυγές...

Ὅταν ὅλος ἐκεῖνος ὁ πανζουρλισμὸς ἔπαψε λιγάκι, ὁ διερμηνέας, ἕνας γάϊδαρος μὲ μαῦρο σμόκιν καὶ ἄσπρη γραβάτα, σὰν γαμπρός, προχωρεῖ καὶ παρουσιάζει στὸν κόσμο τὸν περίφημο πίθηκο, ποὺ ὅλοι οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου θὰ θέλανε νὰ τὸν ἔχουνε κοντά τους.

Πρὶν ἀρχίσῃ τὰ γυμνάσιά του ὁ «Ναπολέοντας τῶν πιθήκων» ζητάει τὴν ἄδεια νὰ μεταμορφωθῇ σὲ διάφορα πρόσωπα μπροστὰ σὲ ὅλο τὸ θέατρο.

Καὶ μὲ σβελτοσύνη πιθηκίσια, μέσα σ' ἕνα πανδαιμόνιο ἀπὸ ζητωκραυγὲς καὶ ποδοκροτήματα, ὁ Ναπολέοντας γίνεται, ὥς ποὺ νὰ πῇς κίμινο, μάγερας, πολισμάνος, ἀπὸ πολισμάνος γριὰ πορτιέρισσα, ἀπὸ πορτιέρισσα ταυρομάχος καὶ πάει λέοντας.

Ὅλοι ἔχουν σηκωθῆ στὸ πόδι καὶ μὲ φωνὲς καὶ μὲ χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγὲς ἀποθεώνουν κε[illegible]κτικὰ τὸ [illegible] αὐτὸ νούμερο. Ἔξαφνα τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ Ναπολέοντας ἑτοιμάζεται ν' ἀρχίσῃ τὶς ἀκροβασίες του, ἀκούγεται ἕνα δυνατὸ «κοκορίκο» κι' εὐθὺς ἡ φωνὴ μιᾶς κόττας:

«κόκ, κοτ, κοτ, Κοντακ...»

Στὸ ἄκουσμα αὐτῆς τῆς φωνῆς ποὺ φέρνει στὸν κόσμο ἀτέλειωτα γέλια, ὁ Ναπολέοντας τῶν πιθήκων στενοχωριέται, χλωμιάζει, ἀρχίζει νὰ τρέμῃ.

Ὡς τόσο ἡ φωνὴ ἐπιμένει.

«κότ, κότ, κότ, Κόντακ...»

Ὁ Ναπολέοντας μὲ τὴ γρηγοράδα τῆς ἀστραπῆς, σχεδὸν χωρὶς νὰ τονε νοιώσῃ κανείς, τρέχει στὴν πόρτα, σπρώχνει τοὺς ἀνθρώπους ποὺ βρέθηκαν μπροστά του, βγαίνει στὸ δρόμο καὶ γίνεται ἄφαντος μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Τὸ ρολόϊ σ' ὁλόκληρη τὴν πόλι χτυποῦσε ἔντεκα. Ὁ κόσμος μέσα στὸ Ἱπποδρόμιο περίμενε νὰ ξαναπαρουσιαστῇ ὁ Ναπολέων κι' ὅταν πιὰ ἔχασε κάθε ἐλπίδα ἔφυγε λυπημένος.

Ἕνας σκοτεινὸς ὅμως ἴσκιος στοὺς δρόμους καὶ τὰ δρομάκια, κυνηγᾷ ἕνα κάποιον ἄλλο ἴσκιο πιὸ σκοτεινό.

Ὅπως θὰ καταλάβατε κιόλας, ἀγαπητοί μου, αὐτὲς οἱ δυὸ σκιὲς ἦσαν ὁ Χάρυ Κόντακ κι' ὁ τετράποδος Σερλὸκ Χὸλμς ἀπὸ πίσω, πού, ἀφοῦ ἔβγαλε τὴ μάσκα ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀντιπάλου του, ἀκολουθεῖ τώρα πιστὰ τὰ βήματά του.

Ἂς ἀφήσουμε λοιπὸν αὐτοὺς τοὺς δυό, τὸν ἕνα νὰ κυνηγᾷ καὶ τὸν ἄλλο νὰ κυνηγιέται, γιατὶ ὁ Θεὸς μόνο ξέρει τὶ δρόμο θὰ κάμουν. Ὅταν αὐτὸ τὸ κυνῆγι θὰ πάρῃ τέλος θὰ τοὺς ξαναβροῦμε πάλι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'.

Πρέπει νὰ μᾶς χρωστᾶτε μεγάλη χάρι, ἀγαπητοί μου μικροὶ ἀναγνῶστες, ποὺ σᾶς δώσαμε τὴ συμβουλὴ ν' ἀφήσουμε τὸ Χάρυ Κόντακ καὶ τὸν κὺρ Μπούλη, γιατὶ χωρὶς αὐτὴ τὴ συμβουλὴ θὰ ἤσαστε ὑποχρεωμένοι ν' ἀνεβῆτε σ' οὐρανοξύστες, νὰ τρέξετε σὲ μακρινοὺς καὶ ἀπόκεντρους δρόμους, νὰ περάσατε ποτάμια, νὰ γνωρίσετε διάφορα χωριὰ καὶ πολιτεῖες καὶ στὸ τέλος νὰ κατασταλάξετε στὸ ἴδιο μέρος ἀπ' ὅπου ξεκινήσατε ὕστερα ἀπὸ τέτοια ταλαιπωρία ποὺ βάστηξε ἐννιὰ ὁλόκληρες ὧρες.

(Ἀκολουθεῖ)

Γιὰ νὰ μαθαίνετε διασκεδάζοντας

Ἐρωτήσεις

Τί ἔκανε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὅταν πάτησε τὸ δεξί του πόδι στὴ Μικρὰ Ἀσία;

— Πότε ὁ Βασιλιᾶς βρίσκεται μὲ τὸ ἕνα πόδι;

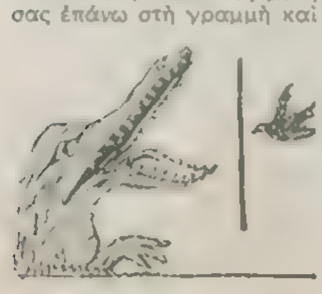
— Τί παρατηρεῖται συνήθως γύρω ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ πόδι τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων;

Α. ΧΑΡΙΚ.

Περίεργα

Ἕνας κροκόδειλος, ἕνα πουλὶ καὶ μιὰ γραμμὴ στὴ μέση.

Ἐὰν πλησιάσετε τὴ μύτη σας ἐπάνω στὴ γραμμὴ καὶ

κοιτάξετε μὲ προσοχὴ τὴν εἰκόνα, θὰ ἰδῆτε τὸ πουλὶ νὰ μπαίνῃ στὸ στόμα τοῦ κροκόδειλου...

Τετράγωνον

• • • • = [illegible]
• • • • = Ἥμερον ζῶον
• • • • = [illegible]
• • • • = Ἱερὸν ὄρος.

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

ΒΕΚ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 17ου ΦΥΛΛΟΥ

[illegible] ἀν — οὐν — ἰς. 5 [illegible] νοι, 7 ἀν — οἱ. 8 [illegible] ὅλος — ὅλας. 11 σῆς — ὄνε.

[illegible] στάνη, 3 φτερά. 4 ἀγορά. 5 Σοφία, 6 ἄλσος. 7 Ἕκτωρ, 8 Ἄργος. 9 σκάλα. 10 κρήνη. 11 κρασί. Α—Β: Καραϊσκάκης.

[illegible] Βόλος — Μῶλος — [illegible] φόλος — δόλος — θόλος.

Λογοπαίγνιον: Θεῖος καὶ ἀνεψιός.

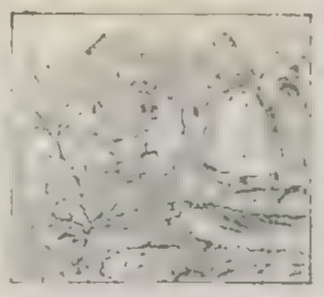
[illegible] οιμία: Τὸ γοργὸν καὶ [illegible]

Τρίγωνον: Λαμία. Ἄρης. μήν. ἰς. Α.

[illegible]

Αἴνιγμα: Τὸ ποτάμι.

Μαγικὴ εἰκών

Καλέ! Σὰν ν' ἄκουσα τὴ φωνὴ τοῦ Τάσου, τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ μου... ἐδῶ εἶναι... μὰ ποῦ εἶναι; Δὲν τὸν βλέπω!

Καὶ πραγματικὰ εἶναι κάπου ἐκεῖ κοντά.

Τὸν βλέπετε;

Ἀπορίες

Γιατί λέμε μεγάλα καὶ ὄχι μετσάι;

Γιατί λέμε Αὐστρία καὶ ὄχι Αὐστέσσερα;

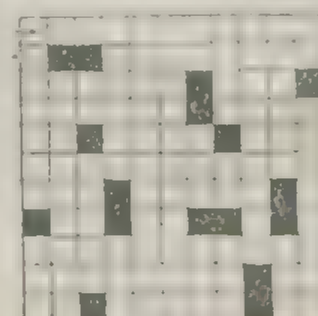
Γιατί λέμε Ἀλάσκα καὶ ὄχι Ἀτράβα;

Γιατί λέμε Κρόνος καὶ ὄχι Κρίππος;

Λαβύρινθος

Ὁ λαβύρινθός μας ἀποτελεῖται ἀπὸ λευκὰ καὶ μαῦρα τετραγωνίδια. Τὰ λευκὰ δείχνουν ὅτι ὁ δρόμος εἶναι ἐλεύθερος, ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου τὰ μαῦρα ἐμποδίζουν τὸ πέρασμα. Πρέπει νὰ εἰσέλθετε ἀπὸ τὸ πρῶτο ἀριστερὰ ἐπάνω τετραγωνίδιο, καὶ ἀφοῦ περάσετε ἀπ' ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ λευκά, νὰ βγῆτε ἀπὸ τὸ δεύτερο ἐπάνω ἀριστερὰ τετραγωνίδιο, ὅπως δεικνύουν τὰ βέλη. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ περάσετε μέσα ἀπ' τὰ μαῦρα τετραγωνίδια ἢ δυὸ φορὲς ἀπ' τὰ λευκά.

Π. ΖΗΚΟΣ

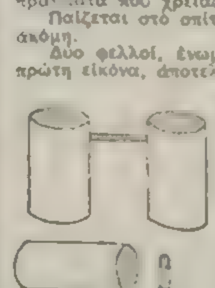

ΠΑΙΓΝΙΔΙ ΜΕ ΜΠΙΛΛΙΕΣ

Ὀκτὼ - δέκα φελλοί, μερικὰ σπίρτα, μπίλλιες... εἶναι τὰ πράγματα ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ γίνῃ τὸ παιχνίδι μας.

Παίζεται στὸ σπίτι πάνω σ' ἕνα τραπέζι ἢ καὶ στὸ πάτωμα ἀκόμη.

Δυὸ φελλοί, ἑνωμένοι μ' ἕνα σπίρτο, ὅπως φαίνεται στὴν πρώτη εἰκόνα, ἀποτελοῦν τὸ «τέρμα» νὰ ποῦμε — χρησιμοποιῶν- [illegible]

[illegible] ἕνα ἀριθμὸ [illegible]

Ὁ παίκτης [illegible] ἀρχίζει [illegible] τὴ μπίλλια του [illegible] ἀντικατάστασιν τῶν [illegible]. Τὸ παιχνίδι θὰ [illegible] τὴ μπίλλια τους ὅλοι οἱ παῖκται. [illegible]

[illegible] σημαντικὸς ὅρος τοῦ παιχνιδιοῦ εἶναι καὶ ὁ ἑξῆς: Ὁ παίκτης [illegible] ρίψη ἀπὸ [illegible] μὲ τὴ μπίλλια του [illegible] ἀντικαταστήσῃ [illegible] τὰ πιόνια [illegible] παίκτου.

Τὸ παιχνίδι τελειώνει ὅταν κάποιος ἀπὸ τοὺς παίκτας χάσῃ τὰ [illegible] του καὶ δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ συμμετάσχῃ στὴν ἀντικατάστασι τῶν πιονιῶν του κύκλου.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

ΠΩΣ ΤΗΝ ΕΠΑΘΕ Ο ΤΟΤΟΣ

Τοτό, παιδί μου, μπορεῖς νὰ πᾶς νὰ μοῦ ἀγοράσῃς κάτι;

Ἀδύνατο, μοῦ πονεῖ τὸ πόδι μου.

— Μὰ στάσου ν' ἀκούσῃς. Ξέρεις [illegible] ζαχαροπλαστεῖο...

Ναί, ναί .. Δός μου! Τὸ πόδι μου γιατρεύτηκε

— Ἄ, μπράβο! Τόξερα πὼς εἶσαι καλὸ παιδί. Λοιπόν, ἀντίκρυ στὸ ζαχαροπλαστεῖο εἶναι τὸ φαρμακεῖο. Θὰ μοῦ ἀγοράσῃς [illegible]

— Μπά, [illegible] Τὴν ἔπαθα!

Μέγα κατόρθωμα

Τάκης: Λοιπὸν Ντῖνο, τί ἔκαμε ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ἐδοξάσθη τόσο πολύ;

Ντῖνος: Στάθηκε, κύριε, μπρούτζινος μὲ τ' ἄλογό του στὴν ὁδὸ Σταδίου!

Ὁ τόνος...

Ὁ Δάσκαλος: Λέγε μου Πέτρο, πόσες ὀκάδες εἶναι ὁ τόνος;

Πέτρος: Μά... ἡ ὀξεῖα ἢ ἡ περισπωμένη, κύ[illegible]

Ν. Ι. ΒΑΣΚΟΣ

Παρεξήγησις

Τώνης: Ἔχεις στὴ συλλογή σου Δανικὰ γραμματόσημα;

Πέτρος: Δανεικά: Τί λὲς καλέ!... Τάχω ὅλα ἀγορασμένα.

Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. μὲ βαθυτάτην καὶ ὑπερήφανον ὀδύνην συνώδευσαν τὸν Ἀρχηγὸν εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν

Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκφορᾶς τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ

Ἡ νεκρικὴ πομπὴ ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς Μητροπόλεως

Τὸ ἀπόγευμα τῆς παρελθούσης Τετάρτης ἡ σορὸς τοῦ [illegible] Ἀρχηγοῦ [illegible] ἐκ τῆς [illegible] Μητροπολιτικὸν [illegible] ΕΟΝ.

[illegible] Ἡ σορὸς [illegible] ἐπὶ [illegible] τρακτέρ.

Τὴν σορὸν ἠκολούθει [illegible] Ἀρχηγοῦ [illegible] ἡ Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου [illegible] Ὑπουργικὸν Συμβούλιον [illegible] Στρατοῦ [illegible] φαλαγγίται καὶ βαθμοφόροι τῆς Ε. Ο. Ν.

Κατὰ τὴν [illegible] χιλιάδες κόσμου φαλαγγιτῶν καὶ φαλαγγιτισσῶν μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς συνωστίζοντο εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ πεζοδρόμια διὰ νὰ ἴδουν τὸν πολυαγαπημένον καὶ πολυσέβαστον νεκρόν.

Ἡ σεπτὴ σορὸς ἐτοποθετήθη εἰς τὸ μέσον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ἐντὸς ὑαλοφράκτου φερέτρου καὶ ἐκαλύφθη κατὰ τὸ ἥμισυ διὰ μεγάλης σημαίας, ἐτέθη δὲ ἐπ' αὐτῆς τὸ ξίφος, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀρχηγὸς ἔφερε κατὰ τὴν περίοδον ποὺ ὑπηρέτει εἰς τὸν στρατόν.

Τὴν 8.30 ἑσπερινὴν ἀνεγνώσθησαν αἱ ἱεραὶ εὐχαὶ καὶ ἐτοποθετήθη πρὸ τῆς Σοροῦ τιμητικὴ φρουρὰ ἀπὸ ἀξιωματικοὺς τοῦ Ναυτικοῦ, τοὺς ὁποίους ἀργότερον διεδέχθησαν ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς μεταφορᾶς τῆς Σοροῦ καὶ μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἐκφορᾶς ἀνώτεροι βαθμοφόροι καὶ μέλη τῆς Ε. Ο. Ν. ἐναλλασσόμενοι κατὰ διαστήματα ἐφρούρουν τιμητικῶς τὸ φέρετρον.

Ἀπὸ τῆς 9ης νυκτερινῆς ἤρχισε τὸ λαϊκὸν προσκύνημα, τὸ ὁποῖον ἐσυνεχίσθη μέχρις ἀργὰ τὸ ἑσπέρας, διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ ἀπὸ τῆς 7ης πρωινῆς τῆς παρελθούσης Πέμπτης μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἐκφορᾶς.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΠΕΝΘΟΣ

Τὰ [illegible] τῆς Α. Μ. τοῦ [illegible] τῆς Κυβερνήσεως ὡς καὶ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Ἀλεξάνδρου Ν. [illegible]

[illegible] τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως [illegible] τῆς Α. Β. Υ. τοῦ [illegible] Ε. Ο. Ν. νὰ [illegible]

[illegible] Ε. Ο. Ν. ἐπὶ τῷ ἀδοκήτῳ θανάτῳ εἶναι ἀπερίγραπτος.

Η ΚΗΔΕΙΑ

Ἐν μέσῳ γενικοῦ πένθους καὶ ἐκδηλώσεων συντριβῆς καὶ ὀδύνης διὰ τὴν μεγάλην ἐθνικὴν ἀπώλειαν ἐκηδεύθη τὴν 3.30' μ. μ. τῆς Παρασκευῆς ὁ εἰς τὸ Πάνθεον τῶν Ἀθανάτων μεταστὰς Ἀρχηγός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεδόθησαν τιμαὶ πρωθυπουργοῦ ἐν ἐνεργείᾳ.

Χιλιάδες λαοῦ κατασυγκεκινημένου συνέρρευσαν ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πρωτευούσης, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν περιχώρων διὰ νὰ παρακολουθήσουν ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια, τοὺς ἐξώστας καὶ τὰ παράθυρα τὴν ἐκφορὰν τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ. Εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα ἦτο καταφανὴς ἡ θλῖψις καὶ ὁ πόνος διὰ τὴν ἀδόκητον ἀπώλειαν, ἡ ὁποία εἰς τόσον κρισίμους στιγμὰς ἔπληξε τὴν Πατρίδα.

Τὴν τάξιν καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς νεκρικῆς πομπῆς ἐτήρησαν ὄργανα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων. Σχηματισμοὶ ἀρρένων καὶ θηλέων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, καθὼς καὶ τμήματα στρατοῦ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν παρετάχθησαν ἑκατέρωθεν τῶν ὁδῶν Γεωργίου τοῦ Α', Ἑρμοῦ καὶ Εὐαγγελιστρίας μέχρι τῆς πλατείας Μητροπόλεως, γύρω τῆς ὁποίας εἶχον παραταχθῆ ἄλλα τμήματα τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας.

Η ΝΕΚΡΩΣΙΜΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

Τὴν 3.20' κατέφθασεν ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρχηγοῦ κ. Λέλα Μεταξᾶ μετὰ τῶν κ. κ. θυγατέρων της καὶ γαμβρῶν της, ὀλίγον ἀργότερον ὁ [illegible] κ. Κορυζῆς [illegible] ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] κ. Κυριάκου, τὸ φέρετρον τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ διεκο

Ὁ πρωθυπουργὸς κ. Ἀλεξ. Κορυζῆς [illegible] τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συνοδεύοντες τὴν ἐκφοράν.

μίσθη ἔξω τοῦ Ναοῦ καὶ ἐναπετέθη ἐπὶ κιλλίβαντος πυροβόλου, οἱ δὲ ἐπίσημοι κατέλαβον ὄπισθεν αὐτοῦ τὰς ὑπὸ τοῦ προγράμματος ὁρισθείσας θέσεις.

Τὴν 4.30' ἡ νεκρικὴ πομπὴ ἐξεκίνησε καὶ διὰ τῶν ὁδῶν Μητροπόλεως, πλατείας Συντάγματος, Γεωργίου τοῦ Α' καὶ τῆς λεωφόρου Ἀμαλίας κατηυθύνθη εἰς τὸ Α' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν, ὅπου ὁ οἰκογενειακὸς τάφος τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἡ νεκρικὴ πομπὴ κατηρτίσθη ὡς ἑξῆς: Προηγοῦντο οἱ φέροντες τοὺς στεφάνους μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικὸν τοῦ Φρουραρχείου Ἀθηνῶν καὶ τμῆμα τῆς ἀστυνομίας πόλεων, καὶ ἠκολούθουν κατὰ σειρὰν αἱ μουσικαὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, τοῦ Ναυτικοῦ, τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Νεολαίας, σαλπιγκταὶ καὶ τυμπανισταί, ἀνὰ μία διμοιρία τῶν σχολῶν Εὐελπίδων, Ναυτικῶν Δοκίμων, Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, ναυτικὸν καὶ ἀεροπορικὸν ἄγημα, βρεταννικὸν ἀεροπορικὸν ἀπόσπασμα καὶ τμήματα τῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας καὶ Ταγμάτων Ἐργασίας, Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν. Κατόπιν ἤρχετο ἡ θρησκευτικὴ πομπὴ κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν: Ὁ τίμιος Σταυρὸς καὶ ἑκατέρωθεν τὰ ἑξαπτέρυγα, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μὲ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὸ μέσον καὶ ὁ λοιπὸς κλῆρος, ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος ἀντεῖχε τὰ παράσημα τοῦ μεταστάντος Πρωθυπουργοῦ, ὁ κιλλίβας ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο τοποθετημένον τὸ φέρετρον καὶ ἑκατέρωθεν οἱ φέροντες τὰς ταινίας ὑπουργοὶ κ. κ. Δουρέντης καὶ Μπουρμπούλης, ὁ ἀντιστράτηγος κ. Χασαπίδης, ὁ ἀντιναύαρχος κ. Οἰκονόμου, ὁ ὑποστράτηγος τῆς ἀεροπορίας κ. Τσαπράλης καὶ ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας. Ὄπισθεν τοῦ κιλλίβαντος ἤρχοντο ἡ σύζυγος, αἱ θυγατέρες, οἱ γαμβροὶ καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου, καὶ ἀμέσως κατόπιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ἀποκρισάριος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ ἔξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ξένων δογμάτων, οἱ μεγαλόσταυροι τῶν Βασιλικῶν Ταγμάτων Σωτῆρος, Γεωργίου Α' καὶ Φοίνικος, ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ὁ πρόεδρος, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ὁ παρ' αὐτῷ Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου καὶ οἱ Νομικοὶ Σύμβουλοι, ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁ Πρύτανις καὶ ἡ Σύγκλητος τοῦ Ἀθήνησιν Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Πρύτανις καὶ ἡ Σύγκλητος τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου, ὁ Πρύτανις καὶ ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, οἱ Διευθυνταὶ καὶ τὰ διδακτικὰ Συμβούλια τῶν ἰσοτίμων Ἀνωτάτων Σχολῶν, ὁ Πρόεδρος καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου, οἱ Ἀντιστράτηγοι, οἱ Ἀντιναύαρχοι ὡς καὶ οἱ ἐν ἀποστρατείᾳ Ἀντιστράτηγοι καὶ Ἀντιναύαρχοι, οἱ ἀνώτεροι Ταξιάρχαι τῶν Β. Ταγμάτων Σωτῆρος, Γεωργίου Α' καὶ Φοίνικος, ὁ Νομάρχης, ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν, ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ Ἀθηναίων, οἱ Ὑποστράτηγοι καὶ Ὑποναύαρχοι ὡς καὶ οἱ ἐν ἀποστρατείᾳ Ὑποστράτηγοι καὶ Ὑποναύαρχοι. Οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ξηρᾶς, θαλάσσης καὶ ἀέρος, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι ἀναπήρων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν ξηρᾶς, θαλάσσης καὶ ἀέρος, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, τρεῖς οὐλαμοὶ ἱππέων, δύο διμοιρίαι Χωροφυλακῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἠκολούθουν αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ μετὰ τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν αὐτῶν, ὁ πρόεδρος καὶ εἰσαγγελεὺς Πρωτοδικῶν, ὁ διοικητὴς καὶ οἱ ὑποδιοικηταὶ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὁ διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὁ διοικητὴς καὶ ὁ ὑποδιοικητὴς τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ προέδρου τοῦ διοικητικοῦ αὐτῆς συμβουλίου, ὁ γενικὸς διευθυντὴς τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου Στρατοῦ, ὁ πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἐμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων, οἱ πρόεδροι καὶ τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν Ἐπιμελητηρίων, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ κατὰ γῆν, θάλασσαν, ἀέρα στρατοῦ καὶ ἀστυνομίας πόλεων, ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως τῆς Νεολαίας μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του, τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ἐθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν τῆς Ἑλλάδος, ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ τοῦ Οἴκου Ἀγρότου, ἡ διοίκησις τῆς Ἐθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδος, ὁ πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων ἀποστράτων ἀξιωματικῶν, τὸ προεδρεῖον τοῦ Συνδέσμου τῶν ἀναπήρων πολεμιστῶν, ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Τύπου, οἱ πρόεδροι καὶ τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν συλλόγων καὶ σωματείων.

Μετὰ ταῦτα ἤρχοντο διμοιρία τῆς φρουρᾶς τῶν ἀνακτόρων, τμῆμα τοῦ συντάγματος Δωδεκανησίων, 2 λόχοι μηχανικοῦ, δύο διμοιρίαι τοῦ ἐμπέδου αὐτοκινήτων, μία πυροβολαρχία ὀρειβατικοῦ πυροβολικοῦ καὶ ἔκλειε τὴν ὅλην πομπὴν ἴλη τῆς ἀνακτορικῆς φρουρᾶς.

Κατὰ τὴν διεύλευσιν τῆς νεκρικῆς πομπῆς τὸ σῆμα τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου ἐπὶ τούτῳ μεταφερθὲν ἐκ τοῦ Μετώπου ἔκλινε πρὸ τῆς σοροῦ εἰς ἔνδειξιν τιμῆς καὶ εὐλαβείας τοῦ μαχομένου στρατοῦ πρὸς τὸν μεγάλον Ἕλληνα νεκρόν.

Ἡ διέλευσις τῆς πομπῆς πρὸ τοῦ ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἀναμένοντος πλήθους προεκάλεσε λυγμοὺς καὶ πλείστας ὅσας λιποθυμίας. Ἡ συγκίνησις τοῦ λαοῦ, ἀποχαιρετῶντος διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν Ἀρχηγόν του καὶ δημιουργὸν τῆς Δόξης καὶ τῆς Νίκης, ἦτο ἀπερίγραπτος.

Ο ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, εἶχε μεταβῆ εἰς τὸ Α' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν καὶ ἀνέμενε πρὸ τοῦ οἰκογενειακοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ.

Κατὰ τὴν ταφὴν τμῆμα στρατοῦ ἀπέδωκε τὰς τελευταίας τιμάς, ἐνῷ οἱ ἐπίσημοι, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ ἰδικοί μας καὶ οἱ ξένοι, ἔκλαιον κατασυγκεκινημένοι, ὅπως καὶ ὅλος ὁ κόσμος. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Διάδοχος συνελυπήθησαν θερμότατα καὶ πάλιν τὴν κυρίαν Λέλαν Μεταξᾶ, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐξεφράσθησαν ἐπίσης τὰ συλλυπητήρια τῶν μελῶν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων. Ἀκολούθως ἡ Α. Μ. μετὰ τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ ἀπεχώρησαν.

ΚΑΙ Η ΣΠΑΘΗ ΤΟΥ

Εἰς ἐκτέλεσιν παλαιᾶς ἐπιθυμίας τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐπὶ τοῦ φερέτρου αὐτοῦ ἐτέθη ἡ πολεμική του σπάθη, τὴν ὁποίαν ἔφερεν εἰς τὰς ἐκστρατείας. Ἡ σπάθη αὐτὴ ἐτάφη μετ' αὐτοῦ.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας μετέσχεν εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Ἀρχηγοῦ της μέσα εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν βαθυτάτου πένθους. Ἀπὸ τῆς 2.30' δύναμις τῶν Δ.Α.Σ. ἀρρένων καὶ θηλέων, τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων ἀρρένων καὶ θηλέων Πρωτευούσης καὶ τῆς Διοικήσεως Ταγμάτων Ἐργασίας μετὰ τῆς μουσικῆς των εἶχε παραταχθῆ εἰς τὴν πλατεῖαν Μητροπόλεως. Ἡ δύναμις αὐτὴ τῆς Νεολαίας προηγήθη τῆς νεκρικῆς πομπῆς μετὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν. Ἐπίσης δύναμις ἐκ Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν παρετάχθη κατ' ἀντιζυγίαν ἐπὶ τῶν ὁδῶν διὰ τῶν ὁποίων διῆλθεν ἡ νεκρικὴ πομπή. Εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Μητροπόλεως παρετάχθησαν ἐπίσης οἱ βαθμοφόροι τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, τὰ ἐπιτελεῖα τῆς Δ. Α. Σ. ἀρρένων καὶ θηλέων, τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων ἀρρένων καὶ θηλέων Πρωτευούσης καὶ τῶν Ταγμάτων Ἐργασίας. Κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ φερέτρου τοῦ Ἀρχηγοῦ ἅπαντα τὰ παρατεταγμένα μέλη τῆς Νεολαίας ἐχαιρέτησαν ἐν μέσῳ βαθυτάτης ὀδύνης τὸν δημιουργὸν τῆς Ε.Ο.Ν., ὅστις κατάφορτος δόξης ἀπήρχετο εἰς τὸν τάφον. Αἱ Φαλαγγίτισσαι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συγκρατήσουν τὰ δάκρυά των. Μίαν τῶν ταινιῶν τοῦ φερέτρου τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐκράτει ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Νεολαίας. Τὴν νεκρικὴν πομπὴν ἠκολούθησε καὶ τὸ ἐπιτελεῖον τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἐπιτελάρχην τῆς Νεολαίας.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Τὴν 10.30' τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἡ Ε.Ο.Ν., ἐν συγκινητικῇ κατανύξει καὶ ἀπεριγράπτῳ ὀδύνῃ, κατέθεσεν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ στεφάνους ἐκ δάφνης καὶ ἄνθη.

Ἀντιπροσωπεῖαι ἐξ ἑνὸς Τάγματος ἐξ ἑκάστης Διοικήσεως κατέθεσαν εἰς τὸν τάφον Του τοὺς στεφάνους τῶν Περιφ. Διοικήσεων, ὡς καὶ σωρὸν ὁλόκληρον ἀνθέων.

Δύναμις ἐκ τριῶν χιλιάδων Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν, Σκαπανέων καὶ Σκαπανισσῶν καὶ τμήματα Ταγμάτων Ἐργασίας συνεκεντρώθησαν ἀπὸ τῆς 7ης πρωινῆς εἰς τὸ Πανελλήνιον Γυμναστήριον καὶ ἐκεῖθεν κατηυθύνθησαν καθ' ἑξάδας εἰς τὸ Α' Νεκροταφεῖον. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὅλης παρατάξεως Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι ἐκράτουν περὶ τοὺς 90 στεφάνους δάφνης, ἕκαστος δὲ Φαλαγγίτης καὶ Φαλαγγίτισσα ἐκράτουν μπουκέτα ἀπὸ ναρκίσσους καὶ μενεξέδες. Ἀπὸ τῶν προπυλαίων τοῦ Νεκροταφείου μέχρι τοῦ τάφου τοῦ Ἀρχηγοῦ εἶχον παραταχθῆ Φαλαγγῖται κατ' ἀντιζυγίαν πρὸς ἀπόδοσιν τιμῶν εἰς τοὺς προσερχομένους ἐπισήμους.

Τὴν 10.30' προσῆλθον εἰς τὸ Νεκροταφεῖον ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας κ. Ἀλέξ. Ν. Καντλόπουλος, ὁ Ἐπιτελάρχης συνταγματάρχης κ. Σ. Ρούβαλης μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως καὶ ἄλλοι ἀνώτατοι καὶ ἀνώτεροι βαθμοφόροι τῆς Ε.Ο.Ν. Ὑπὸ τὸν πένθιμον ἦχον τῆς μουσικῆς τῆς Ε.Ο.Ν. κατετέθησαν οἱ στέφανοι τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ στέφανος τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Δωδεκανήσων, καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν Π.Υ.Α. Μ. Καρυτσᾶς καὶ Ἀργυροκάστρου. Πέριξ τοῦ τάφου τοῦ Ἀρχηγοῦ εἶχον συρρεύσει χιλιάδες λαοῦ, ὁ ὁποῖος παρηκολούθει δακρύων τὴν κατάθεσιν τῶν στεφάνων.

Ἐπίσης τὴν 9.30' πρωϊνὴν τῆς ἰδίας ἡμέρας οἱ ἐνταῦθα ἀφιχθέντες ἐξ ὅλων τῶν περιφερειῶν τῆς χώρας ὅπως παρακολουθήσουν τὴν κηδείαν τοῦ Ἀρχηγοῦ των ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα ἐκπρόσωποι τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, μαζὶ μὲ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἐθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν τῆς Ἑλλάδος μετέβησαν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον ἐν σώματι καὶ ἐτέλεσαν εὐλαβὲς προσκύνημα εἰς τὸν τάφον τοῦ πρώτου ἀγρότου τῆς Ἑλλάδος, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ὡρκίσθησαν νὰ συνεχίσουν τὸ ἀγροτικόν του πρόγραμμα καὶ νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ τῆς τελικῆς νίκης τῶν ἑλληνικῶν ὅπλων. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων περιφερειῶν ἔρραναν τὸν τάφον μὲ ἄφθονα λουλούδια ἐν καταφανεῖ συγκινήσει καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὡμίλησαν δὲ διάφοροι ἐκπρόσωποι αὐτῶν.

Ὁ Μέγας νεκρὸς πρὸς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησις

Ο ΑΝΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ὁ Ἀρχηγός, ὁ Μεγάλος Ἐθνικὸς Κυβερνήτης καὶ Πατέρας τῆς Ε. Ο. Ν., ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς παρελθούσης Τετάρτης δὲν εὑρίσκεται πλέον μεταξὺ μας ὡς σῶμα.

Εὑρίσκεται ὅμως — καὶ θὰ εὑρίσκεται πάντοτε — ὡς φωτεινὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ ὁδηγῇ τὰ παιδιὰ τῆς Ε. Ο. Ν., ἀγόρια καὶ κορίτσια, πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ὁ Ἐθνικὸς Ἐκεῖνος Ἥρως μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἔθνους καὶ λαοφιλήτου Βασιλέως μας Γεωργίου τοῦ Β΄

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δὲν ἀπέθανε. Ζῇ εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ε. Ο. Ν. ὡς τὸ πνεῦμα τοῦ Τρίτου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ θεμελιωτής.

Θρηνοῦμεν τὴν ἀπώλειαν τοῦ Μεγάλου Τέκνου τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ σπογγίζοντες τὰ δάκρυά μας σφίγγομεν τὴν καρδίαν καὶ προχωροῦμεν πρὸς τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου του.

Ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας ἀποτίουσα ἐλάχιστον φόρον τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως καὶ Γενικὸν Ἐπιθεωρητήν της, ἀνοίγει Πανελλήνιον ἔρανον μεταξὺ τῶν σχηματισμῶν της, διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος.

Ὡς πρώτην εἰσφορὰν ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις Νεολαίας καταθέτει ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ της ταμείου δραχμὰς 500.000.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀνωνύμου Βιομηχανικῆς Ἑταιρείας «Παπαστράτος» διὰ ψηφίσματός του ἀπεφάσισεν ὅπως διατεθοῦν εἰς μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου Ἰω. Μεταξᾶ δραχμαὶ 1.000.000 ἐξ ἡμισείας ὑπὲρ τῆς «Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου» καὶ τῆς «Λινοθήκης τοῦ Νοσοκομείου».

— Ὁ κ. Κων. Ν. Ἐμπειρίκος προσέφερεν ὑπὲρ τῆς Περ. Ὑπηρεσίας Ἀλληλεγγύης Μετώπου τῆς Ε.Ο.Ν. Πρωτευούσης (Π.Υ.Α.Μ.) δραχ. 3.000 εἰς μνήμην τοῦ Ἀρχηγοῦ.

— Εἰς ἔνδειξιν τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Κυβερνήτην Ἰωάννην Μεταξᾶν τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον Γεωργίας, Κτηνοτροφίας καὶ Δασῶν, δημιούργημα καὶ αὐτὸ τοῦ ἀειμνήστου Πρωθυπουργοῦ, ἀπεφάσισεν ὅπως χορηγηθοῦν ἐκ τῶν πόρων τούτου 100.000 δραχμῶν ὑπὲρ τῆς Κ.Υ.Α.Μ., ἐξυπηρετούσης ἐθνικοὺς σκοπούς.

— Εἰς μνήμην τοῦ Ἀρχηγοῦ κατετέθησαν ὑπὲρ τῆς Κ.Υ.Α.Μ. τὰ ἑξῆς ποσά: Ἀδελφοὶ Μπαρμπαρέσου δραχμὰς 25.000, Σπ. Τρικούπης 2.000, Ἰωάννης Λούμπας 2.000, Ἀνδρ. Λειβαδίτης 400.

— Τὸ Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον Ἀθηνῶν εἰς μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Μεταξᾶ ἐψήφισε δραχμὰς 50.000 ὑπὲρ τῆς «Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου» καὶ δραχμὰς 10.000 ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀτυχησάντων ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων.

— Οἱ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί, χωροφύλακες καὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι τῆς ἀνωτέρας διοικήσεως χωροφυλακῆς Χανίων κατέθεσαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Μεταξᾶ ἀντὶ στεφάνου δραχμὰς 50.000 ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος. Ὁμοίως ἀπεστάλησαν ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος δραχμαὶ 1.000 ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ χωροφυλακῆς Πειραιῶς ἀντισυνταγματάρχου Ἀγαπητοῦ Νικολάου εἰς μνήμην Ἰωάννου Μεταξᾶ.

ΑΙ ΕΚΠΟΜΠΑΙ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΣ Ε. Ο. Ν.

Λόγῳ τοῦ μηνιαίου πένθους τῆς Ε. Ο. Ν. ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου Ἀρχηγοῦ καὶ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ μουσικοῦ προγράμματος, ἀπὸ σήμερον αἱ ὧραι ἐκπομπῶν τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ε.Ο.Ν. (βραχέα κύματα, μῆκος κύματος 37 μ. ἢ χιλιόκυκλοι 8.100) περιορίζονται τὰς μὲν καθημερινὰς ἀπὸ τῆς 6ης—7ης καὶ 30 μ. μ., τὰς δὲ Κυριακὰς ἀπὸ τῆς 10ης—12ης μ. Αἱ εἰδήσεις θὰ μεταδίδωνται πάντοτε τὴν 7ην μ. μ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε.Ο.Ν.

Οἱ στρατιῶται τοῦ 9ου λόχου τοῦ 40οῦ Συντάγματος Εὐζώνων διὰ θερμοτάτης ἐπιστολῆς των εὐχαριστοῦν τὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. Ἄρτης διὰ τὰς παντοειδεῖς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς αὐτούς.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ Π.Υ.Α.Μ.

— Ὁ στρατιώτης Κ. Σάμιος δωρεῖ εἰς τὴν Π.Υ.Α.Μ. διὰ τὸ τσιγάρο τοῦ στρατιώτου τὰ 30% ἐκ τῶν εἰσπράξεων συναυλίας του, τὴν ὁποίαν θὰ δώσῃ τὴν 26ην Φεβρουαρίου εἰς τὴν αἴθουσαν «Παρνασσοῦ».

Ἀπὸ τὴν ἠχὼ τοῦ μεγάλου πένθους

ΜΕΤΑΞΑΣ

Τοῦ Νικητῆ φορώντας τὴν πορφύρα,
στεφανωμένον μὲ τῆς Δόξης τὸ κλωνί,
σὲ μιὰ γιορταστικὴ φωτοπλημμύρα
θὰ σὲ δεχτοῦν ἀπόψε οἱ οὐρανοί!

Καὶ μπρὸς στὶς ἀνοιχτὲς οὐράνιες πύλες,
θάρθοῦν νὰ Σ' ἀνταμώσουν μὲ τιμές,
ὁ Λεωνίδας ἀπ' τὶς Θερμοπύλες
καὶ Μαραθωνομάχοι νικητές.

Κι' ἀκόμα θὰ Σὲ περιμένουν κι' ἄλλοι
Κολοκοτρώνηδες ἀπ' τὴν Τροπολιτσά,
νὰ Σοῦ φορέσουν δάφνες στὸ κεφάλι
ἀπ' τὴ λευτερωμένη Κορυτσά!

Κι' ἀπάνω στῶν ἀγγέλων τὶς φτεροῦγες
παλιοὶ καὶ νέοι Ἥρωες μαζὶ
στῆς Πίνδου θὰ πετάξετε τὶς ροῦγες
καὶ θὰ σαλπίστε: «Ἡ Ἑλλάδα αἰώνια ζῇ!»

31 - 1 - 1941

ΗΡΑΚΛΗΣ Θ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

Ὦ Μάνα Ἑλλάδα! φόρεσες τοῦ πένθους τὰ σημάδια
Καὶ τὴ σημαία σου κρέμασες μεσίστια στὸ κοντάρι...
Ἐκεῖνος ποὺ σ' ὡδήγησε στοῦ Πίνδου τὰ λαγκάδια
Στὸν Ἅδη πάει μὲ σύντροφο τὸ Χάρο καβαλλάρη.

Μὰ μιὰ στιγμὴ τὸ Πνεῦμα του πρὶν φύγῃ αὐτὰ σοῦ λέει:
—Ἑλλάδα μὴν πικραίνεσαι καὶ μὴ λυπᾶσαι τόσο.
Ἐγὼ εἶμαι ποὺ στὸν πόλεμο τοὺς ἥρωάς σου ἐμπνέω
Κι' ἐγὼ τὴ Νίκη καὶ νεκρός, ἐγὼ θὰ σοῦ τὴν δώσω.

Δ. Γ. ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ

ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΝΕΚΡΟ

Στὸ σκήνος σου θλιμμένη ἡ Νίκη ἀκούμπησε
τὸ μέτωπο καὶ στάλαξε ἕνα δάκρυ,
γυρνώντας πρὸς τὸ χῶμα τὸ δαφνόστρωτο τοῦ θείου σπαθιοῦ τὴν ἄκρη.

Μὰ ποῦ θὰ βρῇ τὸ δάκρυ ἡ πονεμένη μας
ἡ Μάνα, ἡ πικραμένη μας Πατρίδα;
Ὦ ἐσύ, ποὺ ἐστάθης ἄξιος καὶ ξεπέρασες τὴ δόξα ἑνὸς Λεωνίδα.

Τὰ Πνεύματα ἂς σαλπίσουν τώρα Σύμβολο
μᾶς ἔγινε πιὰ τὸ ἔργο σου, Στρατιώτη.
Κι' ἂς πῇ ξανὰ τὸν ὅρκο της, ποὺ ἀκλόνητη σοῦ ὡρκίστηκεν ἡ νιότη.

Κι' ἂς ἔρθουν κι' οἱ ψυχὲς ἐκείνων, ποὺ ἔπεσαν,
ἐκείνων, ποὺ ὁδηγὸς στὸ θρίαμβο ἦσουν,
στὸ δρόμο ποὺ τραβᾶς νὰ σ' ἀνταμώσουνε καὶ νὰ σὲ προβοδίσουν.

Φρουροί, καὶ νὰ σὲ πᾶν ψηλά, στὸ Πάνθεο,
στὴ λάμψι, ποὺ ποτὲ δὲν ἔχει δύσι...
Ἐμεῖς μέσ' στὴν ψυχή μας ἀκατάλυτο βωμὸ σοῦ ἔχουμε στήσει.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟΝ ΑΡΧΗΓΟ

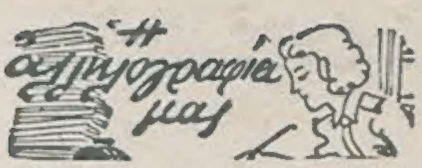
Λένε ὅτι ἐπέταξες σήμερα τὸ πρωΐ
πρὸς τὰ οὐράνια ἡ ἄσβηστη, Μεγάλη σου πνοή.
Πλανιῶνται. Γιατὶ ἐσέναν' ἡ πνοὴ εἶχε σκορπίσει
κι' εἶχε πετάξει ἀπὸ καιρὸ στὴν Πίνδο νὰ φυσήσῃ
Σύμβολο τῆς Ἐλευτεριᾶς καὶ τῆς Τιμῆς Κολώνα
νὰ στήσῃ σ' Ἀργυρόκαστρο, Κλεισοῦρα καὶ Αὐλῶνα.

Ὅσο ἀπέραντη ἡ πνοὴ καὶ νἆναι δὲν ἀντέχει
νὰ θρέφῃ τὸ ἴδιο τὸ κορμὶ ὅταν ὁλοῦθε τρέχει.
Σὺ πνοοδότης ἦσουνα καὶ Ὁδηγὸς ἀντάμα.
Ἀκόμα καὶ στὴν ἐκκλησιὰ κρεμώντας ἕνα τάμμα,
σ' Ἐσένα πάντα στρέφαμε μὲ πίστι τὴ ματιά μας,
γιατὶ σ' Ἐσένα ἔδειχνε τὸ δρόμο ἡ Παναγιά μας.

Κλῖνε λαὲ ἑλληνικέ, εὐλαβικὰ τὸ γόνυ
σ' Αὐτὸν ποὺ ἐμπιστεύεται τὸ ἀλάθευτο τιμόνι
τῆς Νίκης, μὲ πεποίθησι στὰ χέρια τὰ δικά σου.
Σ' Αὐτὸν ποὺ ἔπεσ' ἀθόρυβα γιὰ τὴν ἐλευτεριά σου.

Κι' ὁρκίσου ἐπάνω στὴ σβηστὴ ἀλλ' ἄγρυπνη ματιά του
πὼς σύντομα, εὐλαβικὰ θὰ τρέξῃς στὴ γωνιά του,
κι' ὅπως γιὰ πάντα ζωντανὸ θὰ τὸν λογᾷ ἡ ψυχή σου,
θὰ σμίξῃς Νίκης θούριο μέσα στὴν προσευχή σου.

ΜΑΡΙΑ ΙΩ. ΛΟΒΕΡΔΟΥ

Χειρόγραφα καὶ φωτογραφίες δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

Ζητοῦν ἀλληλογραφίαν οἱ κάτωθι πολεμισταί:

Ὑπαξιωματικὸς ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΕΜΜ., XIV Συνοριακὸς Τομεὺς 6 Τ. Τ. 790. — ΔΟΓΑΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, λοχίας, Ἀπόσπασμα Ἐπιμελητείας Τ. Τ. 866. — ΜΠΟΛΙΕΡΑΚΗΣ ΕΥΤΥΧΙΟΣ, λοχίας, Ἀπόσπασμα Ἐπιμελητείας Τ. Τ. 866. — ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ ΕΥΤΥΧΙΟΣ, δεκανεύς, Ἀπόσπασμα Ἐπιμελητείας Τ. Τ. 866. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, δεκανεύς, Ἀπόσπασμα Ἐπιμελητείας Τ. Τ. 866. — ΓΑΝΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΤΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤ., ΚΑΡΥΔΗΣ ΑΓΑΠ., ΞΗΝΤΑΒΕΛΟΝΗΣ ΗΛΙΑΣ, Μονὰς 3010 Λάρισαν. — ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, λοχίας Α' Σ. Πεδ. Πυροβολικοῦ Ο. Δ. I Μοίρας Τ. Τ. 825. — ΔΕΡΔΕΝΕΣ ΕΛΕΘΕΡΙΟΣ, στρατιώτης Α' Σ. Πεδ. Πυρ)κοῦ Ο. Δ. I Μοίρας Τ. Τ. 825. — ΜΠΑΖΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ὁπλίτης ἐκ Χαλκίδος, Μονὰς 2020 Τ. Τ. 327. — ΓΚΟΥΣΚΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, δεκανεύς, Μονὰς 1334 Τ. Τ. 712. — ΛΥΣΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ δεκανεύς, ΦΛΩΡΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ δεκανεύς, ΤΖΟΥΡΟΥΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ δεκανεύς, ΔΙΑΛΟΤΖΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟς δεκανεύς. Ἅπαντες Μονὰς 1334 Τ. Τ. 712. ΝΤΑΓΚΟΝΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ δεκανεύς, ΑΓΟΡΑΣΤΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ δεκανεύς. Ἅπαντες: V Ἀπόσπασμα Ἐπιμελητείας Τ. Τ. 866. — ΚΑΝΑΚΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ XII Συν)κὸς Τομεύς, Λόχος Διοικήσεως Τ. Τ. 901. — ΣΠΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, σμηνίτης, Α. Β. Σέδες. — ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, ὁπλίτης, Α. Β. Σέδες. — ΤΣΙΟΥΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ὑπαξιωματικός, VI Β. Ζ. Τ. Ὀχυρῶν 14 Τ. Τ. 415. — ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, δεκανεύς, 44ον Σύνταγμα Πεζικοῦ, 2ος Λόχος, Τ. Τ. 866. — ΦΩΤΙΟΣ Σ. Τ. Τ. 901. — ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΓΓΕΛΟΣ, ὁπλίτης, Μονὰς 44)2 Τ. Τ. 490. — ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΕΚΕΡΗΣ σμηνίτης, Μονὰς 2020 Τ. Τ. 327.

Ἀλληλογραφία μετώπου

ΕΜΜ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΝ, ὑπαξιωματικόν, XIV συνοριακὸν τομέα. 6 Τ. Τ. 790. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου. Ἡ ἀγγελία γιὰ τὴν ἀλληλογραφίαν δημοσιεύεται στὴν οἰκεία στήλη. Τὸ τέλος εἶναι κοντά. Ἡ τελικὴ νίκη μέρα μὲ τὴν ἡμέρα μᾶς πλησιάζει περισσότερο. Μὲ τὴν εὐχὴ τῆς Παναγίας πάντα μαζί σου. — ΜΟΣΧΟΝ ΑΘΑΝ., ὑπαξιωματικόν, Α' Σύνταγμα Π. Πυροβολικοῦ III Μοῖρα 7η Πυρ)χία, Τ. Τ. 825. Ἐνδιαφέρουσα ἡ παρατήρησίς σου. Πάντως θὰ τὸ ἀφήσωμεν ὅπως ἔχει. Αἱ φωτογραφίαι μᾶς ἔρχονται μὲ τίτλους. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον. Ναί, μὲ χρυσᾶ γράμματα θὰ γραφοῦν στὴ νεωτέρα Ἱστορία τῆς Πατρίδος μας τὰ ἡρωικὰ κατορθώματα τοῦ στρατοῦ μας, τοῦ στόλου μας καὶ τῆς ἀεροπορίας μας κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον. Ὁ Θεὸς μαζί σου. — ΔΙΑΜΑΝΤΗΝ ΔΟΓΑΝΗΝ, λοχίαν, Τ. Τ. 866. Ὡραιότατο τὸ γράμμα σου πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Φαλαγγίτισσας. Δημοσιεύομεν ἐδῶ μικρὴ περικοπή:

«Στὶς στῆλες τῶν ἐφημερίδων βλέπουμε τὶς τόσο μεγάλες ὑπηρεσίες, ποὺ προσφέρετε στὴν προσφιλῆ μας Πατρίδα.

»Ἡ ἐνεργητικότης σας ἡ ἀκούραστος μᾶς τονώνει, μᾶς δυναμώνει καὶ μᾶς προσφέρει τὸ ἀθάνατο κρασὶ τῆς λησμονιᾶς ὅλων τῶν φθαρτῶν, ἀνεβάζοντάς μας σὲ ἐπίπεδα ὑψηλότερα καὶ εὐγενέστερα, στὰ ὁποῖα ἐπικρατεῖ τὸ πνεῦμα τῶν ἀθανάτων προγόνων μας καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ξεκινοῦντες γεμᾶτοι μὲ ὁρμὴ καὶ θάρρος ἀτενίζομε τὴ μεγάλη Ἐκείνη καὶ λαμπρὴ Ἰδέα, τὴν Πατρίδα, στὸ βωμὸ τῆς ὁποίας προσφέρουμε ὅ,τι πολύτιμο ἔχομε». Σκέπη σου ἡ Μεγαλόχαρη. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΒΟΥΔΟΥΡΗΝ, λοχίαν, Τ. Τ. 825. Ὄχι ἁπλᾶ ἔνδοξος, ἀλλὰ ἐνδοξότατος εἶναι ὁ ἑλληνικὸς στρατός. Τὸ ἀπέδειξε, τὸ ἀποδεικνύει καὶ θὰ τὸ ἀποδείξῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ μέλλον... ἐὰν τοῦ ζητηθῆ, πρᾶγμα ποὺ δὲν τὸ πιστεύομεν. Ὅποιος καῆ στὰ λάχανα, φυσᾶ καὶ τὸ γιαοῦρτι. Ἡ Παναγία νὰ σὲ προστατεύῃ. — ΜΠΟΛΙΕΡΑΚΗΝ ΕΥΤΥΧΙΟΝ, λοχίαν, V Ἀπόσπασμα Ἐπιμελητείας, Τ. Τ. 866. Τὰ χιονισμένα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας θὰ σᾶς εἶναι ἡ ὡραιοτέρα ἀνάμνησις τῆς ζωῆς σας. Ἐκεῖ γράφετε τὶς λαμπρότερες σελίδες τῆς Ἐθνικῆς μας Ἱστορίας. Ὁ Θεὸς μαζί σου. — ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΓΚΟΥΣΚΟΝ, δεκανέα, Μονὰς 1334, Τ. Τ. 712. Ναί, λαμπρὲ πολεμιστή — ἡ Νίκη εἶναι δική μας. Ἡ Παναγιά, ποὺ πρώτη πληγώθηκε μαζὶ μὲ τὴν «Ἕλλη» μας, ὁδηγεῖ τὸ χέρι σας. Καμμιά σας σφαῖρα οὔτε ὀβίδα, οὔτε βόμβα δὲν ἀστοχεῖ. Ὁ ὕπουλος ἐχθρὸς πληρώνει τώρα τὸ ἀνόμημά του. Καὶ ποῦσαι ἀκόμη!... Ὁ Θεὸς μαζί σου. — ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΤΑΚΗΝ, ὁπλίτην, 5ον Νοσηλευτικὸν Τμῆμα, Μ. 1267, Τ. Τ. 866. Γειά σου καὶ χαρά σου, λεβέντη μας. Ναί, ὁ Ἀρχηγὸς μᾶς φώναξε: «ριχθῆτε μὲ λύσσα, μὲ φανατισμό, μὲ τρέλλα στὸν ἀγῶνα». Τὸν ἀκούσαμε! Καὶ νά τὸ ἀποτέλεσμα. Πάει ὁ Πράσκα, ὁ Μπαντόλιο, ὁ Σοντοῦ. Κι' ὅπου-ὅπου κι' ὁ Καμπαλέρο. Ὅσο γιὰ τὸ Μουσσολίνι... ἕ! οὔτε ψύλλος στὸν κόρφο του. Θὰ τὸν βαρᾶμε καὶ θὰ τοῦ τραγουδοῦμε:

> Θυμήσου Ντοῦτσε τὴ βραδιὰ
> καὶ τὴ νυχτιὰ θυμήσου,
> ποὺ μᾶς ξυπνοῦσες κι' ἔλεγες:
> ἡ Ἑλλάδα εἶναι δική σου.

Ὁ Ἅι Μηνᾶς νὰ σὲ προστατεύῃ. — ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΚΟΛΩΝΙΑΝ, λοχίαν μηχανικοῦ Β' λόχον διαβιβάσεων, Τ. Τ. 152. Μπράβο σου, λεβεντονιέ! Μὲ τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ γέλιο πρέπει ν' ἀντικρύζωμε τὸν ἐχθρό. Ξέρεις τί πάει νὰ πῆ: ὁ ἄλλος νὰ σὲ πολεμᾶ κι' ἐσὺ νὰ τὸν παίρνεις στὸ ψιλό; Νά μερικοὺς στίχους ἀπὸ τὸ σατυρικὸ ποίημά σου:

> Κι' ὅλοι μας ὡρκιστήκαμε
> σὲ μέρες ἐνενήντα
> νὰ πιάσουμε τοὺς Ἰταλοὺς
> μαζὶ καὶ τὸν Μπενίτα!

Καλὰ τοῦ κάνεις καὶ τοῦ ἀλλάζεις ἀκόμη καὶ τὸ ὄνομα. Ἀπὸ Μπενίτο τὸν κάνεις Μπενίτα. Αὐτὸς πρέπει νὰ πάθῃ πολλὰ ἀπὸ μᾶς. Καὶ θὰ τὰ πάθη. Ὁ Θεὸς μαζί σου, παλληκάρι μας. — Γ. ΧΑΙΡΕΤΗΝ. Δὲν ἀναγράφεις στὸ γράμμα σου τὴ διεύθυνσί σου. Τὴν περιμένουμε. «Εἴμεθα πιστοὶ στὸν ὅρκο, ποὺ δώσαμε στὴν Πατρίδα. Καὶ βαδίζομε μὲ ἕνα σύνθημα: «Ἐλευθερία ἢ θάνατος!». Τὸ σύνθημα τοῦτο ἀκούγεται καὶ στὰ μετόπισθεν, γενναῖε μας πολεμιστή. Παιδιὰ — κορίτσια κι' ἀγόρια — γυναῖκες, γέροι καὶ γρηοῦλες, ὅλοι κι' ὅλες «Ἐλευθερία ἢ θάνατος» φωνάζουν. Καὶ τὸ ἀκούει ὁ Μουσσολίνι καὶ τὰ Μουσσολινάκια καὶ τρέμουν. Ἡ εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ πάντα νὰ σ' ἀκολουθᾶ. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΝ, λοχίαν. Τ. 3. 693. Δημοσιεύομεν ἐδῶ τὸ καλοδουλεμένο ποίημά σου. Μπράβο σας, παιδιά. Ἔτσι πρέπει: νά'χετε κέφι καὶ γιὰ τραγοῦδι. Λίγον καιρὸ ἀκόμη καὶ τελειώνομε. Ἡ θάλασσα... φαίνεται! Ὁ Θεὸς μαζί σου, γενναῖε πολεμιστή μας.

ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ ΜΑΣ

> Ἡ Δόξα τὰ αἱματόβρεχτα
> τὰ χώματα ὀργώνει
> Μὲ τοῦ χαμοῦ τὶς αὐλακιὲς
> π' ἀνοίγει τὸ κανόνι.
> Μὰ ὅταν θὰ πάψῃ νὰ βροντᾶ
> τὸ μαῦρο ἀστροπελέκι
> Κι' ἡ Δόξα θὰ νὰ κουραστῆ
> στεφάνια νὰ σοῦ πλέκῃ
> Θὰ ξεφυτρώσῃ μιὰ αὐγὴ
> στὸ ματωμένο χῶμα
> Ἡ ἐλευθερία τῶν λαῶν
> γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμα.

16-1-41 Τ.Τ. 693.

Λοχίας Πασχαλίδης Ἰωάννης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Μονὰς 546)8, Τ. Τ. 481. Ἆ! τί μεγάλη τιμή, ποὺ τὴν ζηλεύουν καὶ θὰ τὴ ζηλεύουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες στοὺς αἰῶνες. Μπορεῖς νὰ λές: Πῆρα μέρος στὸν πόλεμο τοῦ 40! Κι' ἐσὺ πρέπει νὰ εἶσαι ἀκόμη πιὸ ὑπερήφανος, ποὺ ἔχυσες καὶ τὸ αἷμα σου. Τὸ γράμμα σου πρὸς τὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀγλαδινῆς Ἠλείας δὲν μποροῦμε νὰ τὸ δημοσιεύσωμε λόγῳ ἐλλείψεως χώρου. Ἡ «Νεολαία» σοῦ εὔχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς της ταχεῖα τὴν ἀνάρρωσί σου. Κι' ὁ Θεὸς πάντα μαζί σου. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΣΠΑΝΟΝ, σμηνίτην, Α. Β. Σέδες. Μᾶς γράφεις: «Σᾶς στέλνω αὐτὸ τὸ γράμμα γιὰ νὰ εὐχαριστήσω τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεολαίας — ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τὸν στοργικόν μας πατέρα καὶ σοφὸν ὁδηγό μας ὡς τὸ πιὸ μικρὸ Σκαπανάκι — γιὰ τὸ στοργικὸ ἐνδιαφέρο ποὺ δείχνει σὲ μᾶς ποὺ πολεμοῦμε τὸν ἄτιμο ἐπιδρομέα καὶ στὶς οἰκογένειές μας, ποὺ ἀφήσαμε πίσω». Δὲν μπορεῖ νὰ βάλῃ ὁ νοῦς σου τί κάνουν γιὰ σᾶς καὶ τὶς οἰκογένειές σας τὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. Λεπτὸ δὲν στέκουν. Νύχτα-μέρα δουλεύουν γιὰ σᾶς, γιὰ σᾶς νέοι πολεμισταί, ποὺ εἶστε ἡ Πατρίδα ἡ ἴδια. — ΘΑΝΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΝ, στρατιώτην, Α' Σύνταγμα Πεζικοῦ, V λόχος, Τ. Τ. 490. Μᾶς γράφεις: «Σήμερα πήραμε τὰ δέματα τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ τὴν εὐχαριστοῦμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά. Ἡ ὡραία αὐτὴ χειρονομία τῶν παιδιῶν τῆς Ε.Ο.Ν. μᾶς συγκίνησε βαθύτατα. Νὰ ξέρουν τὰ καλὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. πὼς οἱ κόποι καὶ οἱ μόχθοι τους κι' ὁ ἱδρῶτας, ποὺ χύνουν δουλεύοντας γιὰ μᾶς δὲν πᾶνε χαμένα. Μὰ οὔτε κι' ἐμεῖς θὰ τὸ λησμονήσουμε ποτέ. Βαθειὰ θὰ εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη μας καὶ παντοτεινή». «Τί εἶναι αὐτὰ ποὺ κάναμε ἐμεῖς στὰ μετόπισθεν, μπροστὰ σ' ἐκεῖνα ποὺ σεῖς — γενναῖοι πολεμισταί — κάνετε στὸ μέτωπο!». Ἔτσι σοῦ ἀπαντοῦν τὰ Φαλαγγιτάκια καὶ τὰ Σκαπανάκια, ἔστω κι' ἂν χύνουν κι' αὐτὰ καὶ τὸ αἷμα τους ἀκόμη γιὰ νὰ συνδράμουν τὴν Πατρίδα στὸ μεγάλο της ἀγῶνα. Ἡ Παναγιὰ πάντα μαζί σου. — ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΣΤΑΝΙΤΣΑΝ, ὁπλίτην. Τ.Τ. 732. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὶς εὐχές σου. Τὸ ἐξώφυλλον καλύπτεται ἀπὸ εἰκόνας πολεμικοῦ περιεχομένου. Ἡ Παναγία νὰ σὲ προστατεύῃ. — Γ. ΤΣΟΚΑΝ, 1ον Σύνταγμα Πεζικοῦ, Τ. Τ. 490. Ἡ «Νεολαία» θὰ σοῦ στέλλεται στὴ νέα διεύθυνσί σου. Ἐνθουσιῶδες τὸ γράμμα σου. Σωστὰ ὅσα γράφεις γιὰ τὸν Μεγάλον μας Ἀρχηγόν, τὸν ἀείμνηστον Ἰωάννην Μεταξᾶν. Ὁ Θεὸς τὸν ἔταξε Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος τὴν στιγμὴ ποὺ ἔπρεπε. Ὁ Ἅγιος Δημήτριος πάντα μαζί σου. — Κ. ΚΑΛΟΒΡΕΝΤΗΝ, στρατιώτην, Μονὰς 179, Τ. Τ. 724. Ἐλήφθη τὸ γράμμα σου. Τὰ εἴδη θὰ σοῦ ἀποσταλοῦν. Καθὼς καὶ στὸν ἀδελφό σου. Ὁ Θεὸς μαζί σου. — Γ. Δ. ΜΠΙΤΣΗΝ, Τ. Τ. 395. Ὡραῖα τὰ πολεμικὰ κάλαντα ποὺ μᾶς ἔστειλες. Ἔφθασαν ὅμως ἀργὰ κι' ἔτσι ἔχασαν τὴν ἐπικαιρότητά των. Ἡ Παναγία μαζί σου. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, στρατιώτην, Χ ὁμὰς ἀναγνωρίσεως, Τ. Τ. 935. Πολὺ καλὰ τά... ψάλλεις στὸ ποίημά σου. Νά μερικοὶ στίχοι:

> Οἱ δύσμοιροι δὲν τὄλπιζαν
> τὴν Κορυτσὰ νὰ χάσουν
> καὶ τῆς Κλεισούρας τὰ βουνὰ
> σπεύδουν νὰ ὀχυρώσουν,
> τὸ γόητρον τοῦ Φασισμοῦ
> κεῖ πάνω νὰ στηλώσουν.

Μάταιος ὅμως ὁ κόπος τους! Ὁ Φασισμὸς δὲν εἶναι πιὰ δυνατὸν νὰ στηλωθῆ. Ὁ Τσολιᾶς κι' ὁ Φαντάρος τοῦ ξεστήλωσαν τὰ θεμέλια. Ἡ εὐχὴ τῆς Παναγιᾶς μαζί σου. — ΑΓΓΕΛΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ, στρατιώτην, Μονὰς 44)2, Τ. Τ. 490. Τί κρῖμα νὰ λάβωμε τόσο ἀργὰ τὸ «Χριστουγεννιάτικο γράμμα» σου. Πῶς νὰ δημοσιευθῆ τώρα ποὺ ἔχομε Φεβρουάριο; Περιμένουμε νὰ μᾶς στείλῃς κάτι ἄλλο «ἐντὸς χρόνου», γιὰ νὰ εἶναι πάντα ἐπίκαιρο καὶ νὰ μπορέσωμε νὰ τὸ δημοσιεύσωμε. Ὁ Θεὸς μαζί σου. — ΜΙΧΑΗΛ ΚΛΕΙΤΣΙΔΗΝ, πυροβολητήν, VI Β ὁμὰς Πυροβολικοῦ, Τ. Τ. 693. Εὖγε σου! γενναῖε πολεμιστή. Στὸ γράμμα σου φανερώνεται ὅλη ἡ λεβεντιά σου, ἡ παλληκαριά σου, ἡ μεγαλοψυχία σου. Μὲ παιδιὰ σὰν ἐσᾶς, ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει νὰ φοβηθῆ κανέναν ἀπολύτως. Ὄχι «ἕνα δέμα» ποὺ ἐλάβατε... μὰ χρυσοῦς πρέπει νὰ σᾶς κάμωμε. Καὶ θὰ σᾶς κάμωμε. Ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ ξεχάσῃ. Ὁ Θεὸς πάντα μαζί σου.

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

Η Νεολαία